VANDAAG

CECILIA ...school...

106E JAARGANG — NO.: 238 ZATERDAG 14 OKTOBER 1989

AMIGOE

Prekè

Regering-Oduber: geraffineerde onderhandelingen

ODUBER: 'DE DONKERE DAGEN ZIJN VOORBIJ, DE ZON SCHIJNT WEER'

Produktie van 150.000 vaten per dag in juni 1991

Coastal definitief op Aruba

ORANJESTAD — Met voldoening en trots maakte de Arubaanse premier Nelson Oduber gisteravond in een televisie- en radioboodschap aan de bevolking bekend, dat de besprekingen met Coastal Oil met succes werden afgerond. Op 19 oktober 's middags om half vijf zal in de Statenzaal de overeenkomst met Coastal Oil getekend worden.

'We zagen een mogelijkheid van één procent dat vestiging van een raffinaderij mogelijk was en hebben daarop vele moeilijke en lange besprekingen gevoerd. Nu hebben we bereikt wat de vorige regering niet wenste: er komt wel weer een raffinaderij te San Nicolas', zo zei hij.

Bijzondere hulde bracht de premier aan de commisie, die met alle belanghebbenden geheel belangeloos onderhandelingen voerde, onder leiding van ir Tabaré Monzon. De commissie bestond verder uit Julio Curiel, Coby Geerman, mr John de Vries en mr Wulps. Premier Oduber noemde het een historische dag voor Aruba, een nationaal gebeuren.

'De donkere dagen zijn voorbij, de zon schijnt weer, laten we tezamen genieten van dit resultaat van ons werk, hoe moeilijk het ook was', aldus Oduber.

Uitvoerig beschreef hij in zijn boodschap aan Aruba op welke wijze uiteindelijk gisteren definitief overeenstemming werd bereikt over de vestiging van Coastal op Aruba. Hij wees erop, dat acht maanden geleden zijn regering in eerste instantie was begonnen met consolidatie van het toerisme: het toerisme-produkt Aruba overal ter wereld hooghouden en vervolgens verscheidenheid in de economie aanbrengen.

Nadat de contracten met drie maatschappijen waren getekend, die spoedig olie gaan boren in Arubaanse wateren werd met Wickland een nieuw contract gesloten, waarbij de moedermaatschappij garant staat voor mogelijke milieuclaims.

BETICO CROES

Oduber haalde aan hoe wijlen Betico Croes steeds gesteld had, dat wanneer er zelfs maar één procent kans was voor een mogelijke heropening van de Lago, hieraan gewerkt diende te worden.

'Dat hebben we gedaan', aldus Oduber, 'en na bijzonder moeizame en moeilijk besprekingen met alle betrokken partijen, waarbij de ontmanteling werd stopgezet en het ontmantelingscontract werd afgekocht - in tegenstelling tot de regering-Eman, di alles wilde ontmantelen en geen raffinaderij meer openen - wordt vandaag ons werken beloond met de definitieve vestiging van Coastal op Aruba. We hebben de uitdaging aanvaard. Het volk kan de dagen aftellen, dat de officiële opening plaatsvindt'.

DANIEL LEO

Hij vertelde dat begin 1990 begonnen zal worden met de heropbouw van de raffinaderij, die na achttien maanden in bedrijf zal moeten zijn. De premier stelde als Arubaan trots te zijn op dit resultaat. Hij bracht dank aan zijn collega-ministers en de onderhandelingscommissie, waarbij hij ook wijlen collega Daniel Leo herdacht, die de Oliezakenportefeuille in handen van de premier had gelaten.

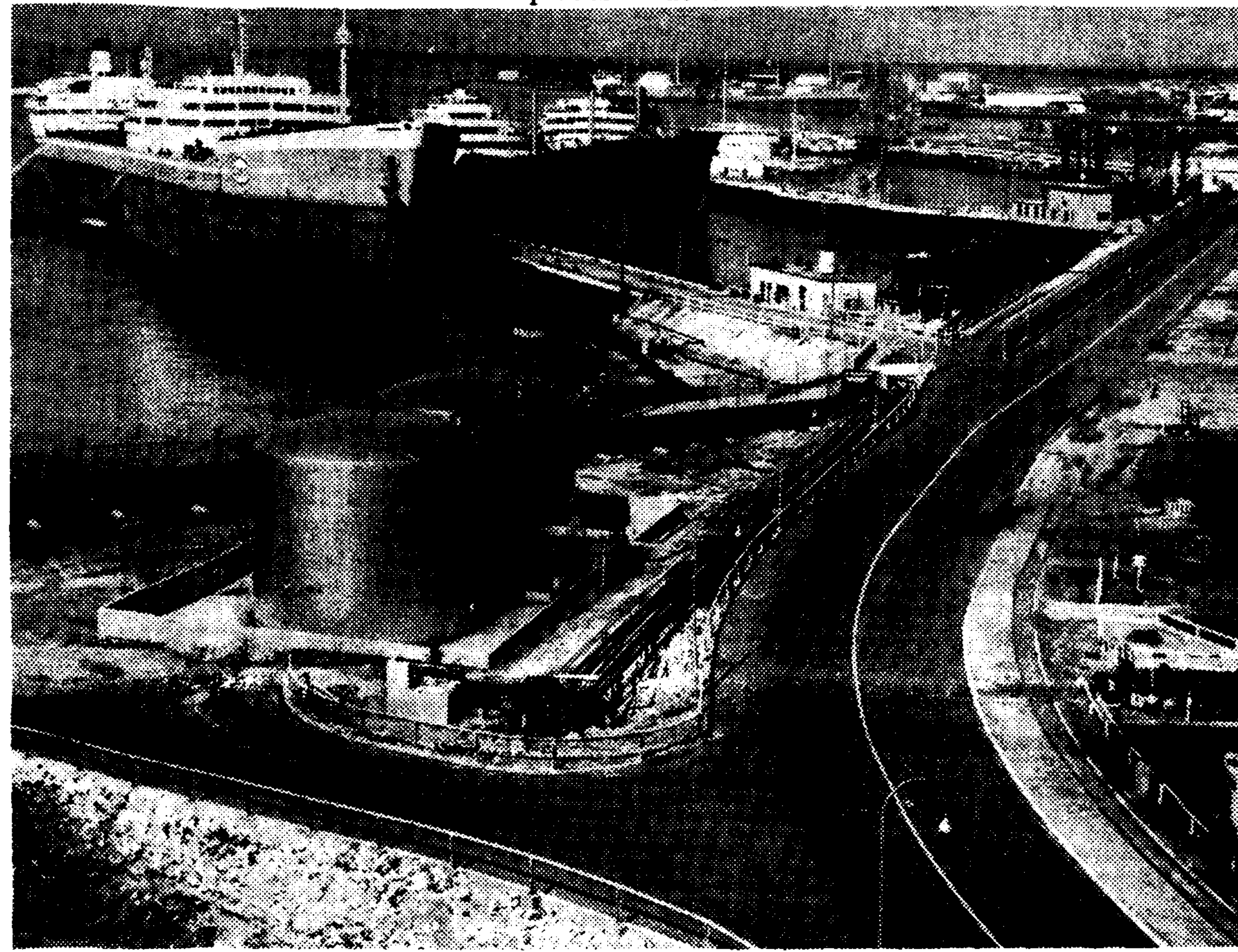
Coastal gaat beginnen met een produktie van 150.000 vaten per dag en hoopt die over twee jaar op te kunnen voren tot 300.000 vaten per dag.

Wat het verblijf op Aruba betreft van Coastal heeft de regering-Oduber in eerste instantie een garantie van vijf jaren met nog eens vijftien jaren, zodat twintig jaar 'zeker' is.

■ ORANJESTAD — Zo zag de Lago raffinaderij op Aruba er in 1963 uit, toen Esso (later Exxon) er nog de scepter zwaaide.

Premier Nelson Oduber verwacht, dat medio 1991 er weer grote export-activiteiten zullen plaats vinden.

■NELSON ODUBER

NAPA

AMIGOE-abonnees ontvangen vandaag zoals elke zaterdag de weekend-bijlage NAPA met reportages en interviews over aktuele gebeurtenissen zowel in binnen- als buitenland. Daarnaast een aantal interessante rubrieken voor jong en oud. Degenen die zich nog niet op de AMIGOE hebben geabonneerd, kunnen de **zaterdag-editie** van de **AMIGOE** inclusief NAPA ver-krijgen voor de prijs van **één gulden** bij de diverse verkooppunten.

■ *YAMALES - Duizenden contra's namen in Honduras deel aan een bijeenkomst welke uitging van de Internationale commissie voor hulp en verificatie, welke commissie de kampen bezoekt van de contra's en hun gezinsleden in het buurland van Nicaragua. Onderwerp van gesprek is de demobilisatie van de anti- Sandinistische guerrilla.*
AFPfoto

Binnenkort in SU onafhankelijk tv-nieuwszender

MOSKOU - Binnen een aar zal de televisie in de ovjetunie worden verijkt met de "onafhankelijke" omroep Nika-tv die ls doel heeft zich van de ndere omroepen te onderscheiden door zijn regelatig uit te zenden informatieprogramma's.

it heeft de voorzitter van ika-tv, Nikolaj Loetsenko, ezegd tegenover het Sovjet-eekblad Nedelja. Loetsenko erklaarde dat de nieuwe mroep al locaties heeft in de eden Leningrad, Tasjkent, lma Ata en Perm. Ondanks e "onafhankelijkheid" wordt r echter wel controle uitoefend door een "raad van ezicht" waarin afgevaardigden van de Sovjets aden), de jeugdbeweging omsomol, de unie van neasten en van het persentschap Novosti zitting ebben, zei hij.

ZURICH - In Libanon is een Zwitserse stewardess vrijgelaten, die 5 dagen geleden was ontvoerd. "Ik kan alleen maar zeggen dat zij weer vrij is", zei een zegsman over de 31-jarige Astrid Fischer. Zij was voor een vakantie van 3 maanden in Libanon, toen zij door gewapende mannen werd gegrepen nabij de noordelijke havenstad Tripoli. Uit een diplomatieke bron in Bayrut is vernomen dat de kidnapping het gevolg was van een ruzie tussen 2 rivaliserende vrienden van de stewardess.

GEDULD BIJ OVERLEG INDIANEN

Moengo's politiepost overvallen door Bevrijdingsunie

Eis: doorvoeren vredesakkoord

PARAMARIBO/DEN HAAG - Alle toegangswegen naar het Oostsurinaamse stadje Moengo, waar donderdagavond door een tot heden nog onbekende groep gewapende mannen een politiepost werd overvallen, zijn afgesneden. Op sommige plaatsen is de weg opgeblazen, zowel in de richting van Paramaribo als van Albina. Inmiddels zijn alle twintig politiemensen die donderdagavond in Moengo waren gegijzeld, vrijgelaten. Ook is een aantal van de in beslag genomen voertuigen teruggegeven. Dit is vrijdagavond op het ministerie van Justitie in Paramaribo bevestigd. In Paramaribo werd ook vernomen dat men van plan is de onderhandelingen met de opstandige indianen geduldig voort te zetten.

De acties werden uitgevoerd door een nieuwe groepering die zich de Nationale bevrijdingsunie voor Democratie noemt, onder leiding van ene Kofi Ajong Pong. Tot de groep behoren mensen uit alle Surinaamse bevolkingsgroepen. De "Bevrijdingsunie", die in een anoniem telefoontje aan een radiostation had gezegd verantwoordelijk te zijn voor de actie, zou zijn gevormd ter ondersteuning van de regering.

DANKBAAR

Van regeringszijde was vrijdag nog niet gereageerd, maar parlementsvoorzitter Jaggernath Lachmon zei dat als de actievoerders tot doel hebben ervoor te zorgen dat Moengo niet in handen valt van het Junglecommando of van de Tucayana-indianen, hij hun "dankbaar" is.

Eerdere onbevestigde berichten spraken van de betrokkenheid van het Junglecommando bij de acties. Maar Ernie Landveld, die nauw contact onderhoudt met de groep van Ronnie Brunswijk, zei in Paramaribo dat de acties "zeker niet in opdracht van Brunswijk" zijn uitgevoerd. Landveld is een van de ondertekenaars van het Akkoord van Kourou, een vredesovereenkomst tussen de Surinaamse regering en het Junglecommando.

ECONOMIE

De groepering, die Moengo heeft bezet, wil niet dat de regering naar huis wordt gestuurd zoals de Tucayana-Amazone-indianen eisen. Dit heeft de leider van de "Bevrijdingsunie" Kofi Ajong Pong vrijdagavond in een vraaggesprek op de televisie verklaard. Hij zei met zijn actie te willen bevorderen dat het Akkoord van Kourou door de regering wordt uitgevoerd. De Tucayana Amazonia en het Nationaal leger hebben bezwaren tegen dit akkoord, dat deze zomer werd gesloten tussen de regering en het Junglecommando van Ronnie Brunswijk. Kofi Ajong Pong stelde uitdrukkelijk geen bemoeienissen te hebben met Brunswijk. "Als Brunswijk zou weten dat ik acties zou ondernemen, zou hij het niet toestaan".

De leider van de actie zei verder dat de economie geenszins achteruit mag gaan. Hij en zijn manschappen, van wie het aantal onbekend is, hebben de bevolking aangespoord al hun economische en sociale activiteit normaal voort te zetten.

PROBLEMEN

Een van de topfunctionarissen van de bauxietonderneming Suralco zei dat het bedrijf als gevolg van de acties niet normaal zal kunnen draaien, waardoor de verwerking tot aluminium in de smelter van Paranam in het gedrang zou kunnen komen. Kofi Ajong Pong zegde daarop toe dat de versperring op de rivier zou worden opgeheven' zodat de ertsschepen normaal kunnen varen.

Bewoners van Moengo die ook door de televisieploeg zijn geïnterviewd verklaarden dat de leden van de unie niemand hebben lastig gevallen. "Alles is hier rustig" zei een vrouw. "We verwachten problemen als de regering manschappen van het Nationaal leger naar Moengo zal sturen". Transport over de weg van Paramaribo naar Moengo is niet mogelijk, doordat een gedeelte van de weg door de actievoerders is opgeblazen.

GEEN GEWELD

Inmiddels heeft de Surinaamse minister van Buitenlandse zaken Eddy Sedoc in Washington de verzekering gegeven dat zijn regering de onderhandelingen met de Tucayana-Amazonia-indianen geduldig zal voortzetten. Ook als zij lang gaan duren, zo voegde hij eraan toe. 'Wij zullen de vraagstukken via dialoog en consensus oplossen', aldus de minister. De jongste besprekingen tussen de vertegenwoordigers van de opstandige indianen met parlementsvoorzitter Jaggernath Lachmon zijn onbevredigend geweest. Minister Sedoc zei dat hij gebruik van geweld uitsluit. Ook al blijven de indianen het Akkoord van Kourou afwijzen.

Hij herinnerde eraan dat het overleg met het Junglecommando ook lang heeft geduurd. Uiteindelijk hebben die onderhandelingen toen toch ook resultaat opgeleverd, merkte Sedoc op.

Nobelprijs voor Natuurkunde:

Voor verdiensten spectroscopie met atoomprecisie

STOCKHOLM - De toekenning van de Nobelprijs voor de Natuurkunde voor 1989 gebeurde op grond van de verdiensten van de Amerikanen Norman S. Ramsey en Hans Dehmelt en de Westduitser Wolfgang Paul voor de ontwikkeling van spectroscopie met atoomprecisie.

De prijs van omgerekend rond een miljoen gulden gaat voor de helft naar Ramsey. De twee andere winnaars delen de andere helft.

Prof. Norman F. Ramseys resonantiemethode van twee van elkaar gescheiden oscillerende velden vormt onder andere de basis voor de cesium-atoomklok, de huidige standaard voor onze tijdmeting. Ramsey, 74, werd geboren in Washington DC en werkte aan Harvard sinds 1947.

Prof. Wolfgang Paul en prof. Hans G. Dehmelt ontwikkelden de "ionenkooi"-techniek, die het mogelijk maakt gedurende lange tijd afzonderlijke elektronen en ionen te bestuderen. **Zij hebben verder een methode ontwikkeld die op het ogenblik onze stabielste bron van elektromagnetische straling betekent.**

Dehmelt, 67, stamt uit Gorlitz in de bondsrepubliek, maar werkt sinds 1952 in de VS en is nu Amerikaans. Paul, 76, is geboren in Lorenzkirch in de bondsrepubliek en doceert in Bonn sinds 1952 experimentele fysica.

De methoden van de onderzoekers worden ook gebruikt om de fundamentele fysische beginselen zoals de quantenelektro-dynamiek en de algemene relativiteitstheorie te onderzoeken. Een andere toepassing is het meten van de verschuiving van de continenten.

PIKA

Consumenten-wandeling

DE CONSUMENTENSTICHTING houdt vrijdag 20 oktober een wandelmars om geld in te zamelen voor haarzelf. Deelname aan de tocht kost tien gulden.

Waarschijnlijk kun je als je het erg druk hebt, of gewoon niet van wandelen houdt ook tien gulden inleveren en weer naar huis gaan.

*****

Germaanse luchtschepen

WIST U dat Lufthansa vanaf 4 november op St Maarten gaat vliegen?

Want de Antillen beginnen een interessante destinatie te worden voor de Germaanse luchtschepen.

Toch moeten de eilanden vrij recent 'im Bild' gekomen zijn. Want in de aardige pocketatlas (druk 1988) die het bedrijf zijn relaties in handen drukt, staan wel geografische gegevens over 32 landen in het Amerikaanse werelddeel, maar niet die van de Nederlandse Antillen.

*****

QUOTE: "In plaats van dat het onderwijs een zorg is voor Woodley, is Woodley een zorg voor het onderwijs."

*****

Gemakkelijke radiopraatjes

DE VERKIEZINGEN beginnen vroeg dit jaar. Stanley die rechts gepasseerd wordt door een luid toeterende Chuchu. En een beetje al te gemakkelijk in het gehoor liggende radiopraatjes.

Als de politicus Dito Mendes de Gouveia op zo'n manier van plan is stemmen voor zijn partij te winnen als hij onlangs voor de radio probeerde, dan is dat magertjes.

Punt 1: Mendes beloofde dat "wij ons beleid zullen voortzetten om de salarissen te verbeteren van degenenen die huishoudelijke arbeid verrichten en in winkels werken. Op een verantwoorde manier".

Het is nog maar de vraag of er een salarisbeleid was en als dat zo is, staat Mendes zeker niet bekend als de grote voorvechter. Bovendien is het niet de vraag of de salarisverbetering verantwoord geschiedt. Alle voor- en nadelen van loonsverhoging moeten nu wel bekend zijn. Het is alleen een vraag van wel of niet de stap nemen. Met evenveel verantwoordelijkheid kan het BC die stap vóór de verkiezingen doen.

Punt 2: Mendes beloofde dat doorgegaan wordt met het repareren van de wegen.

Dat is niets bijzonders: het is gewoon de taak van de overheid om daarmee door te gaan.

Punt 3: Een paar scholen worden opgeknapt, zoals het MIL, de Sint Jozef MAVO en de Jan Ruimers School.

Ook dat is een goede, maar niet meer dan normale zaak. De renovaties waren hard nodig en [illegible] van een 'schema'. [illegible] jaar [illegible] scholen opgeknapt en het jaar daarop weer.

Punt 4: Mendes vroeg de luisteraars of "wij tot zo'n succesvolle onderwijstop hadden kunnen komen als de MAN en de DP in het eilandsbestuur waren gebleven?"

Jammer is dat ook deze - overigens zeer actieve -gedeputeerde een beetje individuele originaliteit mist. Het is een zwaktebod om in de platgewalste sporen van voorgangers te lopen en het niet na te kunnen laten boe en bah te roepen van de vermaledijde tegenpartijen.

*****

HOE komt het dat het woord 'fabor' zo weinig gehoord wordt?

*****

Da's lachen achteraf

HET 'INGEZONDEN STUK' dat deze week in de Amigoe werd gepubliceerd betreffende een taxichauffeur, die twee Nederlandse gasten zondermeer midden in de knoek uit zijn wagen zette, omdat het hem te veel moeite kostte het juiste adres te vinden, heeft nogal wat opschudding verwekt en tongen los gemaakt.

Wat te denken van het volgende gebeuren bij de internationale luchthaven Hato:

Aankomst 's avonds laat. Er staat één taxi. Reisdoel: het Curaçao Caribbean Hotel. De luchtreiziger stapt met zijn koffers naar de chauffeur. Die slaapt, luidruchtig snurkend achter het stuur.

Tikje op de linker schouder. Chauffeur wordt luidruchtig gapend wakker. Vraag van de klant: 'Mijnheer, heeft u dienst?' Bevestigend antwoord.

Tweede vraag van klant: 'Zou u mij naar het Caribbean Hotel kunnen brengen?'

Chauffeur: 'Ziet u niet dat ik slaap?'

Klant: 'U heeft toch dienst?'

Chauffeur: 'Ja. Maar als ik werk slaap ik. En als ik vrij heb, ben ik wakker'.

Da's lachen achteraf. Maar als je daar staat met je bagage, doe je wat anders.

Nog een voorval bij de internationale luchthaven Hato:

Het is omstreeks één uur 's middags. Een echtpaar stapt in een taxi, waarvan de ramen open staan. Na vijftien meter rijden, vraagt de chauffeur aan zijn klanten om de ramen dicht te draaien. Uiteraard doen de toeristen dat. Snikheet.

Waarna de mannelijke helft van het echtpaar informeert waarom de ramen gesloten dienen te blijven.

De chauffeur: 'Ziet u, mijnheer, mijn airconditioning is stuk. Als ik met open ramen rijd, zien mijn collega's dat. En dat is niet goed voor mijn business'.

Da's lachen achteraf. Maar als je er in zit, doe je wat anders.

*****

Andreas College ETAO 20 jaar

WILLEMSTAD — Het Andreas College ETAO viert dit jaar het 20-jarig bestaan. In verband hiermee wordt een feestprogramma in elkaar gedraaid, waarbij leerlingen, leerkrachten, ouders en ex-leerlingen betrokken worden. Er zullen diverse recreatieve- en educatieve activiteiten gehouden worden, die als fundraising bedoeld zijn. Begonnen wordt met een talentenjacht. Die vond vanmorgen plaats.

SLIMME NEDERLANDSE TEKSTDICHTER DOOR FISCUS TERUGGEFLOTEN

'De Antillen-route mislukt'

waarschuwing voor onwillige belastingbetalers

WILLEMSTAD — In het tijdschrift Management Team is een interessant artikel verschenen van de hand van dr mr Robert Kamerling, R.A., die werkzaam is als hoofdaccountant bij de Rijksaccountantsdienst Amsterdam. Kamerling beschrijft daarin de ervaringen van een tekstdichter, die gebruik heeft willen maken van de zogenaamde Antillen-route, maar die werd teruggefloten door de Fiscus. De kop van het artikel luidt: 'De Antillen-route mislukt'. Hierbij publiceert de Amigoe het artikel in extenso. Als waarschuwing.

'De belastingtarieven in Nederland zijn hoog. Dat vond ook een tekstdichter, die naarstig op zoek ging naar een creatieve oplossing voor dat probleem. Hij meende deze gevonden te hebben in de volgende constructie.

Zo'n tien jaar geleden treedt onze tekstdichter tegen een vast jaarsalaris van Nafl 10.800 in dienst van een Naamloze Vennootschap, gevestigd op de Nederlandse Antillen.

Al zijn beroepsinkomsten draagt hij over aan de NV, waarvan de directie wordt gevoerd door de trustmaatschappij van een Nederlandse bank. De aandelen van de NV zijn in handen van een in Spanje woonachtige vriend, met wie hij beroepsmatig samenwerkt.

ONDERZOEK

In 1984 start de belastingdienst met een landelijk onderzoek bij artiesten en producers. De tekstdichter krijgt in het kader van deze actie twee rijksaccountants op bezoek. De resultaten van hun onderzoek zijn van dien aard dat zij het wenselijk oordelen dat het onderzoek [illegible]

Een huiszoeking volgt. Daarbij worden jaarstukken van de NV over 1984 aangetroffen, alsmede rekeningoverzichten van de bankrekening. De tekstdichter verzorgt namelijk met ingang van 1984 de administratie van de NV.

TWEE

De naamloze vennootschap blijkt twee bankrekeningen te hebben. Op de eerste rekening worden alleen de bedragen geboekt die de tekstschrijver aan de NV moet afdragen. De dichter en zijn vrouw zijn evenwel gemachtigd over deze rekening te beschikken. De tweede rekening wordt gebruikt voor ontvangsten en uitgaven van de vriend.

Ook wordt informatie ingewonnen bij de Nederlandse bankvestiging waar de NV de rekeningen aanhoudt. Daaruit blijkt dat de tekstdichter een groot deel van de gestorte gelden weer heeft opgenomen als lening. De opnamen en stortingen lopen ongeveer gelijk op. In zijn aangiftebiljet vermeldt de tekstdichter deze opnamen als een renteloze schuld aan zijn Spaanse vriend.

LENING

De tekstdichter stelt vervolgens, dat niet hij de binnengekomen bedragen heeft gestolen, maar de NV. Voor zover hij over de bedragen heeft kunnen beschikken, is er immers sprake van een geldlening. En zelfs al zouden deze bedragen hem ten goede zijn gekomen, dan nog is er, zijns inziens, geen sprake van een bron van inkomen. Hoogstens kan er van een schenking gesproken worden.

De rechter wordt ingeschakeld. Op de zitting verkondigt de tekstdichter dat de hele zaak slechts een constructie is om te voorkomen dat hij in 1979 bij echtscheiding alimentatieverplichtingen zou krijgen. Op een gegeven moment had hij geld nodig. Hij kon dat geld lenen van zijn Spaanse vriend. En wat was gemakkelijker dan te beschikken over een bankrekening waarvan hij mocht opnemen wat hij wilde.

NATTE VINGER

Verder stelde hij dat de gehele schuld 'met natte vinger' was vastgesteld. Via leningen en schenkingen van zijn vriend, die reeds meer dan tien jaar in het buitenland woonde, waardoor er dus geen sprake meer is van schenkingsrechten, 'is het mooi geregeld'.

Deze opmerking maakt het overigens voor hem alleen maar erger. Het versterkt het standpunt van de inspecteur dat het geld in feite voor de tekstdichter is gebleven. De laatste beroept er zich ook nog op dat de belastingdienst het bewijs op onrechtmatige wijze heeft vergaard.

Bij de bank zijn inlichtingen gevraagd over de rekeningen van de NV. De bank was aldus de dichter, voorgespiegeld dat het zou gaan om een onderzoek naar de vraag of de NV in Nederland belastingplichtig is. De bedoeling was aldus de tekstschrijver, evenwel om gegevens over hem te verzamelen en te gebruiken bij zijn aanslagregeling.

NAVORDERING

De inspecteur prikt door deze ballon heen: de ontvangsten op de bankrekening van de NV moeten worden beschouwd als buiten het zicht van de fiscus gestalde inkomsten. Hij legt vanaf 1979 navorderingsaanslagen op met honderd procent verhoging.

De rechter achtte het verweer van de tekstschrijver onvoldoende en de omstandigheden ongeloofwaardig. Hij concludeerde uit de hele gang van zaken dat de tekstdichter in feite zelf de inkomsten, had genoten die op de eerste rekening van de NV waren gestort.

Daarbij liet de magistraat in het midden of de overeenkomst uit 1979 tussen de tekstdichter en de Nederlands Antilliaanse NV al dan niet reële betekenis heeft gehad.

ONRECHTMATIG

Ook de stelling dat het bewijs op onrechtmatige wijze was verkregen verwierp de rechter. Op grond van de gedragscode fiscus-banken is de inspecteur bevoegd bij de bank inzage te verlangen van gegevens die van belang kunnen zijn voor de belastingheffing van zowel de NV als van de entertainer.

Het was, aldus de rechter, niet gebleken dat de fiscale ambtenaren hun bevoegdheden hebben overschreden en onder valse voorwendselen inlichtingen hebben verkregen. De rechter handhaafde de navorderingsaanslag. Ook de boete bleef in stand, omdat het in verhouding tot het aangegeven inkomen ging om een relatief omvangrijke, opzettelijk gepleegde fraude.

CASSATIE

De tekstdichter is inmiddels in cassatie gegaan bij de Hoge Raad. Fantasie en creativiteit kan de dichter niet worden ontzegd -en dat hoort bij zijn gave- maar tot nu toe heeft hem die gave niet veel geholpen. Wellicht vindt hij bij de Hoge Raad een williger oor'.

Rechter maakt disciplinaire straf LRD-trio ongedaan

'Lichtveld ging te ver, maar ontslag is een te zware straf'

WILLEMSTAD — George Lichtveld, Irving Arrindell en Nelson Vinck moeten hun oude functie van directielid van de Landsradiodienst weer krijgen. Rechter G.J. Stoové heeft met deze beslissing de eis van de drie topambtenaren ingewilligd en het protest van de landsregering ter zijde geschoven.

[illegible] Lichtveld hebben inderdaad bepaalde normen overschreden door zich beledigend en kritisch uit te laten jegens minister Gumbs en het door hem gevoerde decentralisatiebeleid, maar hun gedrag was niet zodanig dat het een rechtvaardigingsgrond is voor ontslag van Lichtveld en het uit functie zetten van Vinck en Arindell, aldus rechter Stoové. De gemachtigde van het land mr A. de Groot-Martijn maakte gisteren niet bekend in beroep te gaan tegen dit vonnis van het gerecht in ambtenarenzaken.

Een belangrijke vraag die Stoové moest beantwoorden was de vraag hoe verhoudt zich het recht van menigsuiting tot de plicht van loyaliteit van een ambtenaar.

De rechter argumenteerde dat het Land Lichtveld in beginsel vrij staat kritiek te hebben op het beleid van de minister van Verkeer en Vervoer. Hij mag die kritiek ook publiekelijk uiten, zolang het functioneren van zijn dienst daardoor niet direct en duidelijk in gevaar wordt gebracht. Dit neemt niet weg dat een ambtenaar die zich bij voortduring lastig en kritisch ten opzichte van het beleid van zijn minister blijft opstellen of zich bij zijn uitingen bedient van beledigende, denigrerende of ontoelaatbare uitlatingen, wegens ongeschiktheid ontslagen kan worden of zich aan disciplinaire maatregelen blootstelt. Aldus Stoové.

TE VER

Hij stelde tijdens de uitspraak tijdens verder: 'Alles overwegende is Lichtveld te ver gegaan voor wat betreft de door hem gebezigde kwalificaties en naar het oordeel van het gerecht kan daardoor en door wat zich verder heeft voorgedaan onder zijn medeverantwoordelijkheid het functioneren van de dienst in gevaar worden gebracht en gerede twijfel rijzen over zijn loyaliteit.'

Hoewel volgens Stoové de regering wel degelijk reden had boos te zijn op Lichtveld, was hij niet op de 'voortreffelijke staat van dienst' van ongeveer zestien jaar. Er bestaat alle reden voor een krachtige [illegible] in de vorm van een forse disciplinaire maatregel tegen Lichtveld. Maar de conclusie dat hij zo ver over de schreef is gegaan dat hij ongeschikt geacht moet worden voor de openbare dienst is niet gerechtvaardigd.

VRAAGTEKENS

De disciplinaire maatregel tegen het LRD-trio vond plaats na verzending van een kritische brief aan Gumbs waarin de adjunct-directeuren protesteerden tegen de wijze waarop de regering de vakante functie van directeur van Landsradio heeft gemeend te moeten vervullen. Ook al betrof het een intern stuk, Lichtveld had zich niet zo moeten laten gaan in de brief. Hoewel Stoové het volledig eens was met het trio dat op zijn minst vraagtekens geplaatst kunnen worden bij de wijze waarop de nieuwe directeur benoemd is, gaat het niet aan dat een ambtenaar zijn minister 'onoprechtheid en misleiding' verwijt. Zo'n opmerking maken is plichtsverzuim, zei de rechter.

Hetzelfde geldt voor het interview en het ingezonden stuk in de Beurs- en Nieuwsberichten op 17 februari, [illegible] dat het Land Lichtveld niet in de schoenen mag schuiven dat de LRD-top in strijd met de comptabiliteitsverordening mondelinge overeenkomsten sloot met externe dienstverleners. Die 'overtreding' gebeurt reeds sinds jaar en dag zonder dat ooit iemand disciplinair gestraft werd. Het was dan ook niet redelijk om deze overtreding specifiek Lichtveld aan te wrijven.

Wat betreft Vinck en Arrindell oordeelde Stoové dat het Land niet de nodige zorgvuldigheid had betracht in het ongeschikt verklaren van de twee voor de functie van adjunct-directeur. Het [illegible] schaal 13. Daarnaast [illegible] hen aangekondigd dat [illegible] aanmerking zouden komen voor een andere (staf)functie.

De twee ambtenaren [illegible] testeerden tegen het feit dat zij in onvoldoende mate gehoord zouden zijn. Een werkgever kan namelijk niet zomaar besluiten een werknemer de ene functie te ontnemen en de andere aan te bieden. Bovendien was de invulling van de nieuwe functie niet duidelijk. De rechter was het met deze protesten eens.

EEN LIJN

Het rechtszekerheidsbeginsel is volgens Promes, de advocaat van de voormalige adjunct-directeuren, geschonden omdat het land niet zomaar over mag gaan tot een salariskorting. Het gelijkheidsbeginsel was volgens hem geschonden omdat een "andere ambtenaar" (Lichtveld), in een soortgelijke functie is ontheven zonder oplegging van disciplinaire maatregelen. De overheid had één lijn moeten trekken, zo lijkt het onderliggend argument te zijn geweest van de jurist.

Het gerecht verklaarde gisterochtend het niet eens [illegible] zijn met het Land dat Arrindell en Vicnk ongeschikt [illegible] voor hun oude functie. Ondanks hun onberispelijke staat van dienst kon volgens Stoové niet zonder meer gesteld worden dat de twee binnen de grenzen van het toelaatbare waren gebleven. Een disciplinaire sanctie was behoorlijke zwaarte zou wel lichter op zijn plaats geweest zijn, 'maar welke dat moeten zijn, deelde Stoové niet mee. Die vraag was namelijk in deze zitting niet de onthefting uit functie onderwerp (was) niet aan de orde.

NEDERLAAG

De houding van het LRD-trio werkte indertijd grote ergernis bij de regering. Volgens juridisch deskundige toeschouwers zou de uitspraak van de ambtenarenrechter uitgelegd kunnen worden als een zekere nederlaag voor de regering. De minister-president kon vanochtend niet een reactie worden gevraagd. Zij verblijft dit weekeinde in Caracas.

Info-ochtend over stress

WILLEMSTAD — 'De vereniging van hartpatiënten Curaçao, Bubirba, organiseert op zondag een lezing over stress. Spreker is dr K. Berend. Alle hartpatiënten en andere belangstellenden zijn welkom. De informatieochtend duurt van 10 uur tot 12 uur en wordt gehouden in het buurtcentrum Jandi.

HET WEER

WEERSVERWACHTING GELDIG tot morgenmiddag 12.00 uur lokale tijd:

Licht tot half bewolkt met kans op een enkele plaatselijke bui.

Overwegend matige oostelijke wind (tussen acht en vijftien knopen).

WEEROVERZICHT:

In het Caribisch gebied bevinden zich geen storingen die van belang zijn voor het weer op de Benedenwindse eilanden. De vochtigheid en onstabiliteit zijn echter voldoende om een plaatselijke bui tot ontwikkeling te doen komen.

BIJZONDERDEN:

De depressie in de Golf van Mexico, die zich in de loop van gisteren tot tropische storm 'Jerry' ontwikkelde, bevond zich vanochtend om zes uur l.t. nabij 25.2 n en 93.7 w ofwel ±700 km ten zuidwesten van New Orleans. 'Jerry' verplaatst zich in noordelijke richting met een snelheid van ongeveer 20 km per uur en vormt geen enkele bedreiging voor het Caribisch gebied.

OVERZICHT WEERSGESTELDHEID

Vanmorgen 0800 L.T. Afgelopen 24 uur

Station	Het weer	Max	Min	Neerslag mm
Aruba	half bewolkt	32	26	sporen
Bonaire	half bewolkt	31	25	sporen
Curaçao	zwaar bewolkt	31	26	sporen
St Eustatius	licht bewolkt	29	26	0.0
St Maarten	half bewolkt	31	26	1.4
Paramaribo	licht bewolkt	31	21	sporen
Port of Spain	licht bewolkt	33	22	0.0

NEGATIEVE GEVOLGEN ZIJN LEGIO

ALM in alle staten

BWIA mag toch zeven maal per week vliegen

WILLEMSTAD — De luchtvaartmaatschappij van Trinidad & Tobago BWIA heeft, tegen alle adviezen van luchtvaartautoriteiten in, toestemming gekregen van de minister van Verkeer en Vervoer, Louis Gumbs, ingaande 29 oktober vijf maal per week Curaçao aan te doen op weg naar Aruba en Miami. Per 15 december mag de luchtvaartmaatschappij niet minder dan zeven maal per week op Hato landen. In luchtvaartkringen viel dit nieuws als een bom en de ALM zal de betrokken minister weer op de hoogte stellen van zijn standpunt. De nationale luchtvaartmaatschappij vreest, dat deze beslissing verstrekkende negatieve gevolgen zal hebben voor de al verliesgevende ALM-vluchten naar Port of Spain én roet in het eten zal gooien voor de vrij gunstige Miami-route. De ALM- vakbonden NABLP en VALMS (stafpersoneel) zijn ziedend en zullen, naar verwachting, zeker protesteren.

De British West Indian International Airways (BWIA) heeft enige tijd geleden zowel bij Antilliaanse- als Arubaanse luchtvaartautoriteiten een verzoek ingediend, die eilanden zeven maal per week aan te doen.

De vluchten in kwestie zouden in Port of Spain beginnen en dan via respectievelijk Curaçao en Aruba naar Miami gaan om vervolgens via dezelfde route weer terug te gaan naar Port of Spain.

DRIE MAAL

De BWIA was gemachtigd zulks te vragen, gezien het bestaande luchtvaartverdrag tussen het Koninkrijk en Trinidad. BWIA vliegt momenteel drie maal per week naar Curaçao en terug. De ALM vliegt slechts een maal per week via Grenada naar Port of Spain. Een route die alles behalve als lucratief gekenmerkt kan worden. Er is simpelweg niet erg veel vraag naar reizen naar of van Port of Spain, hoewel daarin de laatste tijd een lichte verbetering optrad.

ONAANTREKKELIJK

Minister Gumbs vroeg naar aanleiding van het BWIA verzoek, advies bij zowel het departement van Luchtvaart als de ALM: beide instanties deelden de minister mee, dat het geen goede zaak zou zijn de maatschappij meer vluchten te laten uitvoeren. Gevreesd wordt namelijk, dat BWIA de tarieven - zeker in eerste instantie- drastisch zal verlagen om zo de markt te veroveren. Rekening houdende met de al niet rooskleurige vervoerscijfers, zou de komst van meer BWIA vluchten deze route voor de ALM bijzonder onaantrekkelijk maken.

ARUBA

Op Aruba, waar men er een heel ander beleid op na houdt, kreeg BWIA overigens wel toestemming voor de zeven wekelijkse vluchten, in het kader van het streven zoveel mogelijk toeristen naar het eiland te krijgen. Op dat eiland is daarop overigens de nodige kritiek geuit. In Willemstad bestaan over het toelaten van een vreemde luchtvaartsmaatschappij kennelijk meningsverschillen: de landsregering heeft rekening te houden met de belangen van de ALM als nationale carrier, terwijl het eilandsbestuur van Curaçao er vooral op uit is, zoveel mogelijk luchtvaartmaatschappijen -en zo ook toeristen- naar Curaçao te halen.

MIAMI

Minister Gumbs besloot in eerste instantie dat BWIA het bij de drie wekelijkse vluchten naar Curaçao zou moeten houden: hij had kennelijk begrip voor het ALM argument, dat de Miamiroute voor de ALM een goede route is, zeker na het wegvallen van de Eastern-vluchten van en naar die Amerikaanse stad. De komst van de BWIA zou roet in het eten gooien en de situatie bemoeilijken omdat, naar verwachting, binnen niet al te lange tijd een andere Amerikaanse carrier de route van Miami naar Curaçao van de Eastern 'overneemt.'

VERBAZING

Groot was echter de verbazing van de ALM, toen dezer dagen bekend werd, dat de BWIA tòch groen licht kreeg van minister Gumbs, ingaande 29 oktober aanstaande vijf maal per week de tussenlanding op Curaçao te kunnen maken. Met ingang van het hoogseizoen, per 15 december, worden dat zeven vluchten per week.

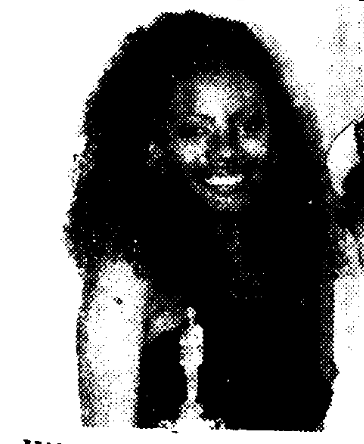
De officiële reactie van ALM-directie op dit nieuws was tamelijk summier. 'De minister is op de hoogte van het standpunt van de ALM. De ALM zal de minister weer benaderen,' verklaarde de ALM-voorlichter aan de Amigoe.

BOOS

Uit andere bronnen werd vernomen, dat de vakbond van ALM- werknemers, NABLP en de vereniging van de ALM-staf, erg boos zijn over dit merkwaardige besluit van minister Louis Gumbs en dat men zeker van plan is, op de een of andere wijze tegen dat besluit te protesteren. De vakbond ziet, volgens insiders, ook in dat deze zeven BWIA-vluchten per week voor de ALM negatieve gevolgen - en mogelijk zelfs stopzetting van de vluchten naar Port of Spain- zal kunnen hebben.

Voor Miss verkiezing

Supharmy Sadjie naar Hongkong

WILLEMSTAD — Supharmie Sadjie vertrekt donderdag 19 oktober naar het Verre Oosten om in Hongkong Curaçao te vertegenwoordigen bij de internationale Miss World Verkiezingen 1989. Aanvankelijk zou de verkiezing in London worden gehouden. Na 36 uur vliegen met tussenstops in Amsterdam en Zürich moet Sadjie op 21 oktober in Taipeh, Taiwan aankomen. Op 3 november wordt verder gevlogen naar Hongkong. Op 23 november is de uiteindelijke verkiezing. Op 2 december keert Sadjie terug naar Curaçao.

In voorbereiding op hetgeen in Hongkong gaat gebeuren, volgde de onlangs 19 jaar geworden miss lessen in etiquette en de Engelse taal. Chinees geeft nog wat moeilijkheden.

Sadjie wordt niet begeleid op haar reis. Wel zou een kapster op een later tijdstip naar Hongkong overvliegen. In de jongste Nederlandstalige editie van het mannenblad Penthouse staan foto's van Supharmy en Ana Maria Mosteiro, de Miss Curaçao die het eiland vertegenwoordigde in Mexico tijdens de Miss Universe Verkiezingen.

WILLEMSTAD — Op zondagochtend 29 oktober wordt in de Openbare Bibliotheek een bronzen buste onthuld van de enige jaren geleden overleden Curaçaose schrijver/dichter Pierre A. Lauffer.

Het initiatief is afkomstig van de stichting die zich ten doel stelt, beroemde Antillianen middels ondermeer borstbeelden te eren. Medewerking wordt ook verleend door de Curaçaose overheid.

Op de bewuste dag zal de voorzitter van de stichting, Violette Eustatia het woord voeren, gevolgd door gedeputeerde Dito Mendes van Cultuur. Na een presentatie van mevrouw Lucille Berry-Haseth en grupo Serenada, zal het beeld onthuld worden door de weduwe van Pierre Lauffer, mevrouw Belmira Lauffer-Nunes. Hierna zal de zoon van Pierre, Paul Lauffer een dankwoord richten tot de aanwezigen. Na het officiële gedeelte vindt een borrel plaats. Ceremoniemeester die dag is Carel de Haseth.

WILLEMSTAD— In verband met het 30-jarig bestaan van de La Birgen Milagrosa parochie op Buena Vista werd daar onlangs een heilige mis georganiseerd. Die werd voorgeleid door mgr Wim Ellis. Hierna vond de opening plaats van twee nieuwe zalen en doping van een cassette in het buurtcentrum. Op de foto ziet men Mgr Wim Ellis tijdens de doping, 'madrina' Maria Liberia-Peters en 'padrino' Dito Mendes.

Top 5 quiz Z-86 verloopt goed

WILLEMSTAD —Het top 5 quiz programma voor middelbare scholieren en studenten van het radiostation Z-86 verloopt goed en na 7 weken zien de standen er als volgt uit: de Pedagogische Akademie heeft 3 maal gewonnen en geen enkele keer verloren, het Radulphus College won één en verloor één, dat is ook het geval voor het Peter Stuyvesant College, het MIL heeft één maal gewonnen en geen enkele keer verloren, evenals de UNA. De deelnemers van het Middelbaar Technisch Onderwijs hebben 2 maal verloren, terwijl het team van het Middelbaar Administratief Onderwijs drie maal verloren en geen enkele maal gewonnen heeft. Uit een persbericht van Z-86 blijkt, dat de absolute winnaar van het quiz-programma tegen het einde van dit jaar bekend zal zijn. De volgende ontmoeting zal zijn op 18 oktober tussen de UNA en het Radulphus College.

Curinta

WILLEMSTAD—Maandag 16 oktober zal Curinta overschakelen op een nieuwe telefooncentrale. In verband hiermee zal de luchthaven telefonisch moeilijk bereikbaar zijn tussen tien uur 's avonds (16 oktober) en twee uur 's ochtends (17 oktober). Met de installatie van deze nieuwe telefooncentrale hoopt de Curinta de dienstverlening te verbeteren.

Bericht van overlijden

WILLEMSTAD — Ik, één van de weinige bomen in de stad, ben gestorven. Wie heeft mij gedood? En hoe moet het nu verder?

Een protest op een hoek van de Breedestraat, vlak bij winkelcentrum Colon P... Otrobanda en ... Ambiental maken bezwaar tegen het achteloos beschadigen van de wortels van de boom door stratenmakers. De groen voorziening in de stad krijgt weinig aandacht, zo menen zij.

Reactie regering op ABVO:

Douane-rapport is niet geheim, paniek onnodig

WILLEMSTAD — Het zogenaamde geheime rapport Log over de reorganisatie van de douane is helemaal niet geheim. De ambtenarenvakbond ABVO werd, toen dit rapport geschreven werd, zelfs benaderd voor zijn inbreng en heeft het rapport na afronding toegestuurd gekregen ter inzage. Dit schrijft de overheid in een reactie op een brief van de douanedienstgroep van de ABVO. Daarin worden de leden opgeroepen, voor een buitengewone vergadering in verband met de volgens de ABVO negatieve ontwikkelingen die bij de douane gaan plaats vinden.

Die buitengewone vergadering vindt, volgens de oproep, morgenochtend om 10 uur plaats in het ABVO-centrum.

De vakbond schreef zijn leden een brief waarin gewaarschuwd wordt voor de aanbevelingen in een 'zeer geheim rapport' dat een deskundige opstelde. Daarin zou, volgens de vakbond, ondermeer ontslagen voorgeschreven worden in het kader van de reorganisatie en automatisering.

Volgens de bond worden heel wat functies overbodig en zullen veel douanemensen met lumpsum en wachtgeld moeten.

De regering spreekt dit tegen: ten eerste wijst men van de hand dat het rapport geheim is. Dat is niet waar. Het rapport werd opgesteld met als doel het douanekorps beter en efficiënter te laten functioneren. De ABVO werd benaderd voor zijn inbreng, evenals de Kamer van Koophandel en diverse douane-hoofden.

De overheid geeft voorts te kennen, dat in dit stadium helemaal niet gesproken kan worden over ontslagen; de ABVO zaait dus onnnodig paniek onder zijn leden.

Modernisering met als doel de service en informatievoorziening aan de overheid te verbeteren, is een wereldwijd fenomeen, dat ook hier moet plaats vinden, aldus de overheid die op alle betrokkenen een beroep doet, het hoofd koel te houden en mee te werken aan de noodzakelijke veranderingen.

WILLEMSTAD —Ch... layne Colera Racamy heeft onlangs bij de waarnemend gezaghebber Dito Mendes de eed afgelegd als apotheker.

GEMENGDE GEVOELENS STATEN-VOORZITTER ARUBA OVER EUROPA-REIS

Minder dwang Nederlandse parlementariërs naar onafhankelijkheid

Nog steeds grote onzekerheid over positie Antillianen en Arubanen

=door Victor Hafkamp=

DEN HAAG — Tevreden over de zeer vruchtbare contacten met collega-parlementariërs uit de Antillen en Nederland, maar teleurgesteld over zijn bezoeken aan het EG-hoofdkwartier en de KLM, is de Arubaanse Staten-voorzitter Felix Flanegien teruggekeerd naar Aruba. De missie van de Antilliaanse en Arubaanse delegaties naar Nederland in het kader van de contactplan-ontmoetingen stond voor een belangrijk deel in het teken van 'Europa 1992' en de mogelijke gevolgen voor de zes Caribische eilanden binnen het koninkrijk.

Over de positie van Antilliaanse en Arubaanse burgers als in het magische jaar 1992 de Europese binnengrenzen wegvallen en het Europa van de twaalf als één geheel gaat vormen, bestond voor de missie de nodige onzekerheid. Die is na de reis naar Den Haag en Brussel goeddeels gebleven.

Tijdens een sumposium, dat onlangs in het gebouw van de Eerste Kamer in Den Haag werd gewijd aan 'Europa 1992 en de Cariben', klonk de ongerustheid over mogelijke beperkingen van het personenverkeer vanuit het Caribisch gebied na 1992 al in de vragen van de parlementariërs door. In Brussel, de zetel van het Europese bestuur, zijn de Arubaanse en de Antilliaanse delegaties niet veel wijzer geworden.

'We moeten eerlijk toegeven dat de reis naar Brussel ons niet veel meer inzicht heeft gegeven', erkent Flanegien. 'De Statenleden van Aruba en de Antillen hebben zich voor de reis naar Nederland intensief voorbereid. We hebben er alles aangedaan om inlichtingen te krijgen over de consequenties van Europa 1992 voor onze eilanden. Maar helaas is voor ons veel duister en onzeker gebleven'. Duidelijkheid was er wel over een aantal economische aspecten van het nieuwe Europa en de voordelen voor Antillen en Aruba, maar daar bleef het wel bij.

Flanegien ontdekte in Den Haag dat de Nederlandse parlementatiërs wat zijn teruggekomen van hun mening dat de Caribische eilanden binnen het koninkrijk zo snel mogelijk naar de onafhankelijkheid moeten worden geduwd. Maar ook over de datum 1 januari 1996, waarop Aruba onafhankelijk zou moeten worden en uit het koninkrijk treden, wordt wat anders gedacht.

'Tijdens ontmoetingen in de wandelgangen hoorde je dat men niet meer zo hardnekkig aan die datum vasthoudt. Vooralsnog houden wij ons aan de conlusie, van de Ronde Tafel Conferentie van 1983, waarbij die datum werd vastgelegd als uitvloeisel van de status aparte. Als het Nederlandse standpunt in dit opzicht is gewijzigd, willen we dat wel graag officieel horen'. Hij benadrukte nog eens het standpunt van zijn partij, de MEP, dat er in elk geval een referendum moet komen over de vraag of de bevolking de onafhankelijkheid wil. 'De bevolking moet tevoren goed over de voor-en nadelen worden ingelicht en alle rijksdelen moeten de uitslag respecteren', zegt hij.

KLM

Tijdens het bezoek van de Arubanen aan de KLM-directie hebben ze duidelijk naar voren gebracht dat het toerisme naar Aruba niet in dienst moet staan van de KLM, maar dat omgekeerd de luchtvaartmaatschappij in dienst moet staan van het Arubaanse toerisme. 'Het toerisme naar ons eiland groeit enorm, Er is behoefte aan meer KLM-stoelen. Op het Arubahuis heeft men uitgerekend, dat alleen al voor de komende maand december zo;n duizend mensen op de wachtlijst staan voor een plaats op een vlucht Schiphol-Aruba. Maar de KLM heeft geen enkele toezegging gedaan. Er is een tekort aan personeel, wordt ons gezegd. Gevolmachtigde minister Roland Laclé heeft ook met de KLM gesproken. Niet voldoende machines, heeft hij te horen gekregen. De KLM probeert machines te huren bij Martinair. Kortom, we hebben weinig positiefs te horen gekregen'.

De Arubaanse delegatie merkte bij haar gesprekken met onder andere Arubaanse studenten en in Nederland verblijvende Arubanen dat er heel wat naar hun eiland terug willen. Op het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid werd nogmaals een vurig pleidooi gehouden voor aanpassing van het remigratiebeleid. Alleen Arubanen die van een bijstandsuitkering moeten rond komen of op het minimumloon zitten, kunnen voor remigratiesteun van de Nederlandse regering verwachten. De Arubanen zagen die regeling graag uitgebreid tot hen die hogere inkomens hebben. 'Voor grote gezinnen is de terugreis heel kostbaar, ook al is er daar sprake van een hoger inkomen'.

POSITIEF

Flanegien is voldaan over de contacten met Nederlandse Eerste en Tweede Kamerleden die hij heel positief noemt. 'Ook de contacten met Antilliaanse collega's zijn sinds de status aparte verbeterd', vindt hij. 'Vroeger was het meer een vader/zoonverhouding, maar nu die van twee oudere broers die gelijk optrekken;, aldus Flanegien voor zijn terugkeer.

In de Volkskrant stelt Rudy Croes dat de Nederlandse politici zich zijns inziens drukker moten maken in de EG voor Arubanen en Antillianen die vrezen dat hun Nederlands paspoort na 1992 geen Europese rechten zou verschaffen, zoals die wel voor Nederlanders gelden. Zoals de zaken nu staan, vreest hij gelijkschakeling met Turken en Marokkanen. Hij heeft tijdens de gesprekken met zijn collega-parlementsleden wel afgesproken dat een bijzondere commissie de belangen van beide rijksdelen in de Caribische Zee na 1992 in Europa zo krachtig mogelijk zal verdedigen. De Antilliaanse en Arubaanse vertegenwoordigers bij de EG zullen hun werk niet meer vanuit Den Haag, maar vanuit Brussel gaan verrichten.

Oppositieleden Henny Eman (AVP) zal volgende week in Den Haag komen toelichten waarom zijn partij de onafhankelijkheid verwerpt. Croes stelt dat de MEP wel een Gemenebest voorstaat met Nederland, maar vorm en inhoud mogen nooit of maar weinig afwijken van de huidige staatkundige positie in het koninkrijk.

Het staatshoofd, het paspoort, de defensie, de buitenlandse dienst en de rechtszekerheid moeten allemaal Nederlands blijven. Het enige verschil met de huidige relatie onder de paraplu van het koninkrijk is dat er nu sprake is van een staatsrechtelijk etiket en straks van een volkenrechtelijk etiket. Internationaal-juridisch is er misschien enig onderscheid, maar emotioneel en zakelijk voor de Arubanen niet, aldus Rudy Croes in de Volkskrant.

Japanse ambassadeur Otake:

Aruba moet doorgaan met golfbaan-project

ORANJESTAD — 'Het is absoluut noodzakelijk dat Aruba zich blijft concentreren op de aanleg van een golfbaan en met meer 'specialiteiten-winkels' [illegible] recr[illegible]sement ma[illegible] inkopen te doen'.

Dit verklaarde de Japanse ambassadeur in Nederland, Tadashi Otaka, aldus het Bureau Voorlichting (BUVO), tijdens een gesprek met Peter Palmen, directeur van Aruba Foreign Investment Agency (AFIA).

Otaka wees ook op het belang van de International School of Aruba, waar kinderen van Japanse ondernemers onderwijs kunnen krijgen volgens het Amerikaans systeem.. Van de AFIA-directeur kreeg de ambassadeur inlichtingen over het werk van de AFIA alsmede de handleiding 'Invest in Aruba'.

Hij kreeg een promotiefilm van Aruba, in het Japans, te zien en vertelde Palmen over de laatste promitiereis naar Japan, waar Japanse bedrijven de nodige interesse tonen in investeren op Aruba. Er werd [illegible] heid dat Aruba [illegible] naar Japan reist [illegible] viging van de [illegible] contacten.

Ambassadeur Otaka verklaarde bereid te zijn om, waar mogelijk, zijn medewerking te verlenen als bijdrage aan de economische ontwikkeling van Aruba.

Sieraden-expositie

ORANJESTAD — De sieraden-tentoonstelling 'Barocco-moderno' van Maria-Teresa Madariaga-Chumaceiro wordt met een paar dagen verlengd. Tot en met woensdag 18 oktober bestaat er gelegenheid om deze tentoonstelling, die ter gelegenheid van het veertigjarig bestaan van de Nationale Bibliotheek wordt gehouden, te bezichtigen.

AGENDA ARUBA

KANTOORUREN AMIGOE: 08.00-12.00/14.00-17.30 uur; zaterdag gesloten.

TELEFOON 24333. Voor spoedgevallen na kantoortijd: 21639, 22316 en 24508. Pageboy: 127-743

TELEFAX: 22368

BANKREK. nr. 10.815.445 Banco di Caribe.

POLITIE: 100

ALARMCENTRALE: 115.

ZOEKERTJES verschijnen op dinsdag en vrijdag en kunnen iedere dag tussen 08.00-12.00/14.00-17.00 uur worden opgegeven; behalve op zaterdag. Alleen zoekertjes, die op maandag en donderdag voor 10.00 uur binnen zijn, kunnen de dag daarop (dus dinsdag en vrijdag) verschijnen.

BIOSCOPEN
PRINCIPAL: 20.30 uur *Firght Night II* (horror-thriller, 18 jr).
DRIVE IN: 20.30 + 24.00 uur *My stepmother is an Alien* (comedy, 14 jr.).
* * * * *

DOKTER HART KINDER-POLIKLINIEK (Shakespearestraat 13, tel.: 27263/24300): spreekuren maandag t/m zaterdag van 08.30-11.30 uur; maandag, woensdag en vrijdag ook van 15.00-18.00 uur.
* * * * *

CENTRO MEDICO CARABOBO (L.G. Smith Boulevard 34, tel.: 21777): dra L.G. Beke-Martinez, Engelandstraat 7, tel.: 24696
* * * * *

NARCOTICS ANONYMOUS HELPLINE: tel.: 38989 (24 uur per dag).
* * * * *

WIT GELE KRUIS: Oranjestad: tel.: 23168; Noord: tel.: 23425; Santa Cruz en Paradera: tel.: 28288, 25543; Savaneta en Brazil: tel 47020, 48301; San Nicolas: tel.: 45906; Dakota: tel.: 29008 (wijkgebouw), 24444 (kantoor).
(voor brandgevallen, ongelukken of een of ander ongeluk gelieve Alarmcentrale op te bellen, tel.: 115)
* * * * *

TELEARUBA
ZATERDAG: 18.00 Jacques Cousteau; 19.00 Style with Elsa Klensch; 19.15 Big Story; 19.30 Crossfire; 20.00 Love Boat; 21.00 CNN international news; 21.45 Estreno; 23.30 Sluiting.

ZONDAG: 19.00 Showtime; 20.00 This week in Japan; 20.30 CNN international news; 21.00 Quo Vadis? 22.45 Week in review; 23.30 Sports tonight; 24.00 Sluiting.
* * * * *

DIVERSEN
FLIGHT INFORMATION CENTER: dagelijks geopend van 07.00-20.00 uur; na 20.00 uur informaties via verkeerstoren.

ESSO SERVICE CENTER (Oranjestad): **24.00 uur per dag geopend** (alleen gesloten van zondag 20.00 uur tot maandagmorgen 07.00 uur).

STICHTING ZIEKENVERPLEGING ARUBA
DOKTER HORACIO E. ODUBER HOSPITAAL (tel.: 24300)
Bezoekuren:
Kinderafdelingen: doorlopend bezoek van 08.00-20.00 uur; andere afdelingen: van 11.00-12.00/15.00-15.45/18.30-19.30 uur.
Rookverbod:
Er is een algemeen rookverbod in het hospitaal. Slechts op enkele recreatieplaatsen in het hospitaal mag er gerookt worden.

KONINGIN WILHELMINA FONDS (tel.: 24652/22817): informatiecentrum woensdag geopend van 08.30-12.00 uur - Paardenbaaistraat 8 (boven).

FADA (Paardenbaaistraat 8, tel.: 32999): voor inlichtingen omtrent preventie alcohol/drugsmisbruik.

BIJBELMUSEUM: geopend op elke werkdag van 10.00-12.00 uur en zondag van 11.00-12.00 uur in de protestantse kerk.

SPORT
VOETBAL (**Copa Mancilla**): 18.30 uur (kleine adspiranten) Bubali vs Arsenal; 20.00 uur (grote adspiranten) RCA vs Deportivo Nacional - RCA-Spoortcentrum.
* * * * *

ZONDAG
BIOSCOPEN
PRINCIPAL: 20.30 uur *Fright Night II* (horror-thriller, 18 jr.).
DRIVE-IN: 21.00 uur *My stepmother is an Alien* (comedy, 14 jr.).
* * * * *

DIVERSEN
SPORT
VOETBAL (**Copa Mancilla**): 10.00 en 12.00 uur finales - RCA-Sportcentrum.

FADA: 19.00 uur moonlight beach walk' vanaf de parkeerplaats van het Concorde Hotel naar restaurant The Lighthouse.
* * * * *

MAANDAG
DIVERSEN
INDIAN ROCK GARDEN WATERSLIDE: maandag, dinsdag, woensdag en vrijdag geopend van 10.00-18.00 uur; donderdag de gehele dag gesloten.

MUSEO HISTORIKO ARUBANO: openingstijden maandag t/m vrijdag van 09.00-12.00/16.00-19.00 uur; zaterdag van 09.00-12.00 uur.

BUREAU LEVENS-, GEZINS- EN HUWELIJKS- MOEILIJKHEDEN (Layex Building, Wilhelminastraat 19): iedere werkdag van 07.30-12.00/13.00-16.30 uur (ook mogelijk afspraak te maken via tel.: 23145 of 25111).

CENTRO KIBRAHACHA (**dagverblijf voor bejaarden**): openingsuren dagverblijf: 08.00-12.00 uur; kantooruren: 07.30-12.30/14.00-17.00 uur - Piedra Plat 23 (tel.: 28159).

BEGELEIDINGSCENTRUM GEESTELIJK GEHANDICAPTEN «MAN NA OBRA»: elke maandag en donderdag van 09.00-12.30 uur gelegenheid om producten te kopen in het oude gebouw van «Bibito Pin», t/o Protestantse kerk, Piedra Plat.

AUTOKEURINGSLOKAAL SAN NICOLAS: geopend van maandag t/m vrijdag van 08.00-11.30/13.00-16.00 uur.

TENTOONSTELLING
BIBLIOTECA NACIONAL (Oranjestad): **t/m 18 oktober** expositie van sieraden gemaakt door Maria Teresa Madariaga-Chumaceiro.

INSTITUTO DI CULTURA: **t/m 21 oktober** gelegenheid tot bezichtiging fototentoonstelling 'Foto '89'.
* * * * *

KERKDIENSTEN
BRAZIL: zon.: 09.00 en 19.00 uur.
DAKOTA: zat.: 19.00 uur; zon.: 08.00 uur.
EMANUELKAPEL: zat.: 19.00 uur.
NOORD: zat.: 19.00 uur; zon.: 07.30 en 18.00 uur.
ORANJESTAD: zat.: 19.00 uur; zon.: 06.30, 10.00 en 19.00 uur.
PARADERA: zat.: 19.00 uur; zon.: 10.00 en 17.30 uur.
POS CHIQUITO: zon.: 08.00 uur
SAN NICOLAS: zon.: 08.30 en 18.30 uur.
SANTA CRUZ: zat.: 19.00 uur; zon.: 06.30, 09.00 en 18.30 uur.
SAVANETA: zat.: 19.00 uur; zon.: 17.30 uur.
TANKI LEENDERT: zon.: 09.00 uur.
* * * * *

PROTESTANTSE KERKDIENSTEN
ORANJESTAD: 10.00 uur ds A. van den Doel (crèche en zondagsschool).
SEROE COLORADO: 08.30 uur ds A. van den Doel.
PIEDRA PLAT: 10.30 uur ds Hessen; zondagsschool in het Jeugdcentrum.
SAN NICOLAS: 09.00 uur ds Hessen; zondagsschool op dezelfde tijd.
* * * * *

DE NIEUW APOSTOLISCHE KERK (Goletstraat 5-A): 09.30 uur kerkdienst.
* * * * *

ADVIES INSURANCE ASSOCI TION OP ARUBA AAN REGERING

'Kosten dienen beheersbaar te zijn'

AZV zonder verzekeraars niet in belang van gezondheidszorg

ORANJESTAD — 'De Insurance Association of Aruba (IAA) vertrouwt dat haar advies aan de regering over de Algemene Ziektenkosten Verzekering (AZV) ertoe zal leiden dat er een verantwoorde beslissing wordt genomen over de toekomstige structuur van de gezondheidszorg op Aruba. Een opzet hiervan, waarin geen plaats is voor de bestaande verzekeringsmaatschappijen achten wij niet om het belang van Aruba en onze bedrijfstak, die altijd een waardevolle bijdrage heeft kunnen leveren aan de economie van Aruba', aldus het slot van het advies dat de IAA aan de regering uitbracht.

Er wordt op gewezen, dat zij als verzekeraars gespecialiseerd zijn in het verlenen van financiële zekerheid en niet ingezien wordt waarom voor hun specialisme op het gebied van de gezondheidszorg in de toekomst geen plaats meer zou zijn. 'Vele jaren hebben wij bewezen ook op dit terrein verantwoord te kunnen functioneren. Volledige medewerking wordt toegezegd aan de tot standkoming van een gezondheidszorgstelsel waarvan de kosten beheersbaar zijn en waarbij de toegankelijkheid voor iedereen gewaarborgd is'. De IAA ziet haar advies als eerste aanzet hiertoe.

ASPECTEN

De IAA wijst erop, dat om de doelstellingen van een AZV te bereiken twee aspecten in het oog moeten worden gehouden:
- een wijziging in een organisatie/structuur van, in dit geval de gezondheidszorg, is geen garantie voor succes;
- de doelstellingen dienen te worden bereikt via de eenvoudigste weg en bij voorkeur zonder dat een huidig systeem te veel wordt ontwricht.

In dit verband wijst de IAA er op, dat de huidige kosten (cijfers 1987 van gezondheidszorg per hoofd van de bevolking in het door de overheid gefinancierde segment bedragen 1.167,00 florin per jaar, in het particuliere segment bedraagt de gezondheidszorgconsumptie omstreeks 1.000,00 florin per jaar. De stijging van de kosten in de aflopen jaren is aanvaardbaar. Vergeleken met de Nederlandse Antillen bedroegen de kosten in 1985 939,00 florin, terwijl in Nederland de kosten per ingezetene fors hoger zijn.

KWALITEIT

Om het vereiste kwaliteitsniveau te realiseren en verspilling te voorkomen, zal door de overheid een aantal beheersinstrumenten in het leven worden geroepen. Te weten:
- vestigingsbeleid voor huisartsen voor gezondheidszorg;
- erkenningsbeleid voor inrichtingen voor gezondheidszorg;
- bugettering van inrichtingen waar gezondheidszorg wordt verleend;
- normering die kan leiden tot een eventuele beddenreductie;
- normstelling voor aanschaf van dure apparatuur;
- maximum-tariefstelling van instellingen en beroepsmedewerkers;
- beperking van het aantal verschillende geneesmiddelen;
- noodzakelijkheid van een verwijsbriefje door de huisarts (versterking eerste lijnszorg).

Vervolgens pleit de IAA voor een uniformere uitvoering voor ingezetenen van Aruba die door meerdere uitvoeringsorganen worden gerealiseerd. Er zijn nu teveel verschillende regelingen.

ALTERNATIEF

De IAA pleit ervoor de uitvoering bij bestaande organisaties onder te brengen met dien verstande dat alle overheidsinstellingen op het gebied van de uitvoering van de gezondheidszorg worden ondergebracht bij één onafhankelijke instelling. De uitvoeringsorganisatie moet onder toezicht komen te staan van een orgaan waarin vertegenwoordigers van alle betrokken partijen zitting hebben. Tevens meent de IAA dat er incentives moeten worden ingebouwd voor die uitvoerders en zorgverleners die daadwerkelijk doelmatigheid weten te realiseren. De ingezetenen van Aruba zullen profijt hebben van die beloning. Immers die uitvoerders en zorgverleners die succes hebben in de kostenbeheersing zullen de resultaten van dat succes doorgeven aan verzekerden.

Eén van de grote hobbels die moet worden genomen, is de wijze van premieheffing. Indien de regering naar aanleiding van dit advies aanleiding ziet particuliere verzekeraars te betrekken in de uitvoering van de gezondheidszorg, werken wij gaarne mee aan de opzet en uitwerking van een adequaat systeem. De in het 'Advies hoofdlijnen inhoud AZV' genoemde scheiding tussen belasting- en premieheffing achten wij uit administratief oogpunt niet voor de hand liggen.

REGELINGEN

In principe staan ons twee regelingen voor ogen. Eén voor de on- en minvermogenden, waarvoor de premie uit de algemene middelen wordt betaald. Het behoeft geen betoog dat incasso van een premie bij deze bevolkingsgroep op onoverkomelijke problemen stuit.

De uitvoeringsorganisatie voor deze groep is de nieuw op te richten onafhankelijke instelling. De tweede regeling zou moeten gelden voor alle overige ingezetenen van Aruba. Deze groep dient zich aan te sluiten bij een van de particuliere verzekeraars. De wijze van premieheffing dient nog nader te worden onderzocht.

Met betrekking tot het zorgpakket (de verzekeringsovereenkomst) bestaat echter geen enkel verschil tussen de twee groepen en heeft iedere ingezetene recht op hetzelfde, nader te bepalen zorgpakket. Uiteraard zal er wel op vrijwillige basis sprake kunnen zijn van het sluiten van een uitgebreidere dekking.

Aldus een gedeelte van het advies dat door de IAA werd uitgebracht in verband met de invoering van de AZV.

■ *ORANJESTAD — Ondernemer Marco Marlin, wiens sodabar en zitje bij de grotten te Fontein afbrandden, hield vrijdagmiddag een protestdemonstratie vanaf de Alhambra-parkeerplaats naar het Bestuurskantoor en de Nassaustraat. Reden hiertoe is het feit, aldus Marlin, dat hij sinds 1984 zo'n vijftig brieven naar de overheidsinstanties stuurde onder andere over vergunningen, maar hij heeft hierover nog geen reactie gekregen.*

'Het is een protest tegen de onrechtvaardigheid die bedreven wordt tegen San Nicolas en zijn inwoners', aldus Marlin.

ORANJESTAD — Het MaltaAmstel-jeugdtennistoernooi wordt ook dit jaar georganiseerd in de leeftijdscategorie en de klassen A, B en C. De eerste wedstrijden worden gespeeld op zaterdag 4 november om negen uur 's morgens in het Marlboro Tennispark.

De inschrijfformulieren kunnen al opgehaald worden bij de bar van Marlboro Tennispark. Op maandag 30 oktober sluit de inschrijving, waarna om zeven uur de loting zal plaatsvinden in het Marlboro Tennispark.

Financiering van Aruba Bank

Taxibond met nieuw communicatie-net

ORANJESTAD — Het bestuur van de Aruba Transfer Tour and Taxi CA (Taxibond) is er in geslaagd dankzij de medewerking van de Aruba Bank een nieuw communicatiesysteem voor de taxi's op Aruba aan te kopen.

De Aruba Bank was de enige bank, aldus voorzitter Donald Daal tegenover de pers, die de bond bij de financiering wil helpen. Men heeft een bedrag van ruim 350 duizend florin nodig. Reeds enige tijd hadden de taxi's op Aruba te kampen met hun communicatieverbinding. Het systeem, dat men nog in gebruik heeft, is reeds enige jaren oud en geldt slechts voor een veertig taxi's, terwijl Aruba nu tegen de tweehonderd taxi's heeft. Hierdoor is het bestaande communicatiesysteem onvoldoende.

Met het toenemende toeristenbezoek besloot het bestuur om nieuwe verbindingsmateriaal aan te kopen. Radio Holland werd verzocht een systeem te ontwerpen en kwam met een ultramodern project, waardoor controle op iedere taxi en vooral waardoor een betere service kan worden gegeven. Volgens Daal is Aruba in deze regio het eerste land dat dit moderne systeem gaat gebruiken, hetgeen ook door de politie in Boston wordt gebruikt.

De kosten van de aankoop en installatie worden gedragen door de Taxibond, enige restaurants en timesharingbedrijven. Om meer geld bijeen te krijgen, organiseert de Taxibond op 4 november aanstaande in Surfside een bbq, terwijl een loterij met als prijs een auto en een bingodrive op het programma staan om de nodige fondsen te krijgen.

ORANJESTAD — Op maandag 16 oktober zal in de kranten een bekendmaking verschijnen over schatkistpromessen aan toonder die op 20 oktober zullen worden uitgegeven tot een bedrag van twintig miljoen florin. Deze schatkistpromessen zullen worden afgelost op 19 januari 1990, zo wordt vernomen van de Centrale Bank van Aruba.

Minister Nicolaas in Staten:

Handhaaf aanklacht van Aruba drugsplaats

ORANJESTAD — Tijdens de openbare Statenvergadering verklaarde minister Elio Nicolaas vrijdagmiddag dat hij voor honderd procent blijft staan achter zijn woorden dat de Arubaanse economie in de eerste en tweede plaats gedragen wordt door handel in verdovende middelen en het witwassen van drugsgeld.

Over schade toebrengen aan de naam van Aruba zei de minister, dat hij onmogelijk iets kan beschadigen, dat al beschadigd is.

Ten aanzien van het uitmaken van de directeur van de Centrale Bank voor 'jojo' zei de minister te willen verduidelijken, dat Den Dunnen door anderen misbruikt werd om iets te doen.

'Ik respecteer Den Dunnen als econoom, maar wel is hij de mindere van mij in het bestrijden van de criminaliteit, vooral drugs', aldus de bewindsman.

Minister Nicolaas ging verder met het herhalen van verklaringen die hij de afgelopen weken al tegenover de media en in het televisieprogramma Quo Vadis naar voren bracht.

IRONISCH

Minister Nicolaas noemde het ironisch dat op de SIP-vergadering werd beweerd dat er op Aruba geen persvrijheid bestond, terwijl de pers hem 'afgemaakt' heeft.

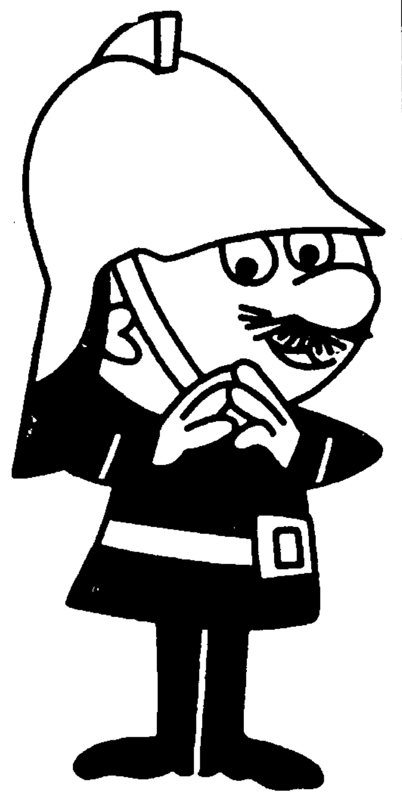
Na Nicolaas kwamen zijn collega's mr Hendrik Croes (Justitie) en Guillermo Trinidad (Financiën) aan het woord die op zakelijke wijze hun standpunt uiteen zetten en duidelijk lieten horen dat zij achter de verklaring van Nicolaas stonden, die geenszins de goede naam van Aruba in diskrediet had willen brengen doch een ernstige waarschuwing liet horen.

Daarna werd de vergadering voor twee uur geschorst en om tien uur voortgezet waarbij de Statenleden en ministers in de tweede ronde aan bod kwamen. Kort voor drie uur ging de vergadering uiteen.

Uiteindelijk bleek dat de coalitie achter de uitlatingen van Nicolaas stond.

LIJST

Opmerkelijk was de verklaring van minister Nicolaas, waaruit weinig vertrouwen van hem in de betrokken autoriteiten werd getoond, dat hij een lijst met namen had gecopieerd en aan enige van zijn vertrouwensmensen gegeven. Indien er iets met hem mocht gebeuren, verwacht hij dat één van deze personen bedoelde lijst aan de autoriteiten zal overhandigen.

ORANJESTAD — De Arubaanse Kunstkring presenteert op donderdag 19 oktober om half negen in Cas di Cultura een concert door de Boliviaanse pianiste Elizabeth Schwimmer.

Deze pianiste behaalde op zeventien-jarige leeftijd haar diploma als muzieklerares aan de Escuela de Musica in Guadalajara, Mexico, haar bachelors graad in muziek aan de Texas Christian University en haar masters graad aan de Hart School of Music in Hartford, Connecticut. Behalve bekend door het geven van concerten, het begeleiden van koren en instrumentalisten, is Elizabeth Schwimmer ook een bekende vertolker van Kamermuziek. Haar programma voor 19 oktober, omvat werken van Alberto Ginastera, George Gershwin, Frank Liszt. Kaarten zijn verkrijgbaar bij de boekhandels en aan de zaal op de avond van de voorstelling.

VOORLICHTINGSDAGEN OVER HOTELOPLEIDING

George Dirksz van Welzijnszaken:

Aruba heeft te maken met een ernstig luxe-probleem

=door Mike Willemse=

AMSTERDAM — Met de spectaculaire groei van het aantal hotelkamers is Aruba niet geheel uit de problemen. Het eiland wordt geconfronteerd met een steeds groter wordend tekort aan gekwalificeerde arbeidskrachten. Directeur George Dirksz van de directie Arbeid van het Arubaanse ministerie van Welzijnszaken zegt daarover: 'Sommige andere landen zouden dit zien als een luxe-probleem, maar in de periode eind '86 tot en met eind '91 zullen er op Aruba ruim vierduizend kamers meer operationeel zijn. Met de verhouding één kamer staat tot één werknemer hebben wij dus ook vierduizend meer arbeidskrachten nodig. Met bovendien een spin-off effect verwacht de Arubaanse overheid een bevolkingsaanwas van tien tot vijftienduizend mensen medio 1991. Bepaalde projecten lopen momenteel achter op schema, dus we hebben even een adempauze, maar het uitstel van executie en zullen snel actie ondernemen'.

Naar aanleiding van bovengenoemd probleem is het kabinet van de gevolmachtigde minister van Aruba te Den Haag een Hotel Opleidingsproject gestart om iegenen die voelen voor een baan in de horeca-sector en die voornemens zijn om weer naar Aruba terug te keren en daar te wonen en te werken, de kans te bieden een cursus te volgen, stage te lopen op Aruba en om tenslotte eventueel te remigreren. In dat kader zijn er in de periode 9 tot en met 18 oktober voorlichtingsdagen zijn mensen van onder andere het OCH (Onderwijs Centrum Horeca), het Gewestelijk Arbeidsbureau, de Arubaanse overheid, de directie voor de Emigratie en het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid aanwezig. Het geheel staat onder leiding van Jimmy Oduber van het Arubahuis, belast met Sociaal Culturele Zaken en Remigratie. Hij zegt: 'Wij hebben niet gemikt op zalen met honderden mensen. Wij richten ons op een zeer selectieve groep: Men moet Arubaan of daarmee gelijkgestelde zijn'.

De belangstelling was tot nu toe het grootst in Rotterdam en Amsterdam met respectievelijk 41 en 53 voornamelijk jonge mensen. Er kunnen overigens maximaal 105 cursisten starten. Oduber daarvoor: 'Dat is slechts een druppel op de gloeiende plaat, maar wij moeten ergens beginnen. Het is een pilot-project dat klein wordt opgestart en dat afhankelijk van het resultaat wordt vervolgd'.

ONDERWIJSCENTRUM

Tijdens de voorlichting is Rob Versteeg, projectmanager van Onderwijs Centrum Horeca, erg duidelijk: 'De opleiding zal zeer intensief zijn, 22 weken van maandag tot en met vrijdag van negen tot vier uur, waar normaal gesproken een cursus van twee jaar voor staat. De meeste mensen kennen alleen de andere kant van de bar, maar het horecaleven kent voor- en nadelen, zoals werken op zon- en feestdagen of met Kerstmis als andere mensen vrij zijn. Collegialiteit maar ook spanningen zal men er aantreffen'.

De cursus begint op 2 januari 1990 en eindigt op 8 juni. Daarna volgt een stage op Aruba van drie maanden. Daarna kan men in Nederland een nationaal door de bedrijfstak erkend diploma in ontvangst nemen. Tot dan geen verplichtingen, want op dat moment beslist men naar Aruba te vertrekken danwel in Nederland te blijven. 'Op Aruba krijgt men gegarandeerd een baan', aldus Dirksz. 'Er zal één arbeidswetgeving komen voor alle werknemers op het eiland.

Bovendien streeft de overheid ernaar de kortlopende arbeidscontracten tussen werkgever en werknemer in de toekomst tegen te gaan middels een wet. Zes hotels werken inmiddels op die manier'. Volgens Dirksz is het onvermijdelijk dat Aruba arbeidskrachten van van buiten, bijvoorbeeld van de Nederlandse Antillen, moet aantrekken. 'Een hoteloperator dreigde zelfs met een vliegtuig mensen uit Perú te zullen halen'.

REMIGRATIE

Oduber vertelde dat de meest gestelde vragen de Remigratieregeling en de huisvestingmogelijkheden op Aruba betreffen. 'Er bestaat nogal wat misverstand over de basis remigratie subsidieregeling (een bedrag voorde aanschaf van vliegtickets, verhuizing van deel van de inboedel en voorziening in levensonderhoud voor de eerste drie maanden, betaald door Nederland, overigens verbonden aan enkele voorwaarden, onder andere een maximaal huidige inkomen van 2186 gulden). Men denkt dat men niet meer kan terugkeren naar Nedelrand bij gebruik ervan, maar dat is niet het geval. Wel zou in dat geval het gesubsidieerde bedrag terugbetaald moeten worden. Over de huisvestingsproblematiek zegt Oduber: 'Velen zijn bang dat er een tekort aan woningen is dat men langdurig bij familie zou moeten inwonen. Begin januari 1990 zal begonnen worden met de bouw van 1700 koop- en huurwoningen.

Volgens Noticiero Aruba, de nieuwsbrief van het Arubahuis, is het arbeidsperspectief op Aruba niet ongunstig. Hoewel de salarissen op Aruba over het algemeen lager liggen dan in Nederland zijn deze in vergelijking met landen in de regio beduidend hoger. Daarnaast is er een groot verschil tussen bruto en netto salaris in Nederland. Dit verschil is op ARuba voel kleiner.

VOETBALLERS IN DE MEER REAGEREN GELATEN

Hoger beroep heeft half-half succes

UEFA geeft Ajax wel verlichting van straf maar geen clementie

GENEVE - Uit een ivoren toren in Geneve heeft de commissie van beroep van de UEFA besloten dat Ajax na slechts een jaar van stilstand zijn rentree in de Europese bekertoernooien mag maken, zij het in een stadion dat tenminste 100 kilometer van de Amsterdamse Meer is verwijderd. Over de vraag of er een burgermeester bereid is de club in opspraak te zijner tijd te ontvangen, maakten de hoge heren zich geen zorgen.

Ajax-voorzitter Van Praag deed dat ook niet, nadat hij zijn eerste teleurstelling over de uitspraak had verwerkt. Een jaar uitsluiting in plaats van twee, daarna drie thuiswedstrijden niet in Amsterdam, het trio uit de Meer (mr Utermark, voorzitter Van Praag, algemeen directeur Van Eijden) had beter verwacht. "het is in elk geval een verlichting", zei Van Praag. "Dat andere stadion vinden we straks ook wel. Zo slecht staat Ajax er toch niet op in den lande?"

Het Nederlandse voetbal staat er internationaal wel vrij slecht op. Mr. Utermark, die namens Ajax in Geneve een pleidooi van anderhalf uur hield, kon het incident in de meer niet los zien van de bom bij Nederland - Cyprus in 1987. De Haagse advocaat kletste Oranje destijds in hoger beroep uit de malaise, dit keer slaagde hij ten dele. "De maat is vol bij de UEFA. Men wilde een daad stellen. Er is de laatste tijd blijkbaar te veel misgegaan in het Nederlandse voetbal."

Desondanks zijn de gevolgen van een door een toeschouwer geworpen ijzeren staaf, die bij de wedstrijd Ajax - Austria Wien de Oostenrijkse doelman Wohlfahrt raakte, ingrijpend. Twee jaar uitsluiting betekende een schadepost van zes miljoen, een jaar zal dus ongeveer drie miljoen zijn.

Van Praag deed hierover niet dramatisch. "We zullen iets moeten vinden om dat ene seizoen te overbruggen. Het is een forse tegenvaller, maar geen rampzalige. We hadden ons toch ook op normale wijze eens niet kunnen plaatsen voor Europees voetbal? sportief zijn de consequenties nu ook te overzien. Op ons financiele beleid zal dit geen invloed hebben. De onderhandelingen met Roy? Die zetten we voort op dezelfde manier als we dat anders hadden gedaan."

FREEK DE JONGE

Ajax kwam in de slotfase van de zitting niet terug uit verloren positie. De historie met 139 vlekkeloos verlopen Europese duels sprak de commissie van beroep aan, de wijze waarop was gereageerd op de ongeregeldheden in de Meer niet. Dat de politie niet ingreep nadat de eerste projectielen in het strafschopgebied werden geworpen woog zwaar, dat caberatier Freek de Jonge als gastomroeper zijn kaart overspeelde door de Oostenrijkse president Waldheim te beledigen, eveneens. Volgens de commissie provoceerde hij de bezoekers.

Mr. Utermark had er met klem op gewezen dat in eerdere gevallen wedstrijden met ernstiger ongeregeldheden wel waren uitgespeeld. Hij liet niet na te zeggen dat Ajax alles had gedaan de hervatting mogelijk te maken en dat ook de politie dit zeer goed mogelijk achtte. In dergelijke gevallen is een club blijkbaar overgeleverd aan de willekeur van de scheidsrechter, in dit geval de zwitser Galler.

De kern was dat Ajax in feite alles had gedaan wat was voorgeschreven en slechts door een klein groepje kwaadwillende fors uit balans was gebracht. De club blijft overigens van plan de schade op de inmiddels gearresteerde dader te verhalen. "Al was het alleen maar uit preventief oogpunt", zei Van Praag.

De voorzitter wil een gesprek met de politie. "We hebben niet de macht agenten een vak in te sturen, als wij denken dat dit noodzakelijk is. Zoiets beslist de politie zelf. De UEFA beschouwt dit echter als onze verantwoordelijkheid. Daar moet over worden gesproken. De politie heeft tijdens een wedstrijd meerdere verantwoordelijkheden. Kunnen ze niet anders op ontwikkelingen inspelen, dan is het nauwelijks nog mogelijk onder verantwoordelijkheid van de UEFA dergelijke duels te spelen."

VRIJDAG DE 13E

Vrijdag de dertiende, voor bijgelovigen een onheilspellende datum. Donkere wolken drijven samen boven het bijna verlaten stadion De Meer. Een klein gedeelte van de Ajax-selectie en een groepje vaste bezoekers van de trainingen wachten de beslissing van de beroepscommissie van de UEFA in Geneve af. De halvering van de straf, een in plaats van twee seizoenen uitsluiting van de Europese bekertoernooien, wordt even na half twee gelaten ontvangen.

"Een zware tegenvaller", verwoordde Danny Blind de sombere stemming in het spelershome. Er was tenslotte die kleine hoop op clementie van de UEFA.

Helaas. De beroepscommissie wilde een voorbeeld stellen en Ajax werd daar de dupe van. "Als speler voel je je machteloos. Niet alleen bij het incident, maar ook bij de behandeling van de UEFA-zaak. Een jaar uitsluiting is en blijft een ontzettend zware straf", aldus verdediger Blind.

JAN WOUTERS

"De straf is nog altijd fors. Je houdt er wel rekening mee, maar stilletjes hoop je toch dat het zal meevallen. We kunnen in ieder geval na een seizoen weer meedoen. Dat moet de groep voldoende kunnen motiveren. Dit seizoen zijn er toch nog twee hoofdprijzen te verdelen: het landskampioenschap en de nationale beker", aldus Jan Wouters, die verklaarde niet van plan te zijn zich opnieuw over zijn toekomst bij Ajax te beraden. "Mijn toekomst ligt in Amsterdam", verduidelijkte de international.

Ook bij Leo Beenhakker kwam de mededeling uit Geneve hard aan. De coach kwam na zijn Spaanse avontuur bij Real Madrid met veel ambities naar Ajax, waar hij met de steun van het nieuwe bestuur een nieuwe Europese topploeg wilde opbouwen.

"We weten nu waar we aan toe zijn. Over deze beslissing moeten we niet maandenlang dramatisch blijven doen. We moeten zorgen dat we volgend seizoen klaar staan om opnieuw Europees voetbal af te dwingen. Ook al kunnen we dan niet in het eigen stadion spelen", verklaarde de trainer.

"We moeten met frisse moed deze tegenslag overwinnen. Deze straf heeft natuurlijk wel invloed op het uitgestippelde beleid voor het komende jaar. Jammer, ook omdat we voor het bestuur dat na alle problemen de juiste weg was ingeslagen. De ambities die het nieuwe bestuur en ik hadden, kunnen voorlopig in de ijskast. Maar je zult zien, op dit soort momenten staan altijd de echte clubmensen op. Dan zie je wat iemand werkelijk waard is. Ik moet me nu bewijzen. Ik heb het in ieder geval niet op", zei Beenhakker, wiens contract bij Ajax aan het einde van het volgende seizoen afloopt.

Tegen Joesoepov

Karpov verliest

LONDON - Karpov heeft in de vijfde partij van de halve finales van het kandidatentoernooi schaken dat op dit moment in London gehouden wordt, verloren van zijn opponent Joesoepov. De laatste speelde met wit. Zwart gaf in de 37ste zet zich gewonnen.

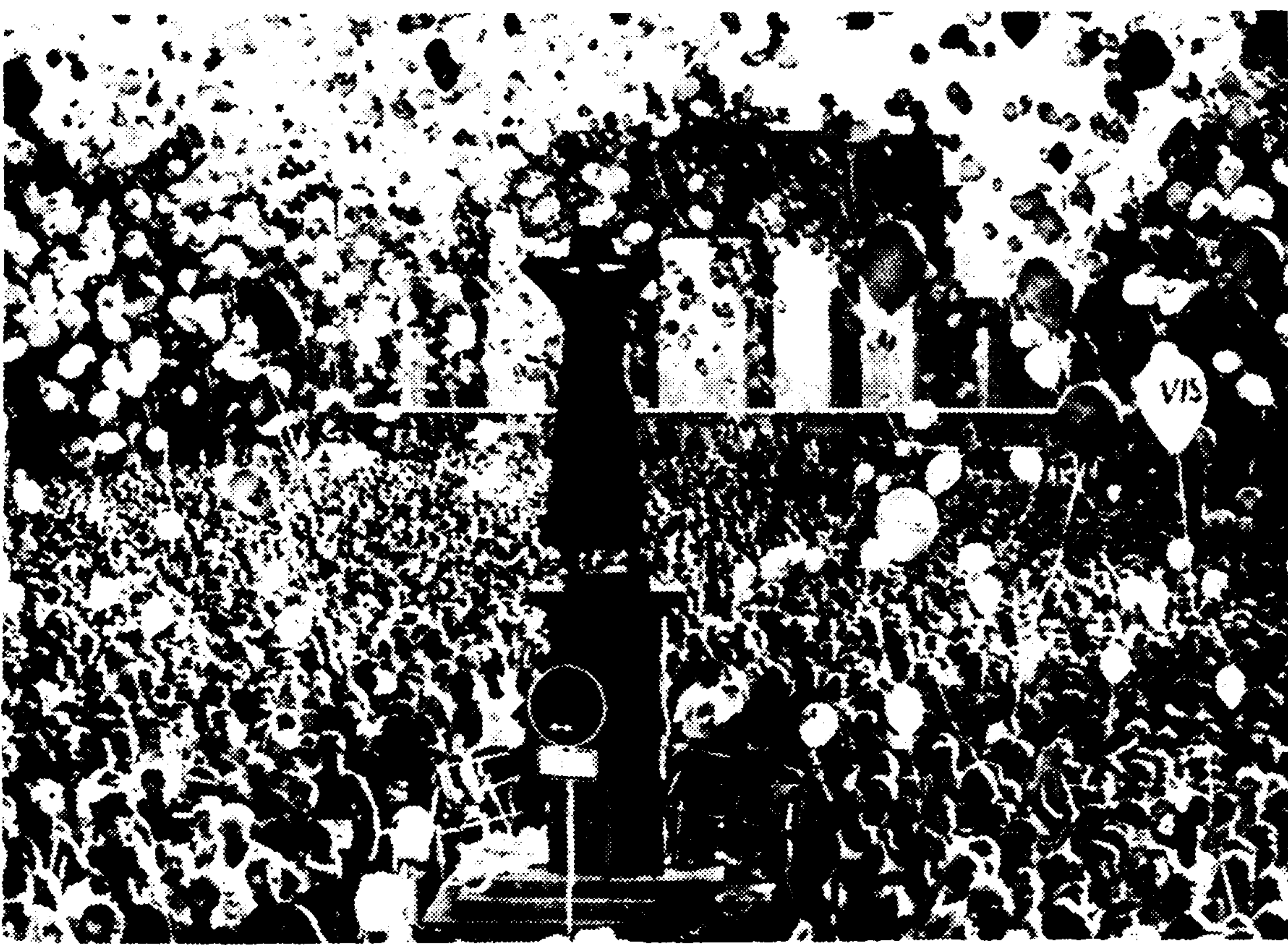
Hieronder volgt het zettenverloop.

Wit: Joesoepov, zwart: Karpov.

1. D2-d4 pg8-f6, 2. Pg1-f3 e7-e6, 3. Lc1-g5 c7-c5, 4. E2-e3 b7-b6, 5. D4-d5 e6xd5, 6. Pb1-c3 lf8-e7, 7. Pc3xd5 lc8-b7, 8. Lg5xf6 le7xf6, 9. C2-c3 0-0, 10. Lf1-c4 a7-a6, 11. 0-0 b6-b5, 12. Lc4-b3 d7-d6, 13. Dd1-d2 pb8-d7, 14. Tf1-d1 lb7xd5, 15. Lb3xd5 ta8-b8, 16. Dd2-c2 pd7-b6, 17. Td1-d2 g7-g6, 18. Ta1-d1 dd8-d7, 19. Dc2-e4 kg8-g7, 20. H2-h4 dd7-e7, 21. De4-f4 lf6-e5, 22. Pf3xe5 d6xe5, 23. Df4-g3 tb8-d8, 24. H4-h5 td8-d7, 25. B2-b3 tf8-d8, 26. E3-e4 g6-g5, 27. Dg3-e3 h5-h6, 28. C3-c4 td7-c7, 29. Td2-d3 pb6-d7, 30. Ld5xf7 kg7xf7, 31. De3-d2 kf7-e8, 32. Dd2-a5 b5xc4, 33. B3xc4 tc7-c8, 34. Da5-a4 tc8-c7, 35. Da4xa6 td8-b8, 36. Da6-g6' ke8-f8, 37. Td3-f3', zwart geeft op (1-0).

SINGAPORE - Hieronder de uitslagen van de WK-kwalificatie Aziatische zone, tweede ronde:

Zuidkorea - Qatar 0-0. stand: China 1 1 0 0 2 2-1 VAE 1 0 1 0 1 0-0 Noordkorea 1 0 1 0 1 0-0 Zuidkorea 1 0 1 0 1 0-0 Qatar 1 0 1 0 1 0-0 Saudiarabie 1 0 0 1 0 1-2 eerstvolgende wedstrijden: 16-10: Qatar-Saudiarabie en Zuidkorea-Noordkorea, 17-10: China-Verenigde Arabische Emiraten.

■ BERLIJN - Zo ziet een start van een marathon eruit als er 16.000 lopers uit 60 landen zich opgeven voor de loop en ook daadwerkelijk aan de start verschijnen. Hoe zij vooruit kwamen weten zij alleen. Feit is wel dat in een tijd van 2:10.11 uur deze marathon van Berlijn werd gewonnen door de Tanzaniaan Alfredo Shahanga. Hij vestigde een nieuw record.

Puertoricaanse turnster voor het leven verlamd

STUTTGART - De kans op volledig herstel van de Puertoricaanse turnster Andriana Duffy, die donderdag bij de training van het toernooi om het wereldkampioenschap in Stuttgart zwaar geblesseerd raakte, is minimaal. Een woordvoerder van de organisatie van het evenement verklaarde zaterdag dat Duffy waarschijnlijk blijvend verlamd zal blijven.

De 18-jarige turnster zal over 10 dagen kunnen terugvliegen naar huis. "De kans dat ze ooit nog zal kunnen lopen is niet zo groot", aldus de woordvoerder.

Bij de oefening voor haar paard-sprong gleed de turnster donderdag uit. Ze viel en brak een halswervel. Na een operatie van twee uur werd haar medische toestand aanvankelijk "bevredigend" genoemd. Ze kan haar armen wel weer bewegen.

IN HET Americana Aruba Hotel is er op 20 oktober een seminar 'Met de FMS-400 de jaren 90 in', georganiseerd door Application Software Curaçao nv in samenwerking met IBM World Trade Inc.

FMS-400 is ontwikkeld voor het nieuwste IBM-s steem AS/400 door de twee Nederlands grootste IBM-agenten ICS en Eniac.

De sprekers tijdens het ééndags seminar zijn: gedeputeerde van Financiën Faroe Metry (Curaçao), directeur Financiën A.L. Nicolaas (Aruba), H. le Noble (directeur AS Curaçao), K. Kokkelkoren (comm. directeur van ICS Nederland), Th. Botden (marketing directeur Eniac bv).

Voor jongeren

Muziek-congres in San Nicolas

SAN NICOLAS — Op initiatief van stichting Osticeba werd opgericht de 'Comishon Congreso Hubenil San Nicolas', die een muziekcongres voor de jeugd gaat organiseren.

De commissie bestaat uit jongelui uit San Nicolas, Brazil, Savaneta en Pos Chiquito onder leiding van Stella Geerman, maatschappelijk werkster in San Nicolas. Het congres gaat over de betekenis van de muziek in het leven van jone mensen en zal op 15 en 16 december worden gehouden. Het congres is voor de jeugd van dertien tot twintig jaar uit alle districten van Aruba.

Jongelui en anderen die willen meehelpen aan de voorbereiding van het congres, kunnen zich in verbinding stellen met Stella Geerman (tel.: 25037, 31898 of 27446).

Lan Lefeber verliest Europees bokstitel

SETE - In een bikkelhard duel is Jan Lefeber vrijdagavond in Sete als Europees kampioen in het halfzwaargewicht onttroond. In een circustent in het Zuidfranse stadje stopte de Italiaanse scheidsrechter Lorenzo Casentini halverwege de tiende ronde op medisch advies het duel tegen Eric Nicoletta. De Fransman werd in zijn woonplaats als een held bejubeld na een bepaald niet indrukwekkende partij, die bovendien nog een onbevredigend slot kreeg.

De Franse ringarts bepaalde de uitslag, die na twaalf ronden waarschijnlijk ook in het voordeel van Nicoletta zou zijn uitgevallen. Op het moment van afbreken stond Nicoletta op de puntenbriefjes van de scheidsrechter (89-86) en de twee juryleden, de Luxemburger Klopp (89-86) en de Engelsman Vann (87-85), voor.

Na afloop van de partij legde Lefeber zich vrij gemakkelijk bij het verlies neer. De Rotterdammer, die op 7 november van het vorig jaar in Rotterdam Pedro van Raamsdonk versloeg: "Je weet dat zoiets kan gebeuren wanneer je in het buitenland bokst. Nicoletta stond ook met een scheur in zijn wenkbrauw in de ring maar de scheidsrechter liet de dokter naar mij kijken."

Lefeber stond op het moment van afbreken met twee vrijwel gesloten ogen in de ring. "Ik teken nu eenmaal snel in een partij. Het ziet er dikwijls veel erger uit dan het in werkelijkheid is."

TE LANG

In Sete bleek duidelijk dat Lefeber te lang uit de ring is geweest. De 28-jarige Rotterdammer, die op 9 april in West-Berlijn met een onbeslist zijn titel tegen de Westduitser Ralf Rocchigiani prolongeerde, leefde daarna niet als een prof. Hij verwaarloosde de training en werd zelfs het gebruik van verdovende middelen verweten. Die beschuldigingen heeft Lefeber altijd ontkend.

Een feit is echter wel dat hij zich in nauwelijks vijf weken op de vrijwillige titelverdediging tegen Nicoletta heeft voorbereid. Conditioneel was de Nederlander in Sete best op peil maar hij miste het gevoel voor afstand en de scherpte. Nicoletta, aangemoedigd door zo'n 3500 fanatieke Fransen, had vrijwel voortdurend voordeel in de partij, zonder echter de indruk te maken een groot bokser te zijn.

Pedro van Raamsdonk, die door de Europese Boks Unie reeds als officieel uitdager is aangewezen, behoeft bepaald niet bang te zijn voor Nicoletta, die volgens de Zandvoortse manager Henk Ruhling binnen zes weken zijn vrijdag veroverde titel op het spel moet zetten tegen de Amsterdammer.

Nicoletta had vanaf het begin met zijn links/rechtse combinatie steeds de overhand. De langzame Lefeber deed met zijn linkse wel steeds wat terug maar overtuigen kon hij geen moment. Aan het eind van de tweede ronde trof de Fransman zijn tegenstander vlak voor de gong zwaar met een rechtse hoek. "Die voelde ik goed", vertelde Lefeber, met een ijszak op het hoofd, later in het plaatselijke badhuis waar de boksers zich moesten verkleden. "Toen ik direct daarna de gong hoorde, dacht ik hè, hè."

■*SETE - De Rotterdammer Jan Lefeber is vrijdagavond in het Zuidfranse Sete zijn Europese bokstitel in het halfzwaargewicht kwijtgeraakt. Zijn Franse uitdager Eric Nicoletta veroverde de titel doordat de ringarts het in de tiende ronde niet meer verantwoord vond de Rotterdammer met een blessure aan de rechter wenkbrauw te laten boksen.*

Doorlichting structuur Feyenoord-organisatie

ROTTERDAM - Joop van der Reyden wordt voorzitter van de commissie die de organisatiestructuur van Feyenoord gaat doorlichten. De oud-staatssecretaris van WVC en de huidige voorzitter van de NOS, heeft vrijdag na enige bedenktijd bekend gemaakt de adviescommissie voor te willen zitten.

Van der Reyden zal ter zijde worden gestaan door de fiscalist Gerard Wielens en de jurist René van Ierschot. Beiden hebben geen enkele binding met bij Feyenoord betrokken bedrijven.

De commissie zal gaan bekijken welke organisatievorm in haar ogen de meest geschikte is voor Feyenoord. Er zal door de advies-commissie niemand worden benaderd om zitting te nemen in een nieuw te vormen bestuur. Het gaat de commissie slechts om de structuur. Een termijn waarbinnen een advies zal worden gegeven, is niet gesteld.

Olympische Spelen Barcelona

Samaranch wacht vol ongeduld op de politiek

BARCELONA - De Spaanse verkiezingen van 29 oktober worden bij het Internationaal Olympisch Comité met ongeduld tegemoet gezien. Voorzitter Juan Antonio Samaranch weet als geen ander dat de socialistische regering van Felipe Gonzales pas na de volksraadpleging daadwerkelijk zal kunnen ingrijpen bij de voorbereiding van de Olympische Spelen van 1992 in Barcelona.

Samaranch is aan het einde van de vorige maand gedwongen geweest de hulp in te roepen van de Spaanse centrale regering, omdat een patstelling tussen socialisten en behoudenden in Catalonie de totstandkoming van belangrijke Olympische bouwwerken blokkeert.

Twee sterke persoonlijkheden vechten een competentiestrijd uit. Aan de ene kant de socialistische burgemeester van Barcelona Pasqual Maragall en aan de andere kant de meer behoudende president van de provincie Catalonie. Jordi Pujol i Soley. Maragall is voorzitter van het organisatiecomité, Pujol dient onder meer de veiligheid van de spelen mede te garanderen.

Bij de atletiekwedstrijden om de wereldbeker vorige maand in het hernieuwde Olympisch stadion van Barcelona, bleek al iets van die competentiestrijd. Pujol had uit veiligheidsoverwegingen de paden tussen de zitplaatsen sterk laten verbreden, waardoor de toeschouwerscapaciteit van het stadion - toch al aan de krappe kant voor de Olympische openingsceremonie - nog verder werd beperkt. "Er is nog wel ruimte voor officials en genodigden, maar niet voor het gewone publiek", vindt men in Catalonie.

ALARMEREND

Maragall heeft steeds laten weten, dat het met het Olympisch bouwprogramma best in orde komt. De achterstand bij de totstandkoming van de daarbij passende infrastructuur, uitbreiding van de internationale luchthaven, aanleg van snelwegen en verlenging van één van de metrolijnen, is echter alarmerend. Samaranch, zelf uit Catalonie afkomstig, heeft op 27 september bij Felipe Gonzales zijn bezorgdheid kenbaar gemaakt. De Spaanse premier zegde toen toe "iets" te zullen doen, maar zeker niet voor de algemene verkiezingen van 29 oktober, omdat dat zou kunnen worden uitgelegd als een politieke stunt.

In eerste divisie ook gelijkspel

Sithoc en Jong Holland verdelen voetbalpunten

WILLEMSTAD — Na twee weken onderbreking in verband met het uitstapje van de selectie naar Nederland, waar ondanks alle pessimistische geluiden voor vertrek in twee van de drie wedstrijden goede resultaten werden behaald (2-2 tegen Suriname en 1-2 tegen Nederland), werd gisteravond de lokale eredivisie-competitie hervat met de ontmoeting Sithoc - Jong Holland. Beide ploegen hielden één punt over aan het treffen ondanks een langdurig overwicht van de tricoloren.

Jong Holland en Sithoc zorgden met dit resultaat voor het twintigste gelijkspel in 44 wedstrijden. SUBT spant daarbij de kroon met zeven puntendelingen op de voet gevolgd door Jong Holland, Victory Boys en Centro Dominguito met elk zes. Het gelijkspel betekent nog geen positieverbetering voor Jong Holland, dat nog steeds genoegen moet nemen met de voorlaatste positie, maar brengt de tricoloren toch iets verder uit de gevarenzône. Hun voorsprong op nummer laatst, Scherpenheuvel, bedraagt nu namelijk vier punten. Met nog twee wedstrijden te spelen lijkt kwalificatie voor de finaleronde echter niet meer haalbaar.

TEMPO

Sithoc startte in een hoger tempo en leek het daardoor beter te doen of te zullen doen dan de tricoloren. Dit was echter maar schijn het geen duidelijk bleek toen de collegialen na een kwartier gas moesten terugnemen. Met goede impulsen vanuit het middenveld bouwde Jong Holland vanaf dat moment een ruim overwicht op, dat praktisch tot de rust werd gehandhaafd. Het was ook in deze fase van de strijd, dat Jong Holland de leiding nam. Het doelpunt werd gescoord dankzij de inzet van de onvermoeibare Richinel Maduro en de kopvaardigheid van Raymond Lucas. Maduro won door zijn doortastende optreden een duel om de bal met een tegenstander en zette hoog voor de doelmond in waar Lucas de bal met het hoofd langs keeper Hensley Ignatio werkte.

De gelijkmaker van Sithoc in de tweede helft was minder spectaculair. Het was zelfs een koud kunstje voor de maker, Raymond Rovina, omdat hij dit vanaf elf meters mocht doen. Rovina scoorde namelijk in de 78ste minuut uit een strafschop na een door referee Weert als te zwaar beoordeelde actie van de verdediging van Jong Holland, waarbij keeper Gino Costina overigens een behoorlijke klap aan het hoofd ontving. De beslissing van de scheidsrechter ontlokte aan O'Niel Leonora een dusdanig felle reactie, dat hij het veld werd uitgestuurd met als gevolg dat Jong Holland het bovendien met één man minder verder moest doen. In de score kwam overigens geen verandering meer.

GELIJKSPEL

In de eerste divisie werd eveneens een gelijkspel geregistreerd. Koploper Centro Hubenil Mahuma deelde met de score van 2-2 de punten met Eleven Brothers. De ruststand was 1-1.

De competitie wordt zondagavond voortgezet met de wedstrijd Undeba - Scherpenheuvel, respectievelijk koploper en staartploeg. Voor beide ploegen een zeer belangrijke wedstrijd. Undeba kan middels een overwinning zijn plaatsing voor de finaleronde praktisch zeker stellen, terwijl Scherpenheuvel uiteraard de punten nodig heeft om van de laatste plaats los te komen. In de voorwedstrijd komen Scott Special en Vesta tegen elkaar uit.

*****

VOETBAL - FC Groningen ziet af van de diensten van de Roemeen Sori Florin, die op proef was bij de noordelijke eredivisieclub. Volgens coach Hans Westerhof miste de voormalige speler van Steaua Boekarest spelritme door een lange blessureperiode. De trainer vond de Roemeen op dit moment geen aanwinst voor zijn formatie.

Sport Agenda

SENTRO DEPORTIVO KORSOU
(zwembad)
geopend van 09.00-12.00/14.00-17.00 uur; dinsdag- en donderdagmorgen gesloten.

BOWLEN
(Damacor Bowling Club, Chuchubiweg)
openingstijden: maandag t/m donderdag van 17.00- 02.00 uur; vrijdag en zaterdag van 16.00 uur tot na 02.00 uur; zondag vanaf 13.00 uur.

SCHAAKVERENIGING CURAÇAO
(Rust & Burgh)
iedere maandagavond om 20.00 uur gelegenheid tot schaken.

SCHAAKVERENIGING JANWE
(Sentro di Bario Janwé)
elke zaterdag van 09.00-13.00 uur uur schaakles en -training voor de jeugd vanaf 7 tot 23 jaar.

BASEBALL
(AA-klasse)
20.00 uur Santa Rosa Indians vs Santa Maria Pirates - Sentro Deportivo Kòrsou.

*****

ZONDAG
SQUASHEN
(Pierson open)
13.00 uur start toernooi - squashbanen Curaçao Golf & Squashclub, Wilhelminalaan te Emmastad.

BASEBALL
(AA-klasse)
10.30 uur Groot Kwartier Stars vs Royal Scorpions - Sentro Deportivo Kòrsou.
(Liga Vruminga)
11.00 uur Pepsi Cola vs Ultimo Noticia;
13.00 uur Super Sport Shop vs Holiday Beach;
15.00 uur Marchena Hardware vs Rob Equipment - Ballpark Sta Maria.

VOETBAL
(Federashon Futbòl Kòrsou)
16.00 uur (eerste divisie) Scott Special vs Vesta;
18.00 uur (erediivisie) Undeba vs Scherpenheuvel - Sentro Deportivo Kòrsou.

*****

Achteruitrijder krijgt boete

Ferrari ziet af van hoger beroep

ROME - Ferrari ziet af van het hoger beroep in de zaak Nigel Mansell. Deze week reageerde de Italiaanse racestal verontwaardigd op de mededeling, dat Mansell zich woensdag - vier dagen voor de grote prijs van Japan - in Portugal moest melden om de schorsing en boete naar aanleiding van zijn gedrag in de grote prijs van Portugal aan te vechten.

Ferrari ging in beroep tegen de straf, maar was het volstrekt oneens met de door de FISA (Internationaal Auto Sport Federatie) aangewezen datum.

Als reden voor de plotselinge ommezwaai gaf Piero Fusaro van Ferrari vrijdag op dat een juridisch steekspel beneden de staridaard van Ferrari is. "In deze fase van strijd om de wereldtitel in de formule 1-klasse past gekibbel achter de tafel niet. En het is Ferrari-onwaardig", aldus de Italiaanse woordvoerder.

Mansell werd door de FISA beboet met 100.000 gulden. Bovendien werd hij voor een race geschorst. Die schorsing heeft hij achter de rug. De Brit keek tijdens de grote prijs van Spanje toe. Mansell werd bestraft omdat hij op het circuit van Estoril in de pits zijn Ferrari achteruit reed en daarna tot drie keer toe de zwarte vlag negeerde. Na een botsing met koploper Ayrton Senna, die daardoor een zeker lijkende overwinning in Portugal verspeelde, moest Mansell uiteindelijk de wedstrijd staken.

Dopegebruiker wacht straf

Wielrenner Yates in beroep

BRUSSEL - De advocaat van Sean Yates, Philippe Grollet, heeft donderdag bevestigd dat de Brit in de Ronde van Belgie is betrapt op het gebruik van het verboden stimulerende middel nostestosteron.

Een woordvoerder van de Belgische wielerbond deelde donderdag slechts mee dat een wielrenner positief was bevonden. De naam wilde hij niet noemen. Yates zou het spierversterkende middel hebben gebruikt tijdens het eerste deel van de eerste etappe op 9 augustus.

De Brit hangt een boete van 3600 gulden en drie maanden voorwaardelijke schorsing boven het hoofd. Bovendien wordt hem de eindzege in de ronde ontnomen. Dat betekent dat de Nederlander Frans Maassen, die op een seconde als tweede eindigde, tot winnaar wordt uitgeroepen.

De advocaat van Yates gaat echter in hoger beroep tegen de straf omdat volgens Yates procedurefouten zijn gemaakt. De Brit hoorde pas op 6 september dat hij betrapt was. Volgens de reglementen van de internationale wielerunie (UCI) moet een positief bevonden renner acht dagen na het onderzoek de uitslag binnen hebben.

Yates, die tot de Ronde van Belgie nog nooit op het gebruik van spierversterkende middelen was betrapt, werd als leider van het algemeen klassement na elke etappe gecontroleerd. "Als hij inderdaad dat produkt zou hebben genomen, had hij na elke controle positief moeten reageren. Want nostesteron is een middel dat lang in het lichaam blijft zitten", aldus Grollet.

De advocaat betwijfelt of bij de contra-expertise, die op 14 september in het laboratorium van dokter Van Rossum werd uitgevoerd, het juiste flesje is gecontroleerd. Volgens het rapport van het laboratorium was de handtekening op het tweede flesje met urine niet die van Yates. "Volgens mij zijn er flesjes verwisseld", aldus de advocaat.

Spannende badminton-strijd Curaçao

Kakinja 2 gaat ongeslagen in tweede helft competitie

WILLEMSTAD — In de hoofdklasse badminton werden twee wedstrijden gespeeld: Asiento 1 ontving Kakinja 1. Alleen de herenpartijen werden gespeeld, doordat de dame van Kakinja zich ziek meldde. Asiento startte dus met een 2-0 voorsprong, maar het mocht niet baten. Jan Ackermans (A) gaf weliswaar Eddy leito goed partij. In de derde set maakte hij echter op het cruciale moment fouten, waardoor de doodvermoeide Leito toch nog als overwinnaar uit de bus kwam.

De tweede herenenkel werd ook voor Kakinja. Wendel van de Geld overbluffte in de eerste set zijn tegenstander met feilloos spel, waardoor Van Wickeren niet de kans kreeg om in zijn spel te komen. In de tweede set herstelde Van Wickeren zich, maar het was te laat, ook de tweede enkel werd voor Kakinja. Met een overwinning in de herendubbel werd de eindstand toch nog 3-2 voor Kakinja 1.

Koploper Kakinja 2 ontving Cadushi 1; de eerste twee wedstrijden gingen erg gelijk op. Keli versloeg Breuring van Cadushi pas na een verlengde eerste set. Simone Hoogenbergen kreeg ook een geduchte tegenstand van Elodie Voorbraak (12-10, 11-7). In de dubbels had Kakinja geen enkel probleem meer: eindstand 5-0.

Asiento 2 speelde thuis tegen Tampanja. De start was goed. Na drie enkelpartijen, drie punten winst voor de thuisclub. Maar in de dubbels pakte het meer geroutineerde Tampanja alle punten weer terug en werd de eindstand onbeslist: 3-3.

Animo blijft aan de kop van de tweede klasse door zijn overwinning op Cadushi 4. Het koppel M. Sijbesma/J. de Bell waren als enige opgewassen tegen de overmacht van de koploper.

Cadushi 5, het 'Verstegenteam', had Asiento 3 op visite. Frans Versteeg had geen moeite met Asientospeler Tony Stocks. Yolanda Versteeg daarentegen kreeg in drie sets klop van Maya Boekhorst. Ook in de damesdubbel kreeg Cadushi 5 een nederlaag te verwerken tegen het gerenommeerde Asiento-duo. Frans en René Versteeg behaalden slechts met moeite een overwinning op Leonardo en Böhm. Eindultslag 4-2 voor Cadushi 5.

*****

VOETBAL - De arbitragecommissie van de KNVB heeft bepaald, dat Brian Wilsterman niet transfervrij is. De speler, die dit seizoen al problemen bij Go Ahead Eagles vertrok, dacht daar anders over. Wilsterman, die na zijn vertrek bij de Deventenaren bij Ajax trainde en momenteel bij Vitesse is neergestreken, gaat tegen de beslissing in beroep. Marthijn Pothoven blijft tot het einde van het seizoen op huur-basis bij Ajax. De speler van Go Ahead kreeg tijdens de thuiswedstrijden van zijn ploeg zoveel kritiek van het publiek, dat de clubleiding het beter achtte hem ergens anders onder te brengen.

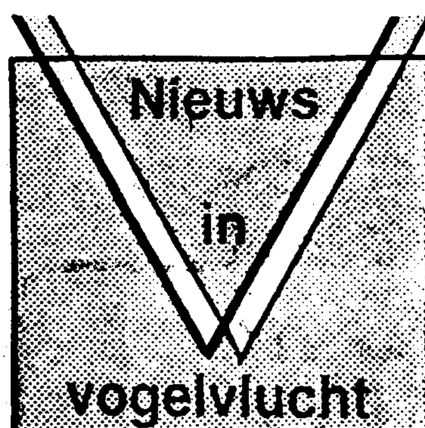
Grootmeester Virney loopt achterstand in

RIGA - De Oekrainse grootmeester Virny heeft donderdag zijn achterstand op de vier koplopers tot een punt gereduceerd in het Andreiko-Memorial damtoernooi te Riga.

In een korte partij werd de Italiaan Specogna het slachtoffer van een vernietigende combinatie.

Van der Zee speelde tegen Bozenkov teleurstellend remise. Gantwarg ondernam geen poging Valneris van de eerste plaats te verdringen. Na veertig minuten stelde hij remise voor. Alleen de derde kandidaat voor de eindzege, Wigman, zat ruim vier uur zijn leidersplaats tegen Bies te verdedigen. De Groninger kreeg met een puntendeling te weinig.

Vermin gaf de vierde koploper N'Diaye in een Zwitserse aanvalpartij geen winstkansen. Jansen verloor van de jeugdige Tingas.

STRAATSBURG - Het EP heeft het recht zelf te beslissen of het zich naar buiten wil laten vertegenwoordigen door een vroegere Scharführer (sergeant, red.) van de Leibstandarte Adolf Hitler van de Waffen SS". Zo vatte de Luxemburgse socialist Roland Krieps het geschil samen dat is ontstaan tussen de meerderheid van het parlement en "Europese rechts", het samenwerkingsverband van het Franse "Front National" (FN) van Le Pen en de Westduitse "Republikaner" van de oud-SS-er Schonhuber.

*****

JERUZALEM - Bij botsingen met het Israelische leger zijn donderdag in de door Israel bezette gebieden 4 Palestijnen gedood. Meer dan 20 Palestijnen liepen verwondingen op. Israelische militairen schoten in Nablus op de westelijke oever van de jordaan de 17-jarige Kkaddumi dood, nadat hij een auto van een joodse kolonist had aangevallen. In de stad Gaza kwam het tot zware gevechten tussen stenengooiende demonstranten en het leger. Daarbij viel een der doden.

*****

ROME - Een van de laatste Italiaanse massaprocessen tegen mensen die verdacht worden van betrokkenheid bij terrorisme van de Rode brigades is vrijdag in Rome geeindigd met een vrijspraak voor alle 253 verdachten. Na 4 dagen van beraadslagingen wees de rechtbank de aanklachten wegens "een oproep tot de gewapende strijd" en "voorbereiding voor een burgeroorlog" af. In het vonnis werd gesteld dat de aangeklaagden geen gevaar voor de staat en de democratische instellingen inhouden. Het proces was in februari begonnen.

*****

WINDHOEK - De VN-vredesmacht in Namibia (UNTAG) en de Zuidafrikaanse administrateur-generaal Pienaar zijn het eens geworden over de wijze waarop in de 2e week van november de verkiezingen voor een grondwetgevende vergadering in Namibia moeten worden gehouden. Voor de 698.953 geregistreerde kiezers zijn 357 stembureaus ingericht. Hiervan zijn 131 mobiel die op van tevoren aangekondigde routes door afgelegen gebieden trekken.

*****

PARIJS - Frankrijk spreekt sinds vrijdagmorgen van "het schandaal van de nier" nadat bekend is geworden dat een Nederlandse vrouw een nier heeft verkocht en dat deze in een Franse privé-kliniek is overgeplant bij een 16-jarig meisje. De meeste Fransen vinden de illegale transplantatie onaanvaardbaar. Velen zijn van mening dat de arts die de transplantatie heeft verricht, vervolgd moet worden. De voorzitter van de Franse artsen Bene zei vrijdag dat iedere arts die in Frankrijk betrokken is bij de handel in nieren, gestraft kan worden met een schorsing voor het leven.

*****

WARSCHAU - De communistische vakbonden in Polen (OPZZ) zijn vrijdag voor het eerst de straat opgegaan om te protesteren tegen de regering van premier Mazowiecki en de enorme inflatie in het land. Opzz-leider Miodowicz zei dat de vakbondsleden genoeg hebben van "papieren protesten" en actie willen. Miodowicz behoorde enkele maanden geleden als lid van het Politburo nog tot de leiding van het land.

*****

OSLO - In Noorwegen is de Sociaaldemocratische minderheidsregering afgetreden om korte tijd als overgangskabinet te fungeren, waarna een centrumrechtse coalitie van 3 partijen het roer zal overnemen, olv premier Jan P. Syse, de leider van de noorse Conservatieven. Men verwacht geen grote politieke koerswijziging onder de nieuwe regering.

*****

Voor eerst sedert Revolutie:
Kerkdienst in Kremlin

MOSKOU - In de kathedraal van Maria Hemelvaart, de hoofdkathedraal van het Kremlin, werd vrijdag voor het eerst sinds 1918 een orthdoxe kerkdienst gehouden. Dit heeft de woordvoerder van de Raad voor godsdienstzaken van de Sovjetregering meegedeeld.

De Russisch-orthodoxe kerk herdenkt tijdens deze dienst dat vierhonderd jaar geleden het patriarchaat van Moskou werd ingesteld. De kathedraal was tot de revolutie van 1917 de hoofdkerk van deze kerk. Zij werd aan het eind van de vijftiende eeuw gebouwd onder leiding van de Bolognese architect Aristoteles Fioravanti.

■ *DILI - Een aantal Oosttimorese jongeren heeft kans gezien het bezoek van paus Johannes Paulus aan Oost Timor te gebruiken om hun afkeer van het Indonesische bewind over hun eiland tot uiting te brengen. De Indonesische dictatuur heeft duizenden bewoners van de vroegere Portugese kolonie het leven gekost.*

Nationale rouw afgekondigd
Afrikaanse popzanger Franco overleden

BRUSSEL - De Zairese muzikant Franco, de grondlegger van een vernieuwende stijl in de Afrikaanse popmuziek, is donderdag in België overleden aan een niet nader genoemde ziekte. Een woordvoerster van het ziekenhuis in het Belgische Namur waar de 51-jarige Franco stierf maakte dit vrijdag bekend.

Franco, pseudoniem voor Luambo Makiadi, maakte school met een unieke afro-popstijl waarin hij de elektrische gitaar speelde op een rumba-achtig ritme op Afrikaanse trommels. Een hele generatie imitatoren legde zich toe op dit genre, dat bekend werd als Zairese jazz of lingala-muziek, naar het Zairese dialect waarin Franco veel van zijn liederen zong.

De lingala-muziek verspreidde zich al snel van de nachtclubs van Zaire over heel het Afrikaanse subcontinent. Vervolgens bereikte het Europa via Afrikaanse reizigers die platen met zich meebrachten van Franco en zijn begeleidingsgroep, het Orchestre Zaire. De belangstelling van westerse rockmuzikanten, onder wie Paul Simon en David Byrne van The talking heads, voor de afro-pop bracht Franco onder de aandacht van het westerse publiek.

President Mobutu Sese Seko van Zaire heeft vrijdag de nationale rouw afgekondigd naar aanleiding van het overlijden van de Zairese zangergitarist. De rouwperiode zal tot de teraardebestelling van Franco duren. De lijkkist van Franco komt zondag in Zaire aan. Dan zal in heel het land de vlag halfstok worden gehesen.

Enkele geschilpunten tusssen Kok en Lubbers

DEN HAAG - De onderhandelaars van het CDA en de PvdA hebben vanochtend een beginsel overeenstemming bereikt. Informateur Lubbers kan dit weekeinde een concept-regeerakkoord gaan schrijven. Dat zei CDA-onderhandelaar De Vries. Volgens de woordvoerder wordt het concept-akkoord maandagochtend openbaar gemaakt. De fracties zullen er dan maandag en dinsdag over kunnen praten.

De Vries voegde eraan toe dat hij er vertrouwen in heeft dat hij het stuk van informateur Lubbers in de CDA-fractie kan verdedigen. Volgens PvdA-leider Kok zijn nog niet alle geschilpunten volledig opgelost maar zijn CDA en PvdA elkaar wel dicht genaderd. Kok wil het stuk van de informateur eerst afwachten, alvorens te zeggen of hij het tegenover zijn eigen fractie zal verdedigen. Wel zei hij dat er voldoende aanleiding is om van de informateur een "evenwichtig stuk" te verwachten.

Met het bereiken van de beginsel-overeenstemming tussen de onderhandelaars van CDA en PvdA is het nog steeds onduidelijk hoe het financiele beleid van het beoogde centrum-linkse kabinet eruit zal zien. Wel is duidelijk dat de wens uit het PvdA-verkiezingsprogramma om negen miljard gulden voor een nieuw beleid uit te trekken, niet zal worden gehonoreerd. Het CDA had in zijn verkiezingsprogramma voor 2,5 miljard gulden aan nieuw beleid ingeboekt.

FEITEN

Na de vaststelling van dat programma hebben zich twee nieuwe feiten voorgedaan die de financiële ruimte voor het nieuwe kabinet verder inperken: Een herziene, lagere raming van het Centraal Planbureau (CPB) voor de gemiddelde economische groei in de komende vier jaar en de renteverhoging met 1 procent. Volgens de laatste CPB-raming zal de groei een kwart procent lager liggen dan de 2,5 procent waarvan eerder werd uitgegaan.

Dat kost de overheid naar schatting zo'n anderhalf miljard gulden. Bij de renteverhoging gaat het om een bedrag in een soortgelijke orde van grootte. PvdA-onderhandelaar Kok heeft erkend dat hij met deze nieuwe feiten rekening heeft moeten houden.

OORT

Ook is nog onduidelijk op welke wijze CDA en PvdA hun politieke geschil over de belastingverlaging volgens het plan-Oort willen oplossen. De socialisten hebben steeds op het standpunt gestaan dat die belastingverlaging, ruim 4 miljard gulden per 1 januari, zou moeten worden gehalveerd ten gunste van de lagere inkomens en om nieuw beleid op andere terreinen mee te financieren.

Volgens CDA-onderhandelaar De Vries gaat "Oort" door en zijn maatregelen afgesproken om de koopkracht van de lagere inkomens in 1990 te verbeteren ten opzichte van de huidige plannen. De vraag blijft dan of en op welke manier is tegemoetgekomen aan de PvdA-wens extra geld vrij te maken voor nieuw beleid.

Paus op Mauritius aangekomen:
Belang dialoog met andere godsdiensten is belangrijk

PORT LOUIS - Paus Johannes Paulus II is zaterdagochtend in Saint Louis aangekomen voor een bezoek aan Mauritius. Het eiland in de Indische Oceaan is de laatste etappe op de 44e buitenlandse reis van de paus die hem eerder naar Zuid-korea en Indonesie voerde. In Indonesie liet hij onder meer de boodschap achter dat men het eigene van dit land met eerbied moet benaderen.

Paus Johannes Paulus landde in de voormiddag op het vliegveld van Plaisance, waar hij werd verwelkomd door minister-president Sir Anerood Jugnauth. Hij blijft tot maandag op het tropische eiland dat voornamelijk bestaat uit suikerrietvelden, zonnige stranden en vulkanisch gebergte.

VERHEUGD

De paus sloot vrijdag zijn bezoek aan Indonesie af. Na een Eucharistieviering in Tuntungan op Sumatra sprak hij in Jakarta de Indonesische bisschoppen toe. De paus riep hen op te blijven zoeken naar de dialoog met aanhangers van andere godsdiensten, maar ook scherp te letten op de eigen identiteit van de RK kerk. "Wees niet bang de katholieke bevolking aan te moedigen tot een steeds sterker publiek getuigenis van de waarheid en de waarde van het geloof", zo hield de paus de bisschoppen voor.

De Rooms-katholieken moeten volgens Johannes Paulus het culturele, economische, sociale en politieke leven van Indonesie niet schuwen. Hij toonde zich verheugd over de samenwerking tussen de kerk en de plaatselijke autoriteiten op sociaal gebied, vooral in het onderwijs en de gezondheidszorg, en sprak de hoop uit dat die samenwerking nog intensiever zal worden. "Zij is een vitale vorm van het respect voor de menselijke waardigheid en de essentiele mensenrechten", zo meende de paus.

AUTHENTIEK

De paus drukte de bisschoppen op het hart het evangelie op een authentieke Indonesische manier te verkondigen, maar de band met de ene katholieke kerk daarbij nauwlettend in het oog te houden. Zonder dat hij voorbeelden noemde, keurde de paus het af, dat bepaalde tradionele praktijken en maatschappelijke invloeden een negatieve invloed uitoefenen op wezenlijke beginselen van de katholieke leer op het gebied van het gezinsleven en het "verantwoord doorgeven van het menselijk leven". Hij drong er daarom bij de bisschoppen op aan de gelovigen steeds te wijzen op het grote belang van morele waarden.

In El Salvador:
In 1989 al 1648 politieke moorden

SAN SALVADOR - In de Middenamerikaanse staat El Salvador zijn in de eerste negen maanden van dit jaar 1648 politieke moorden gepleegd. Verder zijn er 1256 willekeurige arrestaties verricht en zijn er 158 mensen verdwenen.

Dat heeft de onafhankelijke mensenrechtencommissie van El Salvador woensdag bekendgemaakt. De commissie zegt dat de door haar genoemde cijfers gebaseerd zijn op persberichten en ooggetuigeverslagen. Het aantal schendingen van de mensenrechten is toegenomen sinds de rechtse regering van president Alfredo Cristiani op 1 juni jl. werd geinstalleerd, zo verklaarde Celia Medrano, een medewerkster van de commissie.

Met Nobelprijs voor scheikunde beloond
Altman en Cech ontdekten catalytische kunnen van RNA

STOCKHOLM - De Nobelprijs voor Scheikunde van 1989 is toegekend aan de Canadees Sidney Altman en de Amerikaan Thomas Cech. Dit heeft de Zweedse Koninklijke academie voor de wetenschappen donderdag meegedeeld. De twee hoogleraren ontvingen de prijs voor hun ontdekking van de catalytische eigenschappen van het Ribonucleinezuur (RNA).

Volgens de jury hebben Altman en Cech als eersten aangetoond dat RNA niet alleen informatie van erfelijk materiaal in een levende cel kan lezen en overdragen maar ook kan optreden als biologische katalysator. "Deze ontdekking verraste de wetenschappelijke wereld compleet en betekende een verandering van fundamentele opvattingen over het leven op moleculair niveau". Diverse hoofdstukken van handboeken chemie en biologie moeten daardoor worden herschreven, aldus de jury.

Altman, die in 1939 in Montreal (Canada) is geboren, studeerde aan de universiteit van Californie en promoveerde aan de Harvard-universiteit. Sinds 1971 is hij verbonden aan de faculteit Biologie van de universiteit van Yale, sinds 1980 als hoogleraar.

De 51-jarige Cech werkt voor de universiteit van Colorado, zijn geboortestaat. Samen met Altman deelt hij het aan de Nobelprijs verbonden geldbedrag van drie miljoen kronen (ruim 450.000 dollar). Op 10 december krijgen de twee mannen de prijs in Stockholm uitgereikt uit handen van de Zweedse koning.

ENZYMEN

Chemische reacties treden zelden zo maar op, maar hebben daarbij hulp nodig van een substantie, de zogenoemde katalysator. Dat geldt in hoge mate ook voor chemische reacties in levende organismen. Katalysatoren bij mensen heten enzymen.

Zo zijn enzymen in het speeksel nodig om zetmeel om te zetten in glucose. De spieren bevatten ook enzymen om de door inspanningen opgebouwde melkzuren af te breken. Planten kunnen dankzij enzymen koolzdioxyde uit de lucht omzetten in suiker en zetmeel.

FUNDAMENTEEL

Tot zo'n zes jaar geleden, toen Altman en Cech hun ontdekking deden, werd algemeen aangenomen dat enzymen altijd uit eiwitten bestonden en RNA alleen genetische informatie bevatte. Zij kwamen erachter dat RNA als katalysator kan optreden, waardoor chemische reacties in levende organismen miljoenvoud kunnen optreden.

Een jurylid, Bertil Andersson, zei dat het werk van de twee Noordamerikanen een fundamenteel inzicht heeft gegeven in de functie van een cel, en zekere zin ook over de oorsprong van het leven". De jury kreeg hen kan volgens hem binnen tien tot twintig jaar een middel worden gevonden tegen virusaandoeningen zoals een verkoudheid.

President Bush:
Optimistisch over akkoord over strategische wapens

WASHINGTON - Er is geredelijke kans dat een akkoord over de halvering van de strategische bewapening van de Verenigde Staten en de Sovjetunie klaar is op het moment dat de presidenten Bush en Gorbatjov in de eerste helft van 1990 een eerste topontmoeting houden.

Dit heeft het Amerikaanse staatshoofd woensdag verklaard. Alleen al het kondigen van een topontmoeting rendeert in de loop van de aanloop van volgend jaar vormt... de ingeslagen weg, aldus Bush die zich gelukkig prees met de voortgang van de bilaterale betrekkingen met de Sovjetunie. Hij zei voor het idee van minister van Buitenlandse zaken... van de SU om voorradig... chemische wapens op korte termijn te vernietigen. Het is beter een beperkte hoeveelheid achter de hand te houden en andere aspirant-producenten van die categorie wapens kunnen overhalen zich aan een mondiaal verbod aan te sluiten.

Rechter mr Numann beslist:

ALM moet indexering betalen

WILLEMSTAD —De ALM moet zijn werknemers alsnog de indexering uitkeren, waarop men op 1 juli j.l. recht had. Hiertoe besloot rechter mr Numann gisteren, naar aanleiding van een kort geding dat de ALM begonnen was tegen de vakbond van luchtvaartpersoneel NABLP en enige individuele werknemers. Men wilde daarmee een ander vonnis van 5 september vorig jaar -waarin de ALM al verplicht werd twee maal per jaar de indexering te betalen-ongedaan maken. Toen juli-indexering niet werd uitgekeerd (na uitbetaling van die van juli 1988 en januari j.l.) betekende de advocaat van de werknemers en vakbond, mr Bertie Braam, het vonnis op 27 september en de ALM kreeg gisteren te horen over de brug te moeten komen. Van ALM-zijde werd gisteren op deze uitspraak geen commentaar verstrekt. Advocaat Braam verklaarde op zijn beurt aan de Amigoe, rustig af te wachten, of de tegenpartij in beroep gaat. Hij gelooft dat dit weinig zin heeft. 'Ze hebben geen schijn van kans'.

Alle vorderingen van de ALM werden door de rechter afgewezen.

STAKINGSACTIES

Een van die vorderingen was bedoeld de NABLP leden te verbieden haar leden op te roepen tot stakingsacties c.q. stiptheidsacties c.q. werkonderbrekingen, zolang de partijen aan de onderhandelingstafel zitten over een nieuwe CAO. Ook wilde de ALM de vakbond en werknemers gebieden binnen 24 uur na betekening van het vonnis de CAO -onderhandelingen met de ALM voort te zetten, op straffe van dwangsommen.

SIDE-LETTER

De zaak werd op 6 oktober behandeld. Tussen de ALM en de NABLP zijn tot 1987 opeenvolgende CAO's van kracht geweest die van toepassing waren op de leden van de vakbond. Artikel 32 van de laatste CAO bepaalde, dat de salarissen telkens per 1 januari en 1 juli zouden worden aangepast aan de hand van de ontwikkeling van het indexcijfer van de kosten van levensonderhoud.

Op 11 januari 1985 is tussen de NABLP en de directie een protocol tot stand gekomen waarbij met wijziging van de lopende CAO werd overeengekomen, dat de indexering pas bij overschrijding van een drempel van 2,3% zou worden toegepast. In een op 29 september 1986 getekende 'side-letter' werd tussen de NABLP en de ALM overeengekomen, dat de uitvoering (uitbetaling) van de indexering voor de jaren 1986 en 1987 zou worden opgeschort, met dien verstande, dat het recht op indexering gehandhaafd bleef.

PRECAIR

In januari 1988 is tussen de partijen een geschil ontstaan over de uitleg van deze 'sideletter', dat leidde tot een rechtszaak. Daar werd besloten dat de vakbond hun recht op indexering niet had prijs gegeven. De ALM werd bevolen de indexeringsclausule na te komem. Er werd geen hoger beroep ingesteld. De ALM heeft de indexering, behalve die van juli dit jaar, betaald.

De ALM heeft zich in de reeds een jaar lopende CAO-onderhandelingen steeds op het standpunt gesteld, dat in een nieuwe CAO geen sprake zal kunnen zijn van indexering van de lonen, gezien de precaire financiele positie van de ALM. Namens de ALM werden voorstellen gedaan om de indexering af te kopen, inclusief die van juli dit jaar.

GOEDE TROUW

Ten aanzien van de vordering inzake het verbod op staking stelde de ALM, dat de vakbond in strijd met de goede trouw zou handelen, door de indexeringsvoorstellen van de ALM van de hand te wijzen en door aanspraak te maken over verdere indexering, zulks in het licht van de slechte financiele situatie van de ALM. Daarnaast zou men met acties dreigen, aldus de ALM.

FAILLISSEMENT

De ALM betoogde dat zij met haar in het verleden geleden verliezen -die de laatste 10 jaar opliepen tot 110 miljoen- en overschrijding van het huidige kredietplafond en de verwachte verliezen in 89/90 en 90/91 van 5 en 3 miljoen niet over genoeg fondsen beschikt om de indexering te kunnen financieren. De ALM stelde dat indien zij tot uitbetaling van de juli-indexering gedwongen wordt, een faillissement onafwendbaar zou zijn.

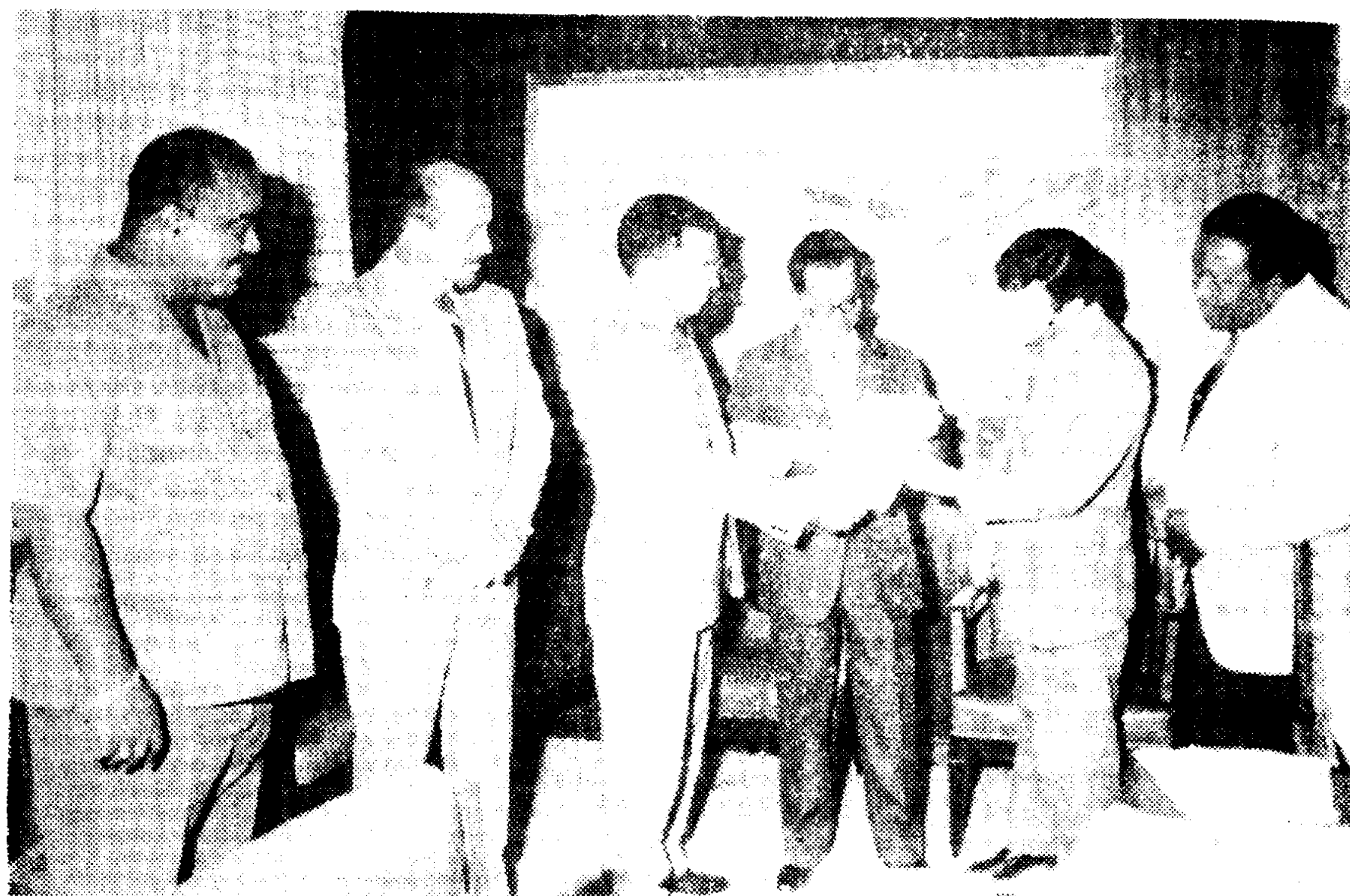
VERPLICHTING

Volgens de rechter, hebben de vakbond en werknemers door aanspraak te maken op de uitbetaling van de indexering, niet aangetoond in strijd met de goede trouw te handelen. 'In het algemeen ontneemt betalingsonmacht van een werkgever of een andere debiteur de werknemer/crediteur immers niet het recht op nakoming van de jegens hem bestaande betalingsverplichtingen. Feiten of omstandigheden die zulks in het onderhavige geval anders zouden doen, zijn heeft de ALM niet gesteld; daartoe althans behoort niet de specifieke taak die de ALM binnen de samenleving in dit land te vervullen heeft, nu het financieel waarborgen daarvan de taak van die samenleving in haar geheel -en dus ook van de overheid- en niet van de werknemers is,' oordeelt de rechter.

PREMATUUR

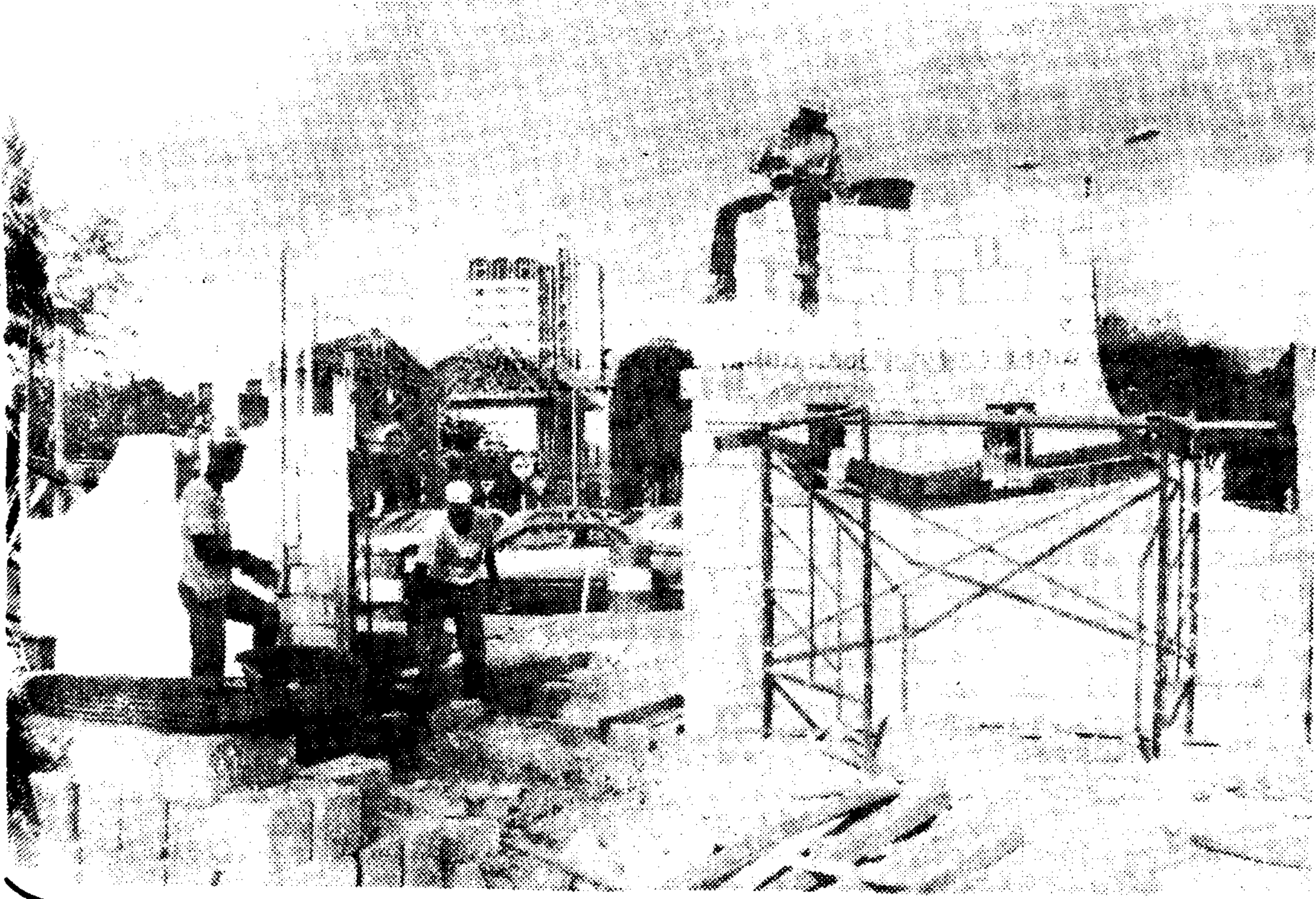
Hij zegt verder dat dit ook geldt voor het ontbreken van de bereidheid van de vakbond en werknemers de indexering te betrekken in de onderhandelingen om te komen tot een nieuwe CAO. Deze opstelling is naar de oordeel van de rechter niet in strijd met goede trouw. Hij geeft voorts te kennen dat stakingsacties en dergelijke als prematuur beschouwd kunnen worden.

'De ALM heeft geenszins aannemelijk gemaakt dat er van een zodanige dreiging, die door gedaagden met klem worden tegengesproken, inderdaad sprake is of is geweest'. Voor een bevel aan de NABLP de onderhandelingen te hervatten, bestaat, volgens de rechter, evenmin reden nu de onderhandelingen nog steeds gaande zijn en de NABLP geen grond heeft gegeven dat zij de onderhandelingen ontijdig of andersszins in strijd met de goede trouw zal afbreken.

■*WILLEMSTAD — De Bedrijfsmatigeoverheidsnota 1 is rond. De aanbieding daarvan door de voorzitter van de commissie reorganisatie en efficiëntiecommissie, mr Dito Vlieg, vond onlangs plaats. De nota, het eerste deel van een tweedelige beschrijving van de toekomstige inrichting van de ambtelijke organisatie van het eilandgebied, werd overhandigd aan de gedeputeerde van personeelszaken, Ricardo Isebia.*

Stadspoort in wording...

■*WILLEMSTAD — De Curaçaose stadspoort komt van de grond... en hoe. Enige weken na de eerste steenlegging, zijn reeds muren te zien en als alles volgens plan verloopt is de poort vóór het ingaan van 1990 rond. Het initatief om alsnog een poort te bouwen aan de 'ingang' van Willemstad -zoals dat in vorige eeuwen al gepland was- is afkomstig van de Curaçao Lions Club.*

'Harde' definitieve rekeningen

Gezinnen in problemen door Kodela-aanslagen

WILLEMSTAD — MAN-raadslid Mayra Coffie vreest dat door de vaststelling van de definitieve aanslagen voor water en electriciteit door KODELA, veel families verder in de financiële problemen zullen geraken. In een brief aan het Bestuurscollege vraagt het raadslid om alles te doen om bovenstaande ontwikkeling te verkomen.

'Een relatief groot deel van de inkomsten van deze families wordt gereserveerd voor betaling van deze kosten. Wanneer zo meteen de eindrekeningen worden vastgesteld komen voor enkele huishoudens een grote som bij die ze moeten betalen. Hierdoor houden zij geen geld over om andere dingen te doen en december nadert', zegt Coffie.

Al enige tijd hebben veel huishoudens moeite om hun water- en electriciteit rekening te betalen. 'Of ze hebben een betalingsovereenkomst gesloten met KODELA, of ze hebben geld geleend om de rekeningen te betalen of in het ergste geval is KODELA overgegaan tot afsluiting door achterstand van betaling.'

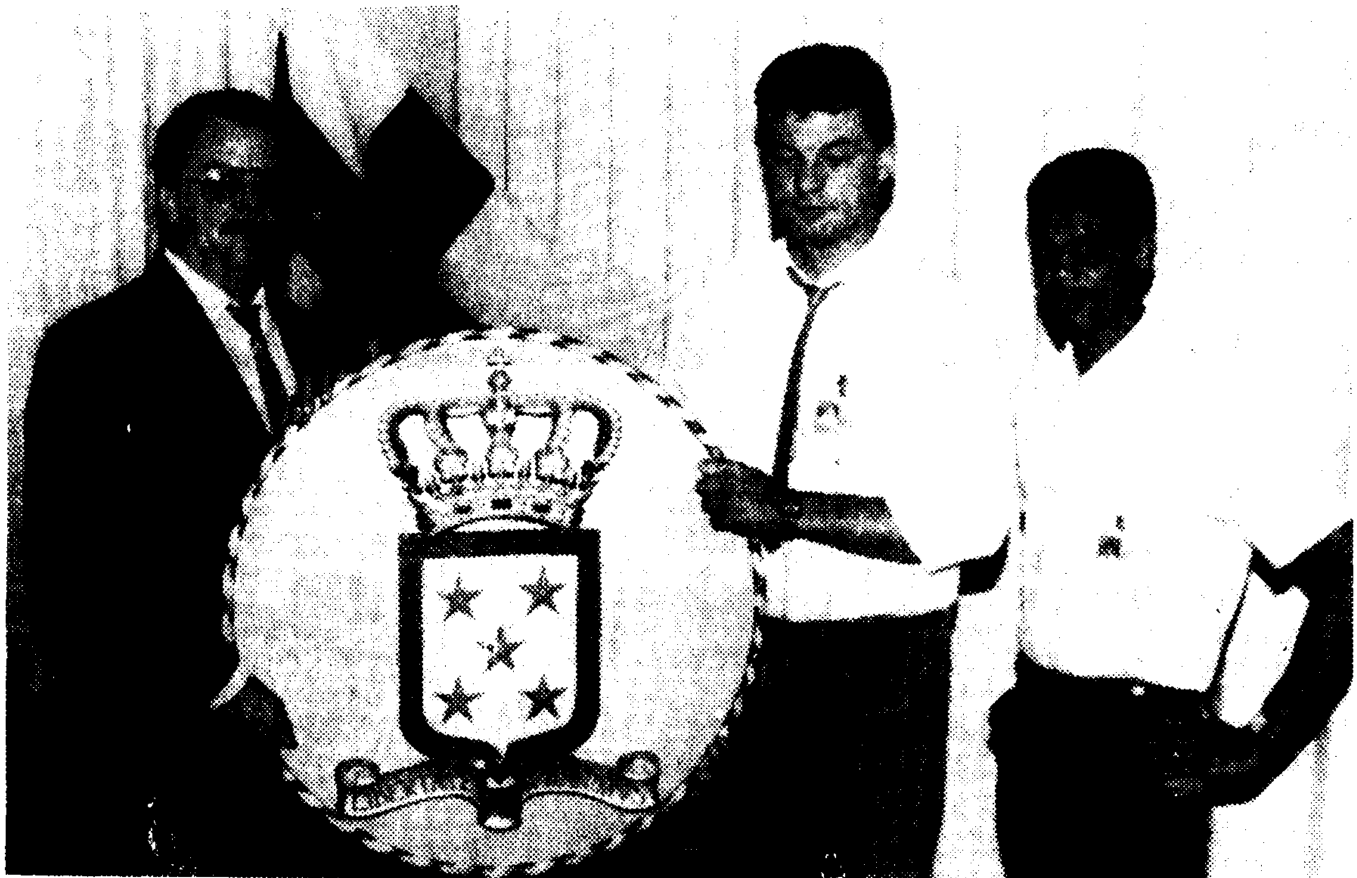
In de brief zegt Coffie dat ze begrijpt dat de produktie van water en electriciteit hoge kosten met zich meebrengt. Verder vindt haar fractie dat de rekeningen door de gebruikers moeten worden betaald.

Maar volgens het raadslid is de achterstand in betaling niet alleen te wijten aan de consumenten. Integendeel jarenlang heeft de regering waterrekeningen niet geïnd. 'Iedereen weet dat hij deze rekeningen moet betalen maar dit moet wel op een redelijke wijze gebeuren', aldus Coffie in haar brief.

De MAN-fractie wil graag een reactie van het Bestuurscollege over deze zaak. 'Wij hopen dat de regering hierbij rekening zal houden met de werkelijkheid waarin deze families leven', beëindigt Coffie.

***

DE JAPANSE PTT (NTT) moet worden gesplitst in een aantal kleinere ondernemingen omdat het concern door zijn omvang de markt domineert en de concurrentie verstoort. Dat is de conclusie van een adviescommissie van het ministerie van Post en Telecommunicatie. Het ministerie van Financien is tegen, evenals de zakenwereld en beleggers.

■*WILLEMSTAD — Het zes-sterren-wapen dat zich in de vergaderzaal van de raad van ministers bevond is door de leerlingen van de bedrijfsschool van de Curaçaose Dok Maatschappij (CDM) omgetoverd tot één met vijf sterren: Aruba is er al vier jaar uit, de Antillen bestaat sindsdien uit slechts 5 eilanden. Op de foto L. van der Veen, instructeur scheepsbouw overhandigt het nieuwe wapen aan Raymond da Costa Gomez, sekretaris van de raad van ministers. Rechts op de foto U. Lopes, lasser- instructeur bij de CDM.*

Officiële taal

WILLEMSTAD — Gouverneur Rene Römer treedt in janauri af als hoogste autoriteit van de Antillen. Al naar gelang die maand nadert, lijkt hij zich vrijer te voelen zo nu en dan een grappige én kritische opmerking te plaatsen.

Dat wasdonderdagtijdens zijn rede op de UNA zeker het geval. Het begon toen hij de Arubaanse gouverneur aansprak als 'collega Tromp.' 'Het doet mij deugd dat u hier bent, want nu kan ik tenminste iemand aanspreken met collega,' zei de Antilliaanse gouverneur, die -gewoontegetrouw- Nederlands sprak.

Hij kwam vervolgens met een kritische opmerking: waren de landsverordeningen voor de officialisering van het Engels en het Papiamentu behandeld en goedgekeurd, dan had hij Engels gesproken en waren op de manier in één middag de drie officiële talen van de Antlllen aan bod gekomen.

Zover is het echter nog niet: de wetsontwerpen in kwestie liggen namelijk al tijden bij de Staten, maar werden nog steeds niet behandeld. 'Het Nederlands is derhalve altijd nog de enige officiële taal op de Nederlandse Antillen,' aldus de gouverneur, die later in zijn speech aankondigde, zich voor een computerworkshop van de UNA te zullen inschrijven.

DE BRITSE autoproducent Rover Group, onderdeel van British Aerospace, heeft in de eerste helft van dit jaar een winst voor belastingen geboekt van 41 miljoen pond sterling (141,7 miljoen gulden) tegen 26 miljoen pond in dezelfde periode vorig jaar. Het bedrijfsresultaat kwam uit op 27 miljoen pond (93 miljoen gulden) tegen achttien miljoen pond in de eerste helft van vorig jaar. De omzet groeide met tien procent van 1,55 miljard pond tot 1,7 miljard pond (5,9 miljard gulden).

MENSEN

Een kus ter afsluiting van de huwelijksceremonie, zondag op het stadhuis van Kopenhagen tussen Jan Luelhoff (l) en Joele Volkmann. Onder de nieuwe Deense wet mogen homofielen sinds 1 oktober voor de wet met elkaar trouwen.

Het Europees parlement heeft zich woensdag in Straatsburg uitgesproken voor het aanbrengen van een in alle twaalf EG-landen gelijke **waarschuwing op pakjes sigaretten**, sigaren en andere tabakswaren.

In letters van ten minste drie millimeter moet op de accijnsband worden vermeld, dat roken kanker en hart- en vaatziekten veroorzaakt. In landen waar geen accijnsbanderol is voorgeschreven moet de waarschuwing worden aangebracht op het afsluitingsetiket. In de EG-ministerraad heeft Groot-Brittannie zich verzet tegen het invoeren van een verplichte waarschuwing voor de risico's van roken.

De Nederlandse liberale afgevaardigde Floris Wijsenbeek wees er overigens op dat de Europese commissie sinds enkele jaren een breed opgezette campagne tegen kanker voert, maar tegelijkertijd de tabaksteelt, met name in Griekenland, subsidieert. Het eerste van de tien geboden die deskundigen van de commissie in het kader van deze campagne hebben opgesteld luidt: "rook niet".

Speciale prijs voor Joris Ivens

Marceline Loridan, de weduwe van de filmer Joris Ivens die dit jaar op 90-jarige leeftijd overleed, zal op 25 november in Parijs een **speciale prijs** van het Europese filmgenootschap voor diens gehele oeuvre in ontvangst nemen. Dat gebeurt tijdens de uitreiking van de Europese filmprijzen. Het secretariaat van het genootschap deelde dit vrijdag mee.

De jury, die bestaat uit de regisseurs George W. Brandt, Herz Frank en Jean Rouch, prijst met name Ivens' laatste film "Een verhaal van de wind". Daarin maakte Ivens de balans op van zijn leven. De film is "het poëtische testament van een filmmaker van wereldniveau", aldus de jury.

De prijs voor de beste Europese documentaire gaat naar "Resck 1950-1953", van de Hongaren Geza Boszormeenyi en Livia Gyaremathy. In de andere categorieën moeten de prijzen nog worden toegekend. Nederlanders zullen er in elk geval niet bij zijn. De inzendingen "leedvermaak" van Frans Weisz en "Mijn vader woont in rio" van Ben Sombogaart behoren niet bij de 49 genomineerde films, aldus een woordvoerder van het secretariaat.

De Europese filmprijzen werden vorig jaar november voor het eerst toegekend op initiatief van dertien europese filmers. De uitreiking gebeurt in Parijs omdat de Franse hoofdstad dit jaar culturele hoofdstad van Europa is.

Kroonprins moet voor rechter

De man die aanspraak maakt op de Italiaanse troon moet binnenkort in Frankrijk terechtstaan in verband met een dodelijk incident dat zich 11 jaar geleden in een Corsicaanse haven heeft voorgedaan. Dit heeft een rechtbank op het Franse eiland in de Middellandse zee donderdag bepaald.

Prins Victor Emmanuel van Savoye, de 52-jarige zoon van de laatste koning van Italie, moet zich in de Corsicaanse hoofdstad Ajaccio verantwoorden voor doodslag. De datum van het proces staat nog niet vast.

In augustus 1978 hield de prins met zijn jacht vakantie voor de kust van Corsica. Niet ver van Bonifacio, op het zuidelijk puntje van het eiland, ontdekte hij dat de reddingsboot weg was. Met zijn militaire geweer ging hij op zoek.

Korte tijd later vielen schoten die een jongen van 19 uit de Bondsrepubliek verwondden. Deze stierf vier maanden later.

Op beschuldiging van het toebrengen van molest en onwettig wapenbezit werd Victor Emmanuel vastgezet. Later mocht hij op borgtocht zijns weegs gaan.

Hij is de enige zoon van koning Umberto II, die in 1946 iets meer dan een maand over Italie regeerde en in ballingschap ging nadat het Italiaanse volk zich per referendum had uitgesproken voor de republiek. De prins, die van de Italiaanse grondwet niet in dat land mag wonen, verblijft beurtelings in Zwitserland en Italie.

TELECURAÇAO
ZATERDAG: 16.30 Telefiesta met Tante Irma en Tante Shirley; 18.30 Purba ku keshi met Saida Hernandez: «Kaassoep»; 19.00 Profile of nature; 19.30 Countries & people; 20.00 Notisiero Tele-8; 20.30 Directe uitzending World Series 1989: Oakland Athletics vs San Francisco Giants; 22.00 Wega di Number Kòrsou; 22.10 vervolg World Series; 23.00 Sluiting.

ZONDAG: 14.00 Matinee: «Huckleberry Fin»; 16.00 Sena di Señor; 17.00 Sala di konsierto; 17.45 Wega di Number Korsou; 18.00 Telepatria met Chin Behilia; 19.00 Wil di suerte; 19.30 Moda ku Mylene; 20.00 Notisiero Tele-8; 20.30 Uitzending World Series 1989: Oakland Athletics vs San Francisco Giants; 23.00 Sluiting.
(wijzigingen voorbehouden)
*****

Wega di Number Kòrsou
8 5 1 3 9 6 0 7 4 2
2967
0714
5270

AMIGOE Fax: 374524 Tel: 672000

UITGEVERIJ AMIGOE N.V.
Scherpenheuvel z/n of P.O.B. 577
Curaçao N.A.
Giro 440.000
Bankrek. nr.: 11-07-313
Algemene Bank N.V.
Bankrek. nr.: 874.825.10
Maduro & Curiel's Bank N.V.

CURAÇAO
Centrale (alle afdelingen)
672000

Directie:
Ingrid de Maayer-Hollander
Leeward News Holding

Hoofdredactie:
Arè Horvers (hoofdredacteur)
Overige leden Redactie:

Toon van Dongen, Ana van Leeuwen, Joel Labadie, Sheila Rhodes (secretaresse), Izaak Moenralam (sportredacteur), Chris van Grol (sportmedewerker), Solange Isselt (opmaak) en Ken Wong (fotograaf)

ADVERTENTIE-AFDELING
Acquisitie:
Viola Bernardus en Janny Naaldijk
Aanname advertenties:
Maandag t/m vrijdag van 07.30-16.00 uur
Alle advertenties voor de komende dag moeten 1 dag van tevoren vóór vier uur binnen zijn.

ZOEKERTJES verschijnen op dindag en vrijdag en kunnen iedere dag tussen 07.30-16.00 uur worden opgegeven, behalve op zaterdag.

Alleen zoekertjes die op maandag en donderdag vóór twaalf uur binnen zijn, kunnen de dag daarop (dus dinsdag en vrijdag) verschijnen.

UITGEVERIJ AMIGOE ARUBA
Nassaustraat 110
Tel: 24333 (drie lijnen)

Directeur-Hoofdredacteur:
Jos van der Schoot
Redactie: Ramiro Tromp, Anna Tromp-Van der School, Djisbie Franken (fotograaf)
Advertentie-afdeling: Jos van der Schoot en Eileen Landsmark

BONAIRE
Correspondent:
Hubert Linkels, Kaya Gobernador N. Debrot 154 tel: 8627

SINT MAARTEN
Correspondent:
Eddie Williams, P.O Box 366, tel: 22580 / 22764
Faxnummer: 25868

Abonnementen en advertenties:
The Chronicle, Grounddove Road, Pointe Blanche, tel: 23919.

SABA:
Correspondente:
Esther Mommers, tel: 2265

ST. EUSTATIUS:
Vertegenwoordigster / Correspondente:
Mevrouw Peggy van de Horde, Whitewall-weg 1

HILVERSUM
correspondenten:
B. Jos de Roo en Victor Hafkamp: Radio Nederland Wereldomroep (tel: 035-16151, toestel 319)

Persagentschappen: ANP en AP
Samenwerkingsovereenkomst met The Miami Herald, De Haagsche Courant, De Brabantse Pers

DRUKKERIJ: Rotaprint N.V.

DISTRIBUTIE (abonnementen):
Curaçao: Districo N.V. Tel: 370503, 370504 en 370304

Voor klachten gelieve deze nummers op te bellen. Het abonnementsgeld kan ook betaald worden via Giro rek. nr: 208.000, Maduro Bank rek. nr: 286.330.03 en ABN rek. nr: 11.15.626
Aruba: Nassaustraat 110, tel. 24333
Bonaire (abonnementen en incasso): mv. A. Wong-Loi-Sing, Kaya Cacique 4

Losse nummers 80 cent:
Abonnementsprijs op alle eilanden van de Nederlandse Antillen vijftien gulden per maand.

Buiten Antillen (Nederland):
NAf. 80,15 per maand (luchtpost) of NAf. 24,- per maand (zeepost); jaarlijks vooruit te betalen

AGENDA CURAÇAO

WEEKEINDEDIENST EILANDSGENEESKUNDIGEN
STADS- EN 2DE DISTRICT OOST
14 oktober 1989 vanaf 08.00 uur t/m 16 oktober 1989 om 07.00 uur.
Dokter Winklaar, Spreekkamer Sta Rosa, tel.: 671101; spreekuren 11.00-12.00/17.00-18.00 uur; spoedgevallen: tel.: 371418 b.g.g. 89266/89337.
(dit geldt voor patiënten van de volgende artsen: Wilsoe, Da Costa Gomez, Nassy, Nassy-Tseng, Tseng, Winklaar, Braakman, Doran en Guerrero-Bakmeyer)

STADS- EN 2DE DISTRICT WEST
13 oktober 1989 vanaf 17.00 uur t/m 16 oktober 1989 om 07.00 uur
Dokter Swart, Spreekkamer: Van Leeuwenhoekstraat, tel.: 624113; spreekuren 11.00-12.00/17.00-18.00 uur; spoedgevallen: tel.: 82367 b.g.g. 89266/89337.
(dit geldt voor patiënten van de volgende artsen: Swart, Roose, Braakman-Bonder, Gerstenbluth, Goilo-Henry, Soliana-Tjin, Heerenveen, Nivillac, Rosales-Concession, Pablo, Elhage en Davelaar)

DERDE DISTRICT BANDABAO
13 oktober 1989 vanaf 17.00 uur t/m 16 oktober 1989 om 07.00 uur.
Dokter Dunker, Spreekkamer: Barber, tel.: 641605; spreekuren: 10.00-11.00/17.00-18.00 uur; spoedgevallen: tel.: 371463 b.g.g. 89266/89337.
(dit geldt voor patiënten van de volgende artsen: Tweed, Vonhögen, Schellens, Lucacius en Spong).

■ Patiënten van hier niet genoemde artsen wordt aangeraden in spoedgevallen de eigen arts te bellen en te informeren wie voor deze de dienst waarneemt.
Het verdient te allen tijd aanbeveling een huisarts te kiezen die in avonden en weekeinden bereikbaarheid geregeld heeft. Vraag er naar bij uw eerstvolgend bezoek!
*****

NACHTDIENST ARTSEN: Patiënten van de artsen van Bandabao (3e distrikt) kunnen in spoedgevallen telefoon 641658 bellen en dan het antwoordapparaat afluisteren.
De patiënten van de andere medische distrikten kunnen voor spoedgevallen de artsenpraktijk van hun eigen huisarts bellen; het antwoordapparaat zal dan mededelen wie de dienstdoende arts is.
*****

THORAX CENTER (Jan Noorduynweg naast UNA, tel.: 85544): openingstijden van maandag t/m vrijdag van 08.00-17.00 uur; op zon- en feestdagen alsmede op werkdagen na 17.00 uur voor spoedgevallen tel.: 85917.
*****

WIT GELE KRUIS PRINSES MARGRIET (wijkverpleging): Kantoor Santa Maria 17, tel.: 82947/82344; geopend van maandag t/m vrijdag van 07.00-17.00 uur; zaterdag de gehele dag gesloten; na 17.00 uur kunt u de zuster van de wacht bellen: zuster Martina, tel.: 83917.

KLEUTERBUREAU: 14.00-16.00 uur alleen volgens afspraak.

ZUIGELINGENBUREAU: maandagmiddag van 12.30-15.30 uur; donderdagmiddag van 07.15-10.30 uur; alleen volgens afspraak.
*****

NEUTRALE WIJKVERPLEGING (voorheen Wijkverpleging Curaçao): Kantoor Rio Canario-/Gosieweg, tel.: 44231 44232; geopend van maandag t/m vrijdag van 07.00-18.00 uur; de wacht heeft zuster Concencion, tel.: 85381, pageboy 027-053 b.g.g. 43838.
*****

GEZINSVERZORGING (Kwido pa Famia): geopend van maandag t/m vrijdag van 07.00-12.30/13.30-17.00 uur, kantoor Sta. Maria 17, tel.: 80222.
*****

FUNDASHON LECHI DI MAMA KORSOU: voor meer informatie kunt u de volgende nummers bellen: 75628, 672289 en 55504.
*****

LUCHTPOSTSLUITING (Postkantoor Groot Kwartier)
Nederland: voor gewone stukken: maandag, dinsdag, donderdag en vrijdag 11.30 uur; woensdag 10.15 uur. Voor aangetekende stukken één uur van tevoren.
Suriname: voor gewone stukken: dinsdag en vrijdag 17.30 uur en zaterdag 10.45 en 17.00 uur.

DIERENARTS (Veterinaire Dienst, Parera): bij spoedgevallen na 17.00 uur of in het weekeinde gelieve tel.: 614000 op te bellen voor de dienstdoende arts.

DIERENASIEL: dagelijks geopend van 08.00-12.00/14.00-18.00 uur; op zaterdag van 08.00-13.00/14.00-18.00 uur, tel.: 54300.
*****

BOTICA BANDABAO: dagelijks geopend van 08.00-19.00 uur.

BOTICA'S (weekeindenachtdienst)
zaterdag
Otrobanda
del Pueblo, Breedestraat 82,, tel.: 625333/625444.
Punda
Wilhelmina, Hendrikplein 13, tel.: 612380/613078.
zondag
Otrobanda
Otrabanda, Winkelcentrum Colon, tel.: 625633/625634.
Punda
Juliana, Julianaplein 6, tel.: 54500.
*****

VERLOF BEGRAFENIS
14 oktober: E.F. Cannister, Schottegatweg Oost 25.
15 oktober: S. Jennie-Kleinmoedig, Angolaweg 76.
*****

DIVERSEN
ANTILLIAANSE GNOSTISCHE BEWEGING
Brievengat: iedere maandag- en woensdagavond om 19.30 uur te Jirajaraweg 8, Centrum Devi Kundalini.
iedere woensdag- en vrijdagavond om 19.30 uur te **Openbare Basisschool Brievengat.**
Bandabao: iedere donderdagavond om 19.30 uur gebouw Credit Union San Pedro.
Kanga: iedere woensdag- en zaterdagavond om 19.30 uur te Centrum Abraxac, achter Kooyman.
Santa Rosa: iedere maandag- en zaterdagavond om 19.30 uur te Aloëstraat 12.

NEW SONG: 20.30 uur concert drama 'Warda e bon prenda' o.l.v. Maureen Esprit - Centro Pro Arte, Schouwburgweg z/n.

IGLESIA ADVENTISTA: 16.00 uur start Gezondheidsmars bij tent aan de Koraal Spechtweg naar Wilhelminapark.
*****

ZONDAG
DIVERSEN
FEDERATIE VAN BUURTCENTRA: 19.30-21.00 uur avondconcert van St Vicentius Harmonie o.l.v. dirigent Papachi Isenia - Buurtcentrum Groot Kwartier.

SOSIEDAD PA PASHENTNAN DI KURASON KORSOU (Sokurko): 10.00-12.00 uur lezing - Sentro di Bario Janwé (ond.: Stress; spr.: dokter K. Berend).

SOLTUNA: 10.00-16.00 uur 'open house'.

PLASA BRION: 16.00 uur huldiging Luis Daal.

TENTOONSTELLING
CURAÇAOSCH MUSEUM (Van Leeuwenhoekstraat z/n): openingstijden dinsdag t/m zaterdag van 09.00-12.00/14.00-17.00 uur; zondag van 10.00-16.00 uur; maandag gesloten.
t/m 31 oktober expositie van olieverfschilderijen van Yvette Brandt-Lesire.

GALLERY EIGHTY-SIX (Bloksteeg, Punda): geopend van dinsdag t/m vrijdag van 08.30-12.00/15.00-17.30 uur; zaterdag van 09.30-12.00 uur.
tot 21 oktober expositie olieverfschilderijen, aquarellen en gemengde techniek van Annemiep Oltheten.
*****

MAANDAG
DIVERSEN
TOERISTENSCHIP: 09.00-18.00 uur 'Carla Costa'.
*****

KERKDIENSTEN
KLOOSTER ALVERNA (Gouv. van Lansbergeweg): zon.: 10.00 uur hoogmis (Ned.) en 16.00 uur Papiamentu.
BARBER (H. Joseph): zat.: 19.00 uur; zon.: 06.00 en 09.00 uur.
BRIEVENGAT: zat.: 18.30 uur; zon.: 10.00 en 18.00 uur.
BUENA VISTA (Birgen Milagrosa): zat.: 19.00 uur; zon.: 09.00 en 19.00 uur.
CHARO (O.L. Vrouw van Coromoto): zat.: 19.00 uur; zon.: 08.00, 11.00 en 17.00 (Spaans) en 19.00 uur.
GROOT KWARTIER (O.L. Vrouw van Berg Carmel): zat.; 19.30 uur; zon.: 09.00 (Ned.) en 18.00 uur.
JANDORET (O.L. Vrouw van Goede Raad): zon.: 10.00 en 19.00 uur.
HULPKERK BOCA SAMI: zat.: 18.00 uur; zon.: 08.00 uur.
JANWE (H. Hart van Jesus): zat.: 19.00 uur; zon.: 08.30, 12.00 en 19.00 uur (Ned.).
KORAAL SPECHT (Goede Herder): zat.: 19.00 uur; zon.: 11.00 en 18.00 uur.
MONTAÑA (H. Dominicus): zon.: 05.15, 08.30 en 19.00 uur.
OTROBANDA:
(Santa Ana): zat.: 19.30 uur; zon.: 08.00 en 19.00 uur
(Santa Famia): zon.: 06.00, 09.00, 11.00 (Engels) en 19.00 uur.
PIETERMAAI (kathedraal): zat.: 19.00 uur; zon.: 06.00, 09.00 en 19.00 uur.
SANTA MARIA: zat.: 18.30 uur; zon.: 07.00, 09.00 en 18.30 uur.
SANTA ROSA: zat.: 18.30 uur; zon.: 07.30, 09.00 en 18.30 uur,
SAN WILLIBRORDO: zat.: 19.00 uur; zon.: 10.00 uur.
SERU GRANDI (Fuik): zon.: 17.00 uur.
SOTO: zat.: 19.00 uur; zon.: 09.00 uur.
STEENRIJK (O.L. Vrouw van Altagracia): zat.: 07.00 en 19.00 uur; zon.: 08.00, 10.00 (charismatica) en 18.00 uur.
SUFFISANT (O.L. Vrouw van Fatima): zat.: 18.00 uur; zon.: 09.00 en 18.00 uur.
TERA KORA: zon.: 18.00 uur.
WESTPUNT: (H. Petrus): zat.: 19.00 uur; zon.: 08.30 uur.
HULPKERK LAGOEN (H. Johannes): zon.: 10.00 uur.
WISHI (H. Teresita): zat.: 19.00 uur; zon.: 06.00 en 18.00 uur.
ZUID BONAM (H. Judas Thadeus): zat.: 18.30 uur; zon.: 08.30 en 17.30 uur.
*****

EVANGELISCHE BROEDERGEMEENTE MORAVIAN CHURCH
Goeroeboeroeweg, Mundo Nobo)
zaterdagavond 19.00 uur zangdienst.
zondagmorgen 09.30 uur preekdienst.
Emmy Berthold Kleuterschool, Suffisant)
zondagavond 18.00 uur Papiamentse dienst.
*****

Het Nigeriaanse ministerie van Buitenlandse Zaken heeft de autoriteiten van Gambia gewaarschuwd voor **een partij van 100 ton vlees** die tot juli 1988 in Nederland opgeslagen lag. Die kan als gevolg van de ramp in de kerncentrale van het Russische Tsjernobyl radio-actief besmet zijn. Dit verluidt donderdag in banjul. De vracht vlees is op weg naar een onbekende bestemming in Afrika.

De Gambiaanse autoriteiten hebben de douane, het havenpersoneel in Banjul en gezondheidsfunctionarissen gevraagd extra op te letten.

Drie maanden geleden verbood de regering van Gambia de invoer van vlees, kip en eieren als die niet voorzien waren van een gezondheidscertificaat.

Tom Poes en de Dropslaven

door Marten Toonder

3918 — Heer Bommel liep geheel alleen in het maanlicht door het Donkere Bomen Bos. Om hem heen suizelde de wind door de kale takken en vreemde schaduwen dansten over het pad. Doch hij was te zeer in beslag genomen door zijn grote taak om erop te letten.

'Ook Tom Poes heeft me dus in de steek gelaten', zo prevelde hij. 'In de nood leert men zijn vrienden kennen. Maar goed, een Bommel kan het ook alleen; het leven heeft mij geleerd, dat men altijd eenzaam is wanneer het onrecht bestreden moet worden. Het enige wat men nodig heeft, is een sterke vuist en een onbevreesd gemoed!'

Zo sprekende bereikte hij het snoepwinkeltje, dat nu weer geheel duister tussen de wortels van de bomen gehurkt zat.

'Geopend van 6-12 n.m.' stond er op een papier, dat ritselend aan een tak hing.

'Het is na middernacht', mompelde heer Ollie. 'dus is het net gesloten. Des te beter'.

En hij trad op de deur toe, die hij zonder moeite opende. Een zware dropgeur sloeg hem tegemoet, maar er heerste verder een doodse stilte in de hut.

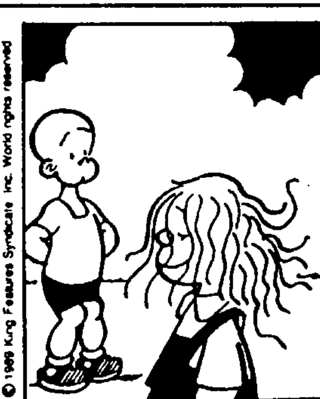
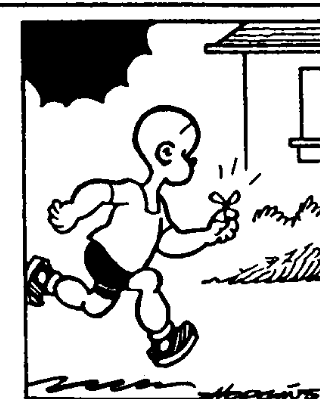
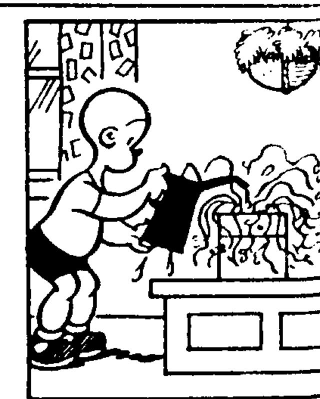
Hij verdiepte zich dan ook niet in de vraag waarom een gesloten pand geopend was, doch hij sloot de deur achter zich en sloop naar binnen.

Op dat moment maakten zich buiten een paar duistere gedaantes uit de schaduwen los.

'De oude is weggegaan, baas', zei de kleinste. 'Ik zag die èèn kwartier geleden naar buiten komen; we hebben het rijk alleen.

'Des te beter', gromde de ander. 'Er zal hier heel wat geld liggen. Die middenstander doet goede zaken'.

HENRY ® By Dick Hodgins

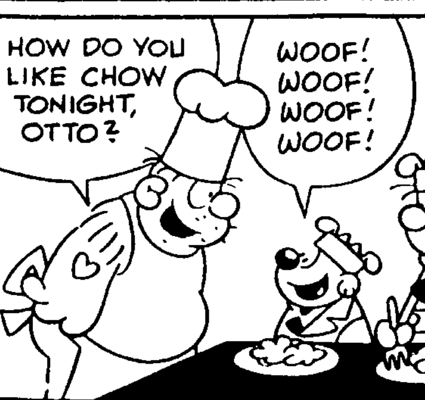
BONER'S ARK ® By Addison & Frank Johnson

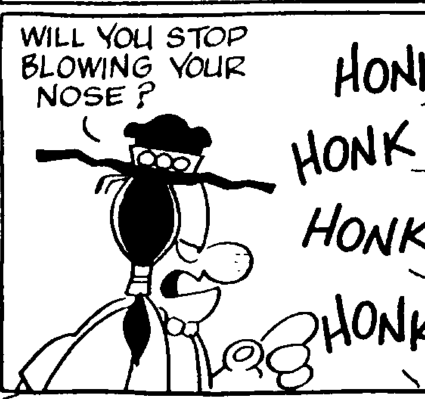

BEETLE BAILEY ® By Mort Walker

REDEYE By Bill Yates & Mel Casson

AGENDA BONAIRE

POLITIE: 8000
BRANDWEER: 8222
TAXICENTRALE: 8845
HOSPITAAL: 8900

LANDFILL te Lagoen: maandag t/m vrijdag van 07.00-16.00 uur; zaterdag 08.00-12.00 uur; zondag gesloten.

OPENBARE BIBLIOTHEEK
(**openingstijden** voor het publiek)
maandag en donderdag van 14.00-18.00 uur; dinsdag en vrijdag van 08.00-12.00 / 14.00-17.00 uur; zaterdag van 10.00-12.00 uur)
(**openingstijden** voor lezers)
woensdag van 14.00-19.00 uur.

POSTSLUITING: maandag t m vrijdag aangetekende stukken 15.45 uur; gewone stukken 16.30 uur.

SERVICE CLUBS
Kiwanis: donderdagavond 19.30 uur - Hotel Bonaire.
Lions: informatie E. Felipa, tel.: 8546/8238.
Round Table: elke tweede maandag - Buurtcentrum Terra Corra.
Rotary: woensdag 12.00 uur - Restaurant Beefeater.

BESTUURSKANTOOR EN BEVOLKING: 08.00-12.00 / 14.00-15.30 uur loketten geopend.

MUZIEKBIBLIOTHEEK: voor bezichtiging hiervan gelieve contact op te nemen met de heer Rudy Bedacht, Noord Nikiboko 194.

POLITIECLUB (Weg naar Willemstoren): geopend op vrijdag van 20.00-24.00 uur; zaterdag van 12.00-24.00 uur.

SPREEKUUR (gezaghebber): elke donderdag van 09.00-11.00 uur op het Bestuurskantoor, Kralendijk; laatste donderdag van de maand van 10.00-12.00 uur te Rincon.

LVV: **openingstijden slachthuis** maandag t/m woensdag van 07.00-12.00/13.00-16.00 uur en donderdag en vrijdag van 06.00-11.00/11.30-14.30 uur.

(14 oktober)
CULTUREEL CENTRUM BONAIRE
20.30 uur opvoering van ballet 'De Notekraker' (met Ecole de Danse van Curaçao en Skol di Baile van CCB) - aula Scholengemeenschap Bonaire.

RODE KRUIS (afd. Bonaire)
19.00 uur voorlichtingsavond - prieel Kas di Sosiegu.

* * * * *

(15 oktober)
CULTUREEL CENTRUM BONAIRE
20.30 uur opvoering van ballet 'De Notekraker' (met Ecole de Danse van Curaçao en Skol di Baile van CCB) - aula Scholengemeenschap Bonaire.

* * * * *

KERKDIENSTEN
Sint Bernarduskerk Kralendijk:
dagelijks 18.45 uur; zondag 08.30 en 19.00 uur.
Coromotokerk Antriol:
dagelijks 19.30 uur; zondag 09.00 en 18.00 uur
Ludovicuskerk Rincon:
dagelijks, ook zondag, 19.30 uur.

Wijziging taakverdeling Bestuurscollege Bonaire

KRALENDIJK — Kort nadat via het eilandsbesluit van 25 september de taken in het nieuwe UPB/Goeloe BC waren verdeeld is het al nodig gebleken, dat er een nieuwe taakverdeling zal plaatsvinden. In feite komt het er op neer, dat gedeputeerde Cai Marsera nu ook belast wordt met Landbouw, Veeteelt en Visserij (LVV).

Een taak die eigenlijk toebedeeld was aan gedeputeerde Rudi Ellis. Het ziet er naar uit, dat behalve Financiën gedeputeerde Marsera nu een aanzienlijk zwaarder takenpakket heeft dan zijn beide collega's.

Volgens eilandsbesluit van 4 oktober 1989 no. 1 is de taakverdeling in het BC nu voor gedeputeerde Domacassé die tot het onafhankelijke raadslid Goeloe behoort: Algemene Zaken, Sociale Zaken en Arbeid, Juridische en Personeelszaken, Openbare Werken, Brandweer, Centrale Bewakingsdienst en Interne Dienst.

Gedeputeerde Ellis is belast met Voorlichting, Domeinbeheer, Economische Zaken en Financiën, Toerisme, Staatkundige Structuur en Verkeer en Vervoer.

Gedeputeerde Cai Marsera tenslotte zal belast zijn met Volkshuisvesting, Onderwijs, Sport, Cultuur en Buurthuiswerk, Reinigings en Hygiënische Dienst, Burgerlijke Stand en Bevolking, Volksgezondheid, Water- en Electriciteit, LVV en tenslotte Natuurbeheer.

Syrische gevluchte piloot:

Motief: wil in democratie leven

TEL AVIV - Een gevluchte militair van de Syrische luchtmacht heeft vrijdag verteld hoe hij rond de geluidsbarriere vliegend tussen de Israelische luchtverdediging doorlaveerde op zoek naar een landingsplaats voordat men hem zou neerschieten.

"Ik dacht dat de Israelische luchtmacht mij zou onderscheppen", zei de 33-jarige MIG-23-piloot Mohammed Bassem Adel op een persconferentie die het Israelische leger had belegd op een basis niet ver van Tel Aviv. Premier Yitzhak Shamir heeft verklaard dat de luchtverdediging van zijn land gefaald heeft in het ontdekken van de straaljager van Sovjet makelij. Er is een onderzoek geopend naar het gebeurde.

GEEN CONTACT

Bassem Adel zei dat hij sinds een paar maanden aan vluchten dacht. Hij week woensdag tijdens een oefenvlucht naar Israel uit, maar had eerder geen contact gehad met het land dat formeel nog steeds in oorlog is met Syrie. "Met een snelheid tussen 1.150 en twaalfhonderd km per uur passeerde ik de grens met Israel, op een hoogte van niet meer dan vijftig meter en maar dertig meter als dat kon", zei de piloot via een Israelische tolk. "Het was erg moeilijk, omdat het rond de grens wemelt van raketten".

"Het was mijn eerste zorg, zo snel mogelijk te landen. Dan kon ik tegen de mensen zeggen dat ik wilde overlopen. Ik wist dat ik in mijn eentje geen bedreiging vormde voor een land dat over zelfvertrouwen beschikt".

De piloot zei dat hij niet wist waar hij in Israel terecht zou komen. Hij was van plan op een weg te landen, maar ontdekte toen een particuliere landingsbaan in de buurt van Megiddo. Daar zette hij zijn MIG aan de grond vier minuten nadat hij de grens gepasseerd was.

"Ik wilde in een democratie leven waar ik vrijuit mijn mening kan geven", gaf hij als motief voor zijn opmerkelijke trip. "Daaruit kunt U afleiden wat ik van Syrie vind". Voor de rest wilde hij niet over de politieke situatie aldaar praten.

■ *KRALENDIJK — Afgelopen dinsdag ontvingen enkele werknemers van het Flamingo Beach Hotel een mooi geschenk van de directie in verband met het feit, dat zij vijf jaar bij het hotel werkten. De enige uitzondering was Mario de Mey, die twintig jaar bij de Divi Hotels werkzaam is. Dat was eerst dertien jaar op Aruba en nu de laatste zeven op Bonaire, waar hij hoofd van de afdeling Onderhoud is. Mario behoort bij Flamingo Beach tot de staf.*

De overigen zijn allen vijf jaar in dienst. Het zijn kok Karel Martijn, kelner Richard Faneyte, steward helper Anthony Nicolaas, Emiterio Sint Jago kok, Edwin Jansen bartender, Anna Martinez afdeling Betalingen en tenslotte Swinda Boezem.

Het bijbehorende kadeau werd hen uitgereikt door Scott Wiggens zoon van Joyce, voor wie Bonaire nog steeds het meest aan het hart ligt. Personeelsmanager Elsie Pourier-Martijn leidde de werknemers en de drie weken geleden gearriveerde nieuwe algemeen manager David Feinberg in.

Nog niet op school verschenen:

Carmo Cecilia arbeidsongeschikt

KRALENDIJK —Hoewel ex-gedeputeerde Carmo Cecilia al herhaalde malen naar voren heeft gebracht, dat na zijn politieke avontuur en zijn gedeputeerdeschap het onderwijs op de basisschool wacht, is de ex-gedeputeerde nog niet op school verschenen.

Vreemd is dat niet, want Cecilia heeft een zware tijd achter de rug als gedeputeerde buiten de raad voor de POB en is sedert de val van de coalitie UPB/POB zeker niet gespaard door de toenmalige oppositiepartij UPB. Hoewel een motie van wantrouwen werd ingediend tegen de ex-gedeputeerde van POB, heeft deze er de voorkeur aan gegeven zich van de functie vervallen te laten verklaren, aangezien hij, zoals hij eerder tegenover de Amigoe verklaarde niets heeft gedaan dat hem noodzaakte zijn ontslag te nemen. Wel is de politiek de jonge onderwijzer niet in de koude kleren gaan zitten en is voorlopig op doktersadvies arbeidsongeschikt.

Een wat kwalijke zaak is dat ex-gedeputeerde Ramoncito Booi, die momenteel voor de UPB als Statenlid zal gaan fungeren, de integriteit van huisarts drs Henk Welvaart in twijfel trekt. Tijdens een interview voor Voz di Bonaire merkte Booi op, dat hij de beslissing van de medicus betwijfelde aangezien deze absoluut niet flexibel was bij het geven van een bewijs van arbeidsongschiktheid. In geval van 'pobercito Cecilia', zoals Ramoncito Booi zijn ex-collega Carmo Cecilia aanduidde, vindt Booi het onder meer absoluut onnodig aangezien Cecilia tijdens de raadsvergadering wel op de publieke tribune zat en bovendien een vergadering leidde van het bestuur van de stichting Kas Popular Boneriano (KPB).

Ramoncito Booi is behalve Statenlid en ex-gedeputeerde ook onderwijzer. Hij heeft geen medische opleiding gevolgd. Althans zoals de Amigoe heeft vernomen, niet officieel. Hij is wel ex-gedeputeerde van Volksgezondheid.

Digitale centrale Telbo in gebruik

KRALENDIJK — Vanmorgen om half twaalf is op Bonaire het digitale systeem van Telefonia Boneriano (Telbo) nv in dienst genomen. De werkzaamheden om dat te realiseren begonnen een half uur daarvoor.

Gedurende dat half uurtje van elf tot half twaalf was het op Bonaire niet mogelijk om telefoongesprekken te voeren. Het meest opvallende na twaalf uur was het verschil in kiestoon bij het opnemen van de hoorn. Vanaf vanmiddag zal de abonnee die interinsulair of internationaal wil bellen op de tweede kiestoon moeten wachten alvorens het cijfer nul te draaien.

Als eenmaal de nul gedraaid is, dan moet het volledige nummer gedraaid worden van degenen die opgeroepen wordt. Tegen de tijd dat de nieuwe centrale operationeel wordt, zal er meer informatie verstrekt worden door de Telbo nv over alle mogelijkheden die de nieuwe digitale centrale voor de gebruikers biedt.

Indien zich problemen voordoen bij het draaien van een nummer, dan kan de abonnee 8860 kiezen waarna Talbo zal trachten het probleem zo snel mogelijk op te lossen. Dat geldt eveneens wanneer de abonnee klachten heeft. Het waarnemend hoofd van Telbo nv, Enrique E. Daniel, is er van overtuigd dat de nieuwe centrale voor de abonnee een betere communicatie zal betekenen dan in het verleden het geval was.

Opening Micro Systems Bonaire

KRALENDIJK — Donderdagavond vond de opening plaats van een nieuwe zaak die gespecialiseerd is in personal computers en schrijfmachines. De opening van Micro Systems Bonaire nv werd verricht door Evert Piar van de Maduro & Curiels Bank.

Als geautoriseerde vertegenwoordigers van IBM besloten Papa Lucia (Bonaire) en Henry Muskus (Curaçao) een bedrijf te openen aan de Kaya Prinses Marie om aldaar de IBM-computers te verkopen en te servicen. Muskus heeft op dit gebied al een grote ervaring en zeker bij automatisering van bedrijven. Dat betekent een extra garantie voor iedereen die vroeg of laat zal overgaan tot automatisering.

Van zeer groot belang op Bonaire - niet verwend op dat gebied - is het feit dat Micro Systems op het eiland nu ook voldoende service kan bieden aan de klanten. Muskus doet dat al meer dan vijf jaar op Curaçao en zal dat nu ook doen op Bonaire.

WILLEMSTAD — De Akademia Pedagogiko Korsou APK heeft gisteren haar audiovisuele studio en regiekamer feestelijk heropend. Sinds 1982 beschikt de APK over de studio en de kamer. Het laatste jaar is het systeem herhaalde malen in het ongerede geraakt omdat de electronische apparatuur aan vervanging toe was.

Maduro & Curiel's Bank reageerde positief op een verzoek van de APK en schonk het opleidingsinstituut een bedrag van Nafl. 18.230. Dit bedrag is aangewend voor vervanging van drie camera's, het aanbrengen van een nieuwe lichtinstallatie en de aanschaf van een nieuwe monitor.

Bij de heropening van de studio en de regiekamer van de APK werd er voor de genodigden een demonstratie micro-teaching-sessie gepresenteerd. Voor de sessie hebben een tiental kinderen van de bank-employees als leerlingen gefungeerd.

AMR CORP, de moedermaatschappij van American Airlines, heeft zes vliegtuigen van het type A300-600 besteld bij het Europese vliegtuigbouwconsortium Airbus industrie. Op hetzelfde type zijn ook zes opties genomen. De order heeft een totale waarde van ongeveer 850 miljoen dollar.

DEPARTEMENT VAN HANDEL, INDUSTRIE EN WERKGELEGENHEID
AFD. BONAIRE

Maximum prijzen voor het **Eilandgebied BONAIRE** ingaande: **16 oktober 1989;**

Babyvoeding	Verpakking	kleinhandel	consument	verschil
GERBER				
str. food	24/4½ oz.	*f.* 16.00	*f.* 0.74	−*f.* 0.01
biter biscuit	12/4 oz.	*f.* 19.55	*f.* 1.81	+*f.* 0.18
cookies	12/5 oz.	*f.* 19.55	*f.* 1.81	+*f.* 0.21
juices	24/4.2 oz.	*f.* 16.15	*f.* 0.74	+*f.* 0.03
juices	24/8 oz.	*f.* 23.65	*f.* 1.09	+*f.* 0.02
Trop. fruits	24/4.5 oz.	*f.* 23.10	*f.* 1.07	+*f.* 0.28
junior food	24/6 oz.	*f.* 20.65	*f.* 0.96	+*f.* 0.02
Margarine				
BECEL	40/250 gr.	*f.* 55.20	*f.* 1.53	+*f.* 0.03
	24/500 gr.	*f.* 62.05	*f.* 2.87	+*f.* 0.07
Spijsolie				
HYDE PARK				
Corn oil	6/96 oz.	*f.* 50.15	*f.* 9.03	+*f.* 1.08
BORDEN				
Corn oil	24/16 oz.	*f.* 22.40	*f.* 1.01	N.
"	12/32 oz.	*f.* 36.75	*f.* 3.31	−*f.* 1.23
"	8/48 oz.	*f.* 38.45	*f.* 5.19	−*f.* 1.55
"	6/128 oz.	*f.* 54.80	*f.* 9.86	N.
Gezouten Vis				
Ocean Wave (zonder graat)	24/454 gr.	*f.* 135.95	*f.* 6.51 N.	
Gezouten Vlees				
ALLE MERKEN EARS	35 lbs.	*f.* 54.30	*f.* 2.10	+*f.* 0.05

Voor informatie betreffende hoogst toelaatbare prijzen gelieve tel. 8960 op te bellen.

De minister van
HANDEL, INDUSTRIE EN WERKGELEGENHEID.

NA SCHIETPARTIJ LEGER
Oproep tot ongehoorzaamheidsactie

Spanning ten top in Nagorny-Karabach

MOSKOU - De spanning was woensdag te snijden in de Kaukasische Sovjetrepublieken, een dag nadat het leger een Armenier had doodgeschoten in Stepanakert, de hoofdstad van Nagorny-Karabach. De Armeense bevolking lijdt nog steeds onder de gevolgen van de blokkade door haar Azerbajdzjaanse buren. Want hoewel de actievoerders in Azerbajdzjan hebben gezegd dat hun actie is beeindigd, was daarvan woensdag in de praktijk nog weinig te merken.

Spartak Okopjan overleed in een ziekenhuis in Stepanakert nadat hij was beschoten door militairen, die met een konvooi door de stad reden. Vijf andere Armeniers raakten daarbij gewond, zo is officieel bevestigd. De militairen hebben het vuur geopend "als antwoord op aanvallen", zo verklaarde Sergej Koeprejev, een lid van het speciale comite van bestuur voor Nagorny-Karabach dat in januari door het Kremlin werd ingesteld.

ONDERZOEK

Er is een onderzoek ingesteld naar het optreden van de militairen dinsdag en het leger heeft versterkingen gestuurd naar de stad, die daar moeten blijven "totdat de bevolking weer rustig wordt". Aldus Koeprejev.

Maar volgens het Karabach-comite in Armenie hebben de militairen tijdens hun tocht door de stad, waar de situatie "explosief" is, in het wilde weg geschoten, nadat zij eerst mensen hadden aangetrokken door lichtmakende vuurpijlen in de lucht te schieten.

Het Karabach-comite heeft Armeense jongeren woensdag tijdens een bijeenkomst van meer dan honderdduizend mensen in Jerevan opgeroepen tot dienstweigering. Voorts moet de bevolking langs de grens met de naburige republiek Azerbajdzjan zelfverdedigingseenheden oprichten, zei Ambartsoem Galastjan, een woordvoerder van het comite.

HET WETTELIJKE onderscheid tussen investeringsbanken en commerciele banken, zoals dat nu wordt gemaakt in de Verenigde Staten, moet verdwijnen. Dat heeft Alan Greenspan, president van het Amerikaanse Centrale-bankenstelsel, verklaard. de kosten van specialisatie zijn volgens Greenspan hoger dan die van machtsconcentratie en de hogere kosten voor kapitaal.

» stockmarket « NEWS

NEW YORK STOCK EXCHANGE OCTOBER 13, 1989

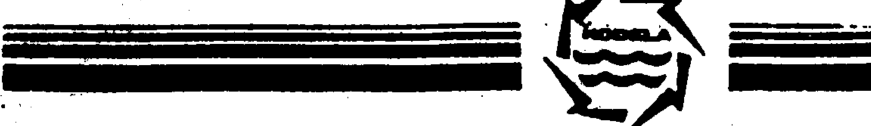
ABBOTT LABS.	62	- 5	HOMESTAKE MNG.	15 1/8	- 1/2
ALCAN	21 1/4	- 1 1/4	IBM	101 1/4	- 6 3/8
AMER. BRANDS	69 1/2	- 4 3/4	ITT	58 1/2	- 3 3/8
AMERICAN EXP.	35	- 3 5/8	JOHNSON & J.	50 5/8	- 4 1/2
APACHE	14 7/8	- 7/8	KELLOGG	65	- 5 3/4
AM. TEL. A TEL.	40	- 2 3/4	MERCK & CO.	72 3/4	- 3 5/8
AMOCO	46	- 4	MINNESOTA MNG.	71 1/2	- 2 7/8
ANHEUSER B.	40 1/4	- 1 5/8	MOBIL CORP.	54 3/4	- 4
BECTON DICK.	58	- 1 3/8	MONSANTO	109 3/4	- 6 7/8
BORDEN	33 7/8	- 1 1/8	NCR CORP.	57 3/4	- 2 1/4
CAMPBELL S.	43 1/2	- 5 3/8	NORF. SOUTH	35	- 2 5/8
CHRYSLER	23 1/8	- 7/8	NORTHROP CORP.	21 1/2	- 5/8
CITICORP	30 5/8	- 3 7/8	PARAMOUNT COM.	55 7/8	- 7 3/8
COCACOLA	64 1/2	- 5	PLACER D.M.	15	- 5/8
DIGITAL EQ.	86 1/2	- 5 3/4	PFIZER	66 1/8	- 2 3/8
DUPONT	113	- 7 1/2	PHELPS DODGE	70 1/8	- 3 7/8
EAST. KODAK	44 3/4	- 2 1/4	PHILIP MORIS	41	- 3 3/8
EXXON	44 1/4	- 2 1/8	POLAROID	44 1/4	- 4 3/8
FORD	49 1/8	- 2 7/8	QUAKER	59 3/8	- 2 7/8
GENL. ELECTR.	54 1/4	- 3 5/8	RALSTON P.	83 3/4	- 2
GENL. MOTORS	44	- 2 3/4	SARA LEE	57	- 3 1/4
GILLETTE	45 5/8	- 3 1/4	SHELL TRP. TR.	41	- 1
HEINZ	58 1/4	- 5	UPJOHN	38	- 2 1/2
HILTON	85	- 21 1/2	UNOCAL	52 3/8	- 4 1/4

DOW JONES

INDUSTRIALS	2569.26 - 190.57
TRANSPORTATION	1405.93 - 78.42

CLOSING MARKET COMMENT OCTOBER 13, 1989:
MARKET HAS LARGE FALL!
THE DOW PLUMMETED 190 POINTS TO CLOSE AT 2569. DECLINES OVERWHELMED ADVANCES 11 TO 1 ON LARGE VOLUME OF 254 MLN SHARES. FACTORS BLAMED FOR THE DECLINE INCLUDED, HIGHER THAN EXPECTED PPI (INFLATION FIGURES), THE POSSIBILITY OF HIGHER INTEREST RATES, LOWER CORPORATE EARNINGS AND THE POSSIBILITY OF COMPANIES NOT BEING ABLE TO OBTAIN FINANCING FOR TAKEOVERS. THE LATTER WAS THE CASE TODAY AS THE MANAGEMENT BUYOUT OF UAL (UNITED AIRLINES) WAS PUT IN QUESTION AS THEY WERE UNABLE TO GET FINANCING. THIS NEWS IN THE LAST HOUR OF TRADING WAS WHAT BROKE THE CAMELS BACK AND TOOK THE MARKET FROM -40 TO -190.

Om door te verhuren aan KLM

Martinair bestelt twee Boeings 767-300

SCHIPHOL - De charterluchtvaartmaatschappij Martinair Holland zal bij de Amerikaanse Boeingfabrieken opnieuw twee toestellen van het type 767-300 bestellen. Met deze order is een bedrag gemoeid van circa 150 miljoen dollar. Dit heeft de woordvoerder van Martinair maandag bevestigd.

De vliegtuigen zullen medio 1991 en begin 1992 worden afgeleverd. Ze zullen waarschijnlijk direct na hun aflevering in dienst komen bij de KLM. Woordvoerders van beide maatschappijen bevestigden dat daarover onderhandelingen gaande [illegible] maar definitieve afspr[illegible] zouden nog niet [illegible] gemaakt.

NAAR AFRIKA

Volgens de woordvoerder[illegible] de KLM zouden de nie[illegible] 767-vliegtuigen in K[illegible] kleuren en met een K[illegible] interieur voor een a[illegible] jaren van Martinair wo[illegible] gehuurd. Martinair leve[illegible] vliegers, KLM de ka[illegible] bemanningen. De vliegt[illegible] zullen worden ingezet [illegible] KLM-bestemmingen in [illegible] en West-Afrika. Op [illegible] routes worden nu no[illegible] DC-10 en Airbus A[illegible] vliegtuigen gebruikt.

NAPA
AMIGOE
Weekend Bijlage
ZATERDAG 14 OKTOBER 1989 PAGINA 1

Aktie tegen vervuiling werpt resultaten af

Antilliaan wordt zich meer bewust van ecologie

NAPA wordt wekelijks gratis bezorgd aan Amigoe-abonnees en is in de losse verkoop verkrijgbaar met de zaterdagkrant voor het totaalbedrag van één gulden.

EINDREDACTIE : Norbert Hendrikse
LAYOUT : Jan Linschoten

WAT ENIGE jaren terug nog onwaarschijnlijk leek, begint zich dezer dagen af te tekenen als een werkelijkheid. Zoals in vele andere delen van de wereld is gebeurd, komen nu ook op Curaçao steeds meer lokale mensen op voor de bescherming van het milieu. Vorige week, om precies te zijn op 4 oktober, de geboortedag van de katholieke beschermheilige van de natuur St. Franciscus van Asisi, maakte de Stichting Milieu-defensie, Defensa Ambiental, de oprichting bekend van een vereniging van milieuactivisten. De volgende dag stond de telefoon bij het sekretariaat van Amigu di Tera, oftewel Vrienden van de Aarde, zoals de nieuwe vereniging heet, roodgloeiend van mensen die lid wilden worden of meer wilden weten van de nieuwe vereniging.

Het blijkt dat veel mensen in de Curaçaose gemeenschap bezorgd zijn om het milieu, dat jaar in jaar uit in een steeds diepere krisis lijkt weg te zakken. Erosie en ontbossing, vervuiling van het eiland, grootscheepse natuurvernietiging als gevolg van ontwikkelingsprojecten die nauwelijks rekening lijken te houden met het natuurlijke milieu. Over het geheel genomen is dit op Curaçao meer regel dan uitzondering. En dat mensen zich hier bewust van worden is volgens Defensa Ambiental eveneens de natuurlijke gang van zaken.

BEGIN

Het begon allemaal meer dan een jaar geleden toen een paar bezorgde burgers hun hoofden bij elkaar staken omdat het leek alsof de vervuilers en vernielers het definitief voor het zeggen hadden gekregen op Curaçao. CARMABI het Marien-biologisch instituut, STINAPA, de Stichting Natuurlijke Parken en de eilandelijke Milieudienst bestonden al een aantal jaren, en deden nuttig werk, maar er was geen enkele organisatie die de burgers mobiliseerde en organiseerde in het kader van een echte milieudefensie. De oprichters van Defensa Ambiental voorzagen een ideaalbeeld waarbij bewuste mensen uit alle lagen van de bevolking via originele, zelfingevulde acties de verdediging van natuur en milieu op zich zouden nemen.

Maar voordat het zover zou zijn, moest er een hoop baanbrekend werk verricht worden. Aktivisme in het algemeen, en milieuaktivisme in het bijzonder waren op Curaçao zaken die door et grootste deel van de bevolking op zijn minst als hoogst ongewoon werden beschouwd. Die barrière moest doorbroken worden.

LOKKERTJE

Toen een Brits vuilverbrandings-concern op Curaçao een vuilverbrandingsbedrijf wilde vestigen dat vuil van Noord-amerikaanse steden, waaronder de metropool Philadelphia, zou gaan verbranden, werd het duidelijk hoe de lokale milieuproblematiek door de beslissing van slechts een handvol gezagsdragers internationale proporties zou kunnen aannemen. Het concern Power Water and Waste hield de Curaçaose gezagsdragers namelijk het lokkertje voor, dat met dit verbrandingsproces goedkope energie zou kunnen worden geproduceerd dat behalve de huishoudens ook nieuwe nog te vestigen industrieën van dienst zou kunnen zijn. Door verzet van allerlei sectoren van de samenleving kwam het vuiverbrandingsbedrijf er niet. Maar het proces tot de vorming van een milieubeweging op Curaçao was definitief op gang gekomen.

STICHTING

Bij haar oprichting een jaar geleden telde Defensa Ambiental niet meer dan 15 zogenaamde 'aangeslotenen'. Leden mag een Stichting niet hebben. Nu na een jaar is dat aantal verdrievoudigd.

Ongeveer een jaar geleden had de Stichting nauwelijks fondsen. Daar is nu na een jaar nauwelijks verandering in gekomen. Behoudens enkele kleine giften is het afgelopen jaar gewerkt met een budget van niet meer dan enkele honderden guldens die grotendeels uit de zakken van aangeslotenen kwamen. Toch is Defensa Ambiental erin geslaagd een begrip te worden als het gaat om bescherming van het milieu. Haast elk onderwerp dat het lokale milieu aanging werd door de organisatie aangegrepen en via de media voerde de organisatie een uitgebreide informatie- en educatiecampagne, die volgens de leiding ook dit jaar voortgezet zal worden.

Voormalig secretaris Lloyd Narain, die deze week tot voorzitter werd benoemd: 'Milieuvoorlichting en -opvoeding zijn de peilers van de milieudefensie. Als de mensen blijven vervuilen en geen respect weten op te brengen voor de natuur in hun dagelijkse leven, dan kan je ook de grote vervuilers niet aanpakken, want daarvoor heb je mensen nodig, veel mensen'.

MANIFESTATIE

Een enorm duw in de rug kreeg Defensa Ambiental, toen het samen met het buurtcomité van Wishi en Marchena een grootse demonstratieve optocht en manifestatie organiseerde om te protesteren tegen de enorme luchtvervuiling als gevolg van de ISLA-raffinaderij waar deze wijken nu al meer dan een halve eeuw aan te lijden hebben.

De bewoners van de wijken en vele anderen waaronder medici, vakbondsleiders, ambtenaren en politici gaven massaal gehoor aan de oproep mee te doen met de demonstratie, die vooraf gegaan was door hoorzittingen, verklaringen en publieke discussies via de media. Dit alles gebeurde gedurende de Week van het milieu die door de Milieuraad georganiseerd was rond Wereldmilieudag in het begin van de maand juni. Tot die Milieuraad, die een officieel adviesorgaan is van de overheid, was Defensa Ambiental ondertussen ook al toegetreden. Daarop volgden toetreding tot de CCA, de Caribbean Conservationists Association, en heel recent tot het internationale netwerk van milieu-defensie-organisaties, 'Friends Of The Earth'.

LID

Op 22 september aanvaardden de 33 landelijke lid-organisaties van Friends of the Earth, afkomstig uit alle hoeken van de aarde tijdens hun jaarcongres in Washington DC. Defensa Ambiental als geassocieerd lid. Dit gebeurde nadat de verworvenheden van de Antilliaanse organisatie door de leden van Friends of the Earth waren geëvalueerd en besproken.

Sekretaris van Defensa Ambiental, Mario Kleinmoedig, die tot deze week voorzitter was, en die het kongres in Washington bijwoonde: 'Ik had het gevoel dat men erg onder de indruk was van wat onze organisatie in één jaar, welhaast zonder financiële middelen van betekenis heeft kunnen presteren. De Nederlandse Vereniging Milieudefensie die met 20.000 leden één van de voornaamste en oudste lidorganisaties is van Friends of the Earth wil Defensa Ambiental als voorbeeld van hoe je met weinig middelen toch een belangrijke publiciteitscampagne uit kan voeren, presenteren aan haar plaatselijke groepen in Nederland. Door verschillende landen in Europa en door de VS en Canada is ons overigens logistieke steun toe gezegd'.

LOKALE THEMA'S

De komende maanden zullen Defensa Ambiental en haar nieuwe zusterorganisaties Amigu di Tera invulling gaan geven aan de op het congres in Washington aangekondigde deelname van de Antillen in een aantal internationale campagnes van Friends of the Earth. Toch zal het overgrote gedeelte van de acties en campagnes zich concentreren op lokale thema's.

Een belangrijk thema dat de organisaties zullen aansnijden, is een uitbreiding van de inspraak van de bevolking en milieugroeperingen en instanties bij het ruimtelijke ontwikkelingsbeleid.

Voorzitter Narain: 'De bestemming van het natuurgebied Malpais tot toekomstig industriegebied is een duidelijk voorbeeld van onverantwoord handelen door de autoriteiten. Zelfs officiële instanties zoals de milieudienst en de STINAPA zijn geheel niet bij het besluitvormingsproces betrokken geweest. Curaçao heeft een beperkte oppervlakte die niet zal veranderen. Wat nu kapotgemaakt wordt komt nooit meer terug. Daarom hebben sociale groeperingen en de bevolking in het algemeen het morele recht een woordje mee te spreken als het om dit soort beleidsaangelegenheden gaat'.

Malpais is een formidabel waterbekken, en een toevluchtsoord voor het Curaçaose hert dat volgens deskundigen enige jaren geleden nog met uitsterven bedreigd werd. Verder vindt men in het gebied veel konijnen en leguanen, terwijl een veelvoud aan vogelsoorten nestelt in de bomen en het lagere struikgewas. Volgens Defensa Ambiental kan men pas na uitgebreide informatie en evaluatie een verantwoorde beslissing nemen over de toekomst van het gebied.

Voor Defensa Ambiental is er maar één verantwoorde beslissing mogelijk. Malpais moet natuurgebied blijven en als zodanig worden beschermd. En: Curaçao heeft aan één zwaar vervuilende industrie genoeg. In de toekomst moeten alleen niet vervuilende industrieën worden toegelaten, en die kunnen rustig in de omgeving van de stad gevestigd worden.

RESPECT

Voor Defensa Ambiental staat één ding centraal: Respect voor de Natuur. Dat betekent dat het belang van de mens niet altijd voorgaat. Het is ook niet altijd zo dat uiteindelijk eigenbelang van de mens de maatstaf moet zijn voor milieudefensie. De natuur van onze eilanden heeft een eigen intrinsieke waarde. Die moet de mens respecteren, en daar zet de Antilliaanse milieudefensie zich voor in.

Gelukkig is het momenteel niet zo erg meer als op deze archieffoto die laat zien welke desastreuze vormen de vervuiling van onze haven kan aannemen als er niets tegen gedaan wordt.

Het in de wilde weg kappen van bomen en struiken heeft in de afgelopen jaren grote schade aangericht aan de Curacaose ecologie.

Soares: "Buitengewone betrekkingen met Nederalnd"

Portugal wil ernst maken met een sociaal / solidair Europa

LISSABON.- Tussen Den Haag en Lissabon bestaan geen problemen, maar in de Europese gemeenschap behoren Nederland en Portugal soms tot verschillende kampen. Dank zij de - in de woorden van president Mario Soares - "uitzonderlijk goede betrekkingen", behoefde er tijdens zijn bezoek aan Nederland begin deze maand, geen problemen of geschillen te worden opgelost. Maar in de EG denkt "het veel hoger ontwikkelde en veel rijkere Nederland" over sommige zaken anders dan Portugal, dat in de EG het laagste inkomen per hoofd van de bevolking heeft. Het heeft ook de laagste werkloosheid, 4,5 procent, en een relatief hoge economische groei.

Vooral de rijke, noordelijke EG-landen zullen profiteren van de voor 1992 voorziene voltooiing van de interne markt, het wegnemen van de belemmeringen voor een vrij verkeer van personen, goederen, diensten en kapitaal. Om de medewerking van armere, veelal zuidelijke EG-landen als Portugal, Spanje en Griekenland aan "92" te verzekeren, stemde het rijke noorden in met een verdubbeling van de uitgaven van het sociaal fonds, het regionaal fonds en het landbouw-orientatiefonds, waarvan vooral de zuidelijke landen profiteren.

GRENS BEREIKT

Naar Nederlandse opvatting is hiermee wel de grens van de goedgevigheid jegens de armere partners bereikt. Maar president Soares meent dat de volgende stap naar de Europese eenwording, de vorming van een economische en monetaire unie, "gepaard moet gaan met maatregelen om de armere landen te helpen". Het doel van de eenwording is immers "de vorming van een sociaal en solidair europa, met een zeker evenwicht tussen de armere en rijkere regio's". President Soares kent de vrees die ook in Nederlandse vakbondskringen bestaat, dat ondernemers in het rijke noorden van de EG "92" zullen aangrijpen om hun activiteiten te verleggen naar de lage-lonen landen in het zuiden. Juist dit soort problemen, aldus het Portugese staatshoofd, moet reden zijn om ernst te maken met het sociale, solidaire Europa. De Europese topconferentie die in december in Straatsburg wordt gehouden zal zich bezighouden met een sociaal handvest, dat moet voorkomen dat "92" leidt tot aantasting van sociale verworvenheden.

HANDVEST

Het handvest is overigens nog lang niet in kannen en kruiken, en president Soares gaat een antwoord uit de weg op de vraag, of het bindende bepalingen moet bevatten of meer een opsomming van fraaie beginselen zal worden. "Als het handvest geen gewicht heeft, zal er geen solidariteit tussen de noordelijke en zuidelijke lidstaten zijn."Overigens wijst hij er op dat niemand er aan twijfelt dat de lonen in Portugal tot 1992 aanzienlijk zullen stijgen. De aantrekkelijkheid van Portugal voor ondernemers uit noordelijke EG-landen wordt geillustreerd door iets dat president Soares in een bijeenkomst van de vakcentrale CGTP-Intersindical aan de kaak heeft gesteld als "een nationale schande": kinderarbeid. In drie noordelijke districten (van de in totaal achttien die Portugal kent), werken 46.000 kinderen in de leerplichtige leeftijd, dat wil zeggen beneden de veertien jaar, langer dan acht uur per dag. De president vindt dat in elk geval het toezicht op naleving van de bestaande wetgeving moet worden verbeterd, maar ook zou kunnen worden overwogen de leerplichtige leeftijd te verhogen tot zestien jaar.

ACTIVIST

De president kan zich dit soort suggesties veroorloven. In Lissabon omschrijft men zijn positie als hoeder van de grondwet, met bevoegdheden die het midden houden tussen die van koningin Beatrix en president Mitterrand. Zijn verleden is dat van een sociaal-democratisch activist: twaalf maal gearresteerd door de PIDE, Salazar's geheime politie, drie jaar gevangenis, in ballingschap in Frankrijk, advocaat van de gezinsleden van generaal Humberto Delgado, de presidentskandidaat die door Salazar's geheime dienst werd vermoord, en meermalen premier en minister van buitenlandse zaken sinds de anjerrevolutie van 25 april 1974, die een einde maakte aan de dictatuur van Caetano. Soares herinnert zich dat Max van der Stoel de eerste minister van buitenlandse zaken was die Portugal na de revolutie bezocht. Hij spreekt over Den Uyl mede in verband met de inspanningen die Nederland zich heeft getroost voor de universiteit van Villa Real, in het noorden van het land.

MARIO SOARES begroet op deze archieffoto wijlen minister Joop den Uyl. Op de achtergrond mevrouw Soares en oud-minister van Buitenlandse Zaken, Max van der Stoel.

DIEP GEWORTELD

De rector van deze universiteit, en zakenlieden, vertegenwoordigers van de politieke partijen, en artiesten vergezelden hem op zijn bezoek aan Nederland. "Er zijn veel dingen die Nederland en Portugal samen kunnen doen. Hun betrekkingen zijn diep geworteld in het verleden". Het Spinozahuis in Den Haag en de Portugees-Israelitische synagoge in Amsterdam - die hij bezocht - getuigen van de bijdrage die Portugese joden aan de Nederlandse cultuur en wetenschap hebben geleverd. Over de uitvoering van het cultureel akkoord, dat hij en premier Lubbers hebben getekend lijkt hij niet overmatig enthousiast: "het begint zekere vruchten te dragen". Portugal heeft in 1975, na de Indonesische inval in Oost-Timor, de diplomatieke betrekkingen met Indonesië verbroken, en Nederland behartigt de Portugese belangen in Djakarta. Sinds het binnenrukken van de Indonesische troepen hebben volgens rooms-katholieke geestelijken en Amnesty International ca 200.000 mensen, eenderde van de bevolking, het leven gelaten. Het Indonesische leger is er nog steeds niet in geslaagd de guerrilla van het Fretilin, het Oosttimorese bevrijdingsfront, volledig te onderdrukken.

OOST-TIMOR

De Portugese belangenbehartiging is voor Nederland jaren lang aanleiding geweest om zich van stemming te onthouden als de algemene vergadering van de Verenigde Naties zich uitspraak voor het recht op zelfbeschikking van de Oosttimorezen. Nederland heeft, net zo min als de andere EG-landen, de Indonesische inlijving van Oost-Timor de jure erkend, maar in Djakarta gestationeerde Nederlandse diplomaten hebben het gebied wel bezocht. President Soares is dankbaar voor de Nederlandse belangenbehartiging, heeft begrip voor de speciale banden tussen Nederland en Indonesië, maar spreekt over het bewind in Djakarta in termen die geen nederlands regeerder ooit in de mond heeft genomen. "Portugal heeft geen enkel rechtstreeks belang op Oost-timor, maar het legt zich er niet bij neer als de mensenrechten worden geschonden. Indonesië is een rechtse dictatuur die eenzijdig, met geweld, Oost-Timor heeft bezet. Portugal heeft geen afstand van Oost-Timor gedaan om een ander land de gelegenheid te geven het te koloniseren. Wij verleenden Oost-Timor zelfbeschikkingsrecht zodat het onafhankelijk kon worden. Wij zijn ervan overtuigd dat dit de wil van de bewoners is, die zich sinds 1975, met grote moed, tegen de Indonesische druk hebben teweergesteld. Wat wij vragen is erkenning van het recht op zelfbeschikking en onafhankelijkheid, en eerbiediging van de rechten van de mens op Oost-Timor".

BEZOEK PAUS

Het bezoek van de paus aan Oost-Timor werd in Portugese kranten afgeschilderd als een ernstige terugslag voor de Portugese diplomatie, omdat het als een zekere erkenning van de Indonesische inlijving kan worden beschouwd. President Soares legde voorafgaand aan het bezoek er de nadruk op dat zijn land goede betrekkingen onderhoudt met het Vaticaan, dat hij geen kritiek wil oefenen op de paus, en dat het pauselijk bezoek in de eerste plaats oecumenische en religieuze doelstellingen dient. Bovendien is het Vaticaan ook een staat. Maar hij hoopt dat de paus tijdens dit bezoek "dezelfde boodschap zal uitdragen die hij in de gehele wereld verspreidt, de boodschap van het afzien van geweld, van vrijheid, en van eerbied voor de rechten van de mens". President Soares trekt een parallel met de wijze waarop Nederland zich inzet voor de mensenrechten in Zuid Afrika. Evenals de Nederlandse is ook de Portugese publieke opinie zeer gevoelig voor de rechten van de mens. "Daarom kan voor Indonesië geen uitzondering gelden, zelfs als Indonesië speciale banden met Nederland onderhoudt". Overigens is Zuid Afrika een van de onderwerpen waarover Nederland en Portugal in de Europese politieke samenwerking (van de EG-landen) van mening verschillen. Sinds de Haagse EG-top verzetten Portugal, de Duitse Bondsrepubliek en het Verenigd Koninkrijk zich tegen een boycot van zuidafrikaanse steenkool, die het apartheidsregime aanzienlijk zwaarder zou treffen dan de voor alle EG-landen aanvaardbare boycot van ijzer, staal en gouden munten. Minister Van den Broek heeft nog enige tijd na de top voor een steenkoolboycot gepleit, maar laat dit thans over aan Denemarken.

GEEN BOYCOT

President Soares gelooft niet dat economische maatregelen als een boycot de zwarte meerderheid in Zuid Afrika kunnen helpen bij het verkrijgen van een stem in het landbestuur. "Portugal heeft de Apartheid steeds veroordeeld, en steunt hen die dit stelsel bestrijden. Met een gemeenschap van 600.000 Portugezen in Zuid Afrika hecht Portugal veel belang aan vrede in dit deel van de wereld, dat het goed kent.

Wij zijn ervan overtuigd dat de hervormingen die thans in Zuid Afrika worden doorgevoerd van belang zijn voor de gehele regio. Portugal heeft altijd een zekere matiging betracht, maar nooit geschipperd met het verdedigen van de rechten van de mens", aldus Soares.

Al valt er bitter weinig te beleven...

Japan eist Koerillen eilanden op van Moskou

KUNASJIRI - Op Kunasjiri wemelt het berkenbos van de radarantennes. De landingsbaan, gemaakt van stalen platen in camouflage-kleuren, herinnert aan het militaire belang van het eiland, de zuidelijkste uitloper van de Koerilen-archipel. Voor het eerst bezocht een groep westerse journalisten deze meest oostelijke buitenpost van de Sovjet Unie, slechts 30 kilometer buiten de kust van het Japanse eiland Hokkaido.

Kunasjiri is dit jaar voor het eerst toegankelijk voor buitenlanders. Tot groot ongenoegen van Japan, dat de Sovjet-soevereiniteit over het eiland betwist. "Dat zij mensen op het eiland toelaten en het presenteren als Sovjetgrondgebied, is voor ons een klap in het gezicht", aldus een woordvoerder van het Japanse ministerie van Buitenlandse Zaken.

TERUGGAVE

Japan beweert dat de Sovjet Unie de eilanden Kunasjiri, Shikotan, Habomai en Etorofu in de laatste dagen van de oorlog wederrechtelijk bezette en eist teruggave van zijn "noordelijke gebieden". Vanwege dit conflict hebben Moskou en Tokio formeel nog geen vredesverdrag gesloten om de tweede wereldoorlog te beeindigen. De eilanden maken nu deel uit van het Sovjet-defensiesysteem aan de Stille Oceaan. Hun geografische positie maakt het de Sovjet Unie mogelijk de straat van La Perouse te beheersen, de belangrijkste toegang van de Sovjetvloot tot de marinebasis van Vladivostok aan de Japanse zee.

GARNIZOEN

Gepantserde wagens bewaken de weg naar Joezno-Koerilsk, waar de meeste van de 7.200 inwoners van Kunasjiri wonen. "We hebben een klein garnizoen", geeft gouverneur Jevgeni Soldajenko toe. De economische situatie op het eiland is niet veel beter dan elders in het land. "Er is niets te krijgen in de winkels, het gaat slechter dan voor de Perestrojka", klaagt Joeri Grigorov, een inwoner van Joezno-Sachalinsk. "De mensen hebben geen tijd om te werken, ze verlaten hun bureau zodra er zich ergens een rij vormt", zegt ambtenaar Elizabeta Tretjakova. Zeep, scheermesjes, tandpasta - zelfs vis is schaars in de winkels, terwijl de wateren rond het eiland bijzonder visrijk zijn. Het volksfront van Sachalin vermoedt dat conservatieven in Moskou voorraden achterhouden om zo de Perestrojka te saboteren.

De autoriteiten putten hoop uit het ontwikkelingsplan van tien jaar, waar Moskou onlangs mee akkoord ging. Behalve in de visserij ziet gouverneur Soldajenka veel perspectieven in de ontwikkeling van het toerisme. De berg Tsjatsja, een actieve vulkaan, zou een goede trekpleister zijn, en anders wel de heetwaterbronnen of de weelderige vegetatie.

Vooralsnog heeft Joezno-Kurilsk toeristen weinig te bieden, behalve veel mist en de regen die de ongeplaveide straten in een modderpoel verandert. Het enige hotel is een aftands houten gebouw, zonder stromend water. 's nachts moeten de gasten binnenblijven vanwege de beren.

GEEN VERTIER

Veel vertier is er doorgaans ook niet. Maar deze week wordt de openbare poezenveiling in de schaduw gesteld door de ceremonie, waarvoor de westerse journalisten naar het eiland zijn overgevlogen: de herdenking van de "bevrijding" van het eiland op 3 september 1945. Onder de stromende regen heeft de menigte zich verzameld bij het monument ter ere van de Sovjetsoldaat. Enkele honderden inwoners luisteren naar de redevoeringen van veteranen, de borst volbehangen met onderscheidingen. Een militaire kapel sluit de ceremonie af met het volkslied. Tijdens de herdenking wordt met geen woord gerept over het verdrag van Sjimoda van 1855, waarin de tsaar de Japanse soevereiniteit over Kunasjiri en Etorofu erkende. Wel werd afgelopen juni de 250ste verjaardag gevierd van de ontdekking van Kunasjiri door een officier van de tsaar, kapitein Spanberg.

VIERDE GENERATIE

"Wij zijn al aan onze vierde generatie op deze eilanden", aldus de voorzitter van de plaatselijke historische vereniging, Fedor Pyzjanov. Van de 7.300 Japanners die tot 1945 op Kunasjiri leefden is geen spoor meer te bekennen, slechts hun begraafplaatsen hebben zij achtergelaten. Een regeling met Japan kan aan ook alleen plaatsvinden met instemming van de plaatselijke bevolking, meent Pyzjanov. "De bevolking van deze eilanden wil bij de Sovjet Unie blijven. Onder Japanse soevereiniteit zouden wij niet kunnen leven."

Jacht op Ivoor

HONGKONG- Hongkongse douanebeambten hebben 700 kilo ivoor in beslaggenomen die een Singaporaans schip probeerde het land in te smokkelen, zo heeft de douane van Hongkong bekendgemaakt. Behalve het ivoor werd op het schip ook 20 kilogram hoorn van neushoorns gevonden, waarvan de invoer ook verboden is. Het ivoor, dat verstopt was in negen vaten, is zo'n 250.000 gulden waard. De douaniers hebben nog niemand gearresteerd. Hongkong is een van de grootste exporteurs van ivoren voorwerpen ter wereld. In juni van dit jaar besloot het geen onbewerkt ivoor meer in te voeren om een bijdrage te leveren aan de wereldwijde campagne om de olifanten te redden.

"Wij realiseren ons niet hoe rijk wij zijn"

Herwaardering van de eigen landbouwcultuur

Max, een deelnemer uit Nederland helpt een boer in Larzal op het land.

'WIJ VAN DE CARAIBEN realiseren ons zelf nog niet wat onze werkelijke rijkdom is. Dat is het land. Met ons klimaat en onze bodem kunnen we 11 tot 12 maanden van het jaar dingen oogsten', aldus de Sintmaartense Joslyn Richardson. Richardson, wiens paprika's en aubergines gretig aftrek vinden op zijn geboorte-eiland, was één van de zestien deelnemers van de Nederlandse Antillen en Aruba op een in augustus gehouden werkbijeenkomst over Integrale Landbouw en Voedsel in de Colombiaanse Caucavallei. Met collega's uit Venezuela, Aruba, Suriname, Nederland en uit verschillende streken van het gastland werd gesproken over het belang van lokale ontwikkeling voor de eigen voedselvoorziening. Ter gelegenheid van de viering van de achtste 'Wereldvoedseldag', ingesteld door de FAO, de Voedsel en Landbouworganisatie van de Verenigde Naties, maken Joslyn en zijn collega's van de Benedenwinden gewag van hun bevindingen in het zuider buurland.

De omgeving voor het internationale overleg en uitwisseling van ervaringen was inspirerend genoeg. Geen vergaderzaal in één van de naburige grote steden als Cali en Tuluá, maar een onderdak in een achttal plattelandsgemeenschappen verspreid tegen de met koffie-beplante hellingen.
We sliepen bij families thuis, bestudeerden de negatieve effecten van de eenzijdige commerciële landbouw, zoals de nieuwe koffievariant Colombia, op het milieu en zagen neer op de vruchtbare, met suikerriet beplante landgoederen van grootgrondbezitters - onder wie de tijdens onze aanwezigheid plotseling vervolgde narcotraficantes -. Maar we spraken vooral over een alternatieve aanpak voor de landbouwontwikkeling. Soms ging dat op een hoog abstractieniveau. Bijvoorbeeld bij een discussie over het effect van de moderne cultuur, met haar eenzijdige techniek en eenzijdige marktgerichtheid, op het milieu en de plaatselijke samenleving.
Dat werd, even later, als vanzelfsprekend, afgewisseld door een lesje compost maken door een milieubewuste tuinster uit het Nederlandse Westland.
Zo kon het ook gebeuren dat Curaçaose kunukeros met collega's van elders, na een debat over de mogelijkheden van een betere eigen voedselproductie met de leiders in het dorp van bijeenkomst, spontaan een van huis-tot-huis onderzoek verrichtten naar de mogelijkheden van een verhoging van de voedselproductie in de moestuinen ter plekke.
Colombia, zo leerden allen tijdens dit verblijf dat samen viel met de moord op de jonge presidentskandidaat Galan en een stoutmoediger regeringsoptreden tegen de coca-handelaars, is niet alleen een land geplaagd door grote tegenstellingen, door een internationale schuld en drugsgeweld. Het is tevens een land met ongekende rijkdommen: aan land, klimaten, bodemschatten, culturele tradities van een veertig verschillende indianengroeperingen, een oplevende Afro-Colombiaanse cultuur in de grote steden en aan inventiviteit van de velen zonder vast werk.
Het beeld van een 'onderontwikkeld' land, weten de congresgangers nu beter dan ooit, zegt meer over het beeld van buiten, van internationale hulpverleners en ontwikkelingsorganisaties dan over Colombia zelf.
'Ik word kwaad als de mensen in dit rijke land zichzelf als arm zien', was de opmerking van de Bonaireaanse deelnemer Rocky Emers, en dat in een reportage van Colombiaanse televisie werd herhaald. Dat creëert en afhankelijkheid van de patron, - de Latijnsamerikaanse shon -, van de regering en van ontwikkelingshulp.
Nieuwe, eigen initiatieven van lokale leiders als van FUNDECA, de stichting voor de Ontwikkeling van Boeren, die de organisatie van dit werkcongres in handen had, helpen deze afhankelijke en afwachtende houding te doorbreken, zagen we in de praktijk.

> Rondom de Wereldvoedseldag van 1985 vond in Nederland de eerste workshop plaats over Integrale Landbouw en Voedsel, op initiatief van de COZAC, de organisatie voor contacten tussen Zuidamerika, het Caribisch gebied en Nederland. De deelnemers uit Venezuela, Curaçao, Colombia en Nederland bogen zich toen over de centrale vraag hoe het komt dat de landbouw- en voedselontwikkelingen zo ver weg zijn komen te staan van de mensen: boer(in) en consument, en daarom tot mens- en milieu-onvriendelijke uitwassen leidden.
> De aanleiding voor dit internationaal treffen was toen, net als anno 1989, de kritiek op het heersende ontwikkelingsmodel, bezorgdheid over de uitstoot van boeren, over de schade aan het milieu en de groeiende afhankelijkheid, het gebrek aan interesse van de overheden, of, 'gewoon', het tekort aan voedsel dat nog in vruchtbare landen als Venezuela, Colombia en Suriname voorkomt. De deelnemers uit de Nederlandse Antillen maakten de reis onder auspiciën van IPK, Insiativa Partikular Korsou.

Enkele leden van de Curacaose delegatie: v.l.n.r. Sherwyn Visser, Jose Ursula, John Djaoen en Maurits Camelia.

Ook de kennismaking en de inbreng van Surinaamse delegatie was een eye-opener. Want wie hoort er ooit over gemotiveerde en deskundige agrarische leiders in dat Zuidamerikaanse land waar het volgens vele berichten chaos en ellende is? De grootste verrassing was wellicht wel voor de Caribische deelnemers dat Colombia eigenlijk heel dushi is: door de vlotte babbels op straat, door de belangeloosheid van de bevolking in het stadje Riofrio, waar tijdens de plenaire vergadering alle gasten onderdak vonden, door de Caribische ritmes in de plaatselijke discotheeks en de, ondanks enige verscherpte militaire acties voortdurend feestelijke ambiente, al of niet gedeeld door de burgemeester, politie-agenten en de pastoor.

CULTUUR

Deze intensieve kennismaking met dit grote buurland noch de vele nieuwe indrukken verhinderden dat er, in commissies, stevig doorgewerkt werd aan een zestal thema's. Daar getuigt een goeddoortimmerd slotdocument van, waarin de voornaamste bevindingen, voorstellen voor lokale projekten voor de Colombiaanse bevolking en een aantal gezamenlijke taken voor alle deelnemende landen opgenomen zijn.
De centrale bevinding van de commissies Cultuur en Landbouw en Landbouw en Milieu was dat economie in het algemeen, landbouw en de relatie mens-natuur onderdeel uitmaken van cultuur: van waarden, gewoonten, denkwijzen, verlangens en van gedrag. Cultuur staat, met andere woorden, aan de basis van verschillende vormen van landbouw en het omgaan met het milieu. Beide commissies kwamen tot de conclusie dat in de huidige moderne en industriële cultuur de mens zich niet ervaart als een integraal onderdeel van de natuur. De natuur - zoals de grond -wordt eerder uitgebuit om er winsten mee te maken of voor individuele belangen. De gevolgen van die cultuur is in alle genoemde landen zichtbaar: erosie, verlies van vruchtbaarheid van de grond, vervuiling van het water, de bodem, de lucht, ontbossing, etc.
Door het ontkennen van de culturele achtergrond van het probleem gaat men, in landen als Nederland het milieu-probleem als een technische probleem te lijf, dat slechts met nog vernuftiger technieken opgelost kan worden. De aanbeveling van de commissieleden was te zoeken naar een cultuur die rekening houdt met het milieu.
Elementnen daarvoor zijn te vinden in de traditionele culturen, nieuwe overlevingsculturen zoals die in de grote steden als Cali en Caracas te vinden zijn, in combinatie met elementen uit de moderne cultuur.

EJIDO

Hard gewerkt werd er ook in de commissie die zich met landbezit bezig hield. De Colombiaanse en Venezolaanse vertegenwoordigers hadden gemeen dat ze veel strijd voerden voor het her-veroveren van land van grootgrondbezitters, maar, uiteindelijk, met wisselend succes. De ervaring van boerenleiders uit Yaritagua en San Andres van de Venezolaanse staat Yaracuy bleek voor allen van belang.
Georganiseerd in de Movimiento de Tierras combineren deze Venezolanen hun acties om het land al enige jaren met gedegen historisch-juridisch onderzoek.
Met hulp van de Universidad Central van Caracas leerden ze daarvan dat enkele uit de Spaans-koloniale tijd stammende wetten rondom gemeenschappelijk grondbezit, zoals de ejido. Deze ejidos, voorheen toegewezen aan de lokale indianenbevolking, kunnen niet vervreemd worden, dus ook niet door de huidige grootgrondeigenaars.

De commissie 'Espacios geograficos y de poder' op weg door de akkers in La Gaviota. Links Jose Ursula uit Curacao met achter hem Joslyn Richardson uit St.Maarten.

Die hebben het land onrechtmatig in bezit, was de conclusie van het onderzoek. De Venezolaanse Movimiento de Tierras slaagde er vervolgens in de hele gemeenteraad van Yaritagua, waarin de drie belangrijkse politieke partijen van het land vertegenwoordigd zijn, achter zich te krijgen. Deze ervaring die ze momenteel herhalen in andere gemeenten van de staat, was voor de aanwezigen uit

Leerzaam experiment voor Caribische deelnemers

de verschillende kanden een boeiende les.
Het onderwerp van de zelfvoorziening op het gebied van voedsel was uiteraard voor de mensen uit de Nederlandse Antillen en Aruba, waar momenteel zo'n 90% van het voedsel geïmporteerd wordt, van belang. Een hogere voedselproductie is niet alleen aardig voor hobbyisten of een mogelijke bron van inkomsten van de lokale landbouwer, maar kan de overheden vele deviezen besparen. Toch ging ook deze commissie niet overstag voor de verlokkingen van een eenzijdig commerciële landbouw. De algemene aanbeveling werd te werken aan een betere voedselvoorziening via een milieu-vriendelijker aanpak zoals de Venezolaanse conuco.Dat heeft haar oorsprong in de vroegere indianengemeenschap en wordt gekenmerkt door een verscheidenheid aan teelten en door een natuurlijke controle van plagen en misoogsten. Voor Aruba en de Nederlandse Antillen is dit de kunuku; voor Colombia komt de granja integral het meest in aanmerking en voor Nederland het gemengde bedrijf.
Of deze vormen van landbouw alleen aan de grote behoefte aan voedsel b.v.in de grote steden kan voldoen was een vraag die open bleef.
Leerzaam voor de Caribische deelnemers uit kleinschalige gemeenschappen was ook de commissie over lokale machtsvormen en participatie van de bevolking. Ze hoorden hoe de nieuwe Colombiaanse wetgeving voor bestuurlijke decentralisatie de gemeentebesturen en de lokale bevolking meer inspraak mogelijkheden geeft.
In Riofrio wordt die ruimte in praktijk gebracht. De bevolking wordt door de vooruitstrevende burgervader zelf aktief betrokken bij het opstellen van een lokaal ontwikkelingsplan. Een bevolking organiseren en laten deelnemen aan macht gaat niet spontaan, luidt de conclusie van deze commissie over lokale participatie en macht. Daarvoor zijn goede, democratische leiders nodig, een continuïteit in het werk aan de basis en aan eigen, onafhankelijke organisaties die aandacht besteden aan een plaatselijk ontwikkelingsplan, dat rekening houdt met de culturele waarden en aspiraties van de lokale bevolking.

UITGEBALANCEERD

Terug thuis riep Joslyn Richardson op tot samenwerking tussen de zes eilanden, inclusief Aruba, door het uitwisselen van informatie en middelen op agrarisch gebied. De basis van zo'n intereilandelijke samenwerking moet wel een eigen programma zijn, voor elke eiland afzonderlijk, was daarop de algemene mening.

Voor de groep van Curacao is daarbij de belangrijkste vraag, lerende van de Colombia-ervaring, hoe op Curacao een duurzaam en uitgebalanceerde landbouw te ontwikkelen die rekening houdt met de eigen natuur en natuurlijke omstandigheden. Welke waarden en technieken van de traditionele kunuku en hoffi hiervoor van belang zijn en welke van de moderne land- en tuinbouw, zijn vragen waarmee deze nieuwe IPK-groep aan haar toekomstig programma gestalte wil geven.

Drs. J.A. Schraag: "maar dan ook toetsing"

Moet nascholing artsen verplicht worden gesteld?

DRS.J.A.SCHRAAG

WILLEMSTAD — Stelt U zich voor dat U na een basisopleiding van zo'n twaalf jaar, en het volgen van middelbaar onderwijs voor een jaar of zes, op een leeftijd van om treeks achttien jaar besloten had geneeskunde te gaan studeren. Zo'n jaar of vijf duurde het tot het basisexamen, gevolgd door nog een vijfjarige, pittige, beroepsopleiding. Op uw dertigste was het dan zover dat U zich als medisch specialist kon vestigen.

Na een investering van twintig jaar onderwijs heeft U nog een periode van 35 jaar maatschappelijk functioneren vóór U liggen. Maar de tijd staat niet stil. Er doen zich overal ontwikkelingen en veranderingen voor, ook in de medische wetenschap en de stand van de technologie. U wilt met de tijd meegaan en er zijn allerlei personen en organisaties die om hetzij idealistische, danwel opportunistische redenen bereid zijn U te helpen om bij te blijven.

Zij doen dat via boeken, tijdschriften, videoprogramma's, computerprogramma's, cursussen, congressen, seminars, lezingen en ga zo maar door. Nascholing is het modewoord, want zelfs na twintig jaar studeren is er nog steeds onderwijs nodig om niet achter te blijven. Over deze nascholing hadden wij een gesprek met drs. J.A. Schraag, directeur van de publiekrechterlijke organisatie voor postacademisch onderwijs in de geneeskunde in Nederland.

Op uitnodiging van de UNA was hij naar Curaçao gekomen voor het houden van een lezing, waar helaas veel te weinig belangstelling voor bleek te bestaan. Jammer, want het onderwerp nascholing is belangrijk genoeg om ruime aandacht te krijgen, voor diegenen die in het medische beroep werkzaam zijn, maar ook voor hun klanten, de patienten, die recht hebben op een optimale verzorging.

Tijdens zijn voordracht in de UNA, memoreerde drs. Schraag dat de geschiedenis van de nascholing in Nederland teruggaat tot de 17de eeuw. De wereldberoemde geleerde Herman Boerhaave, placht tot enkele maanden vóór zijn dood met grote toewijding onderwijs te geven aan studenten uit heel Europa. Zijn publikaties op het gebied van wiskunde, en biologie, maar vanzelfsprekend ook op medisch terrein, werden verspreid over de hele wereld, en zijn boeken zijn zelfs in het Japans vertaald. Als hoogleraar in Leiden, ging hij, nadat hij colleges had gegeven op het Rapenburg, te voet naar het academisch ziekenhuis. De stadschirurgijns liepen dan vaak met hem mee om met hem praktijkgevallen te bespreken, waarbij hij de laatste stand van de wetenschap aan hen doorgaf.

Toen Boerhaave overleed, liet hij een grote afgesloten kist achter. In de kist lag een in prachtig leer gebonden boek en toen men dat opensloeg bleek slechts de eerste bladzijde beschreven en wel met de volgende wijsheid: 'Hoe verkrijgt men een goede gezondheid?' 'Door een koel hoofd en warme voeten'.

ORGAAN

Een jaar of acht geleden werd in Nederland bij algemene maatregel van bestuur een regeling getroffen voor het postacademisch onderwijs. Deze maatregel hield in dat per discipline een publiekrechtelijk orgaan kon worden opgericht dat zich met dit onderwijs zou gaan belasten. Vijf jaar geleden kwam er zo'n orgaan voor geneeskunde, in samenwerking met het ministerie van Onderwijs en het ministerie van WVC, waarvan Volksgezondheid deel uitmaakt. De bedoeling was om een samenwerkingsverband te creëeren tussen enerzijds de universiteiten en anderzijds de beroepsgroepen, in dit geval de Koninklijke Maatschappij ter Bevordering van de Geneeskunst (KMBG). In het orgaan zijn beide partijen vertegenwoordigd op paritaire basis: acht van de kant van de medische faculteiten en acht van de KMBG. Taak van dat orgaan was om het postacademisch onderwijs in de geneeskunde te coördineren. Bovendien zou er een hierarchie moeten komen voor verantwoordelijkheden en voor de geldstroom.

GEEN GELD

Maar op het moment dat het orgaan werd opgericht, deelde het ministerie van O en W. doodleuk mee dat er geen geld voor was. Dat impliceerde dus geen geldstroom en geen hierarchie, want als er geen centen zijn luistert er niemand naar je. Het prachtig plannetje dat was gemaakt en was vastgelegd in een gemeenschappelijke regeling kon dus volstrekt niet functioneren. Drs. Schraag werd aangesteld als directeur van het orgaan, maar voelde zich door de omstandigheden volledig vleugellam. Samen met de voorzitter van het orgaan, kwam men na een jaar praten, zwoegen en ploeteren tot de conclusie dat het hele plan van O. en W. volstrekt onhaalbaar was. 'Dokters hebben niets aan een hierarchie. Iedereen beleed met de mond de wil tot medewerken, maar in werkelijkheid kwam er niets van terecht', zegt Schraag.

Touwtrekken tussen KMBG en faculteiten

Het was zelfs zo sterk dat als men een overzicht wilde maken van de verschillende cursussen die er waren, een aantal instanties die deze cursussen gaven geen informatie wilden verschaffen uit vrees dat zij hun concurrentiepositie zouden kunnen verzwakken. Uiteindelijk werd besloten om af te stappen van het hele idee van een totaal-structuur en een hierarchie, maar eerder te gaan kijken naar de marksituatie en te inventariseren wat er op die markt allemaal gebeurde, om vervolgens te proberen de kwaliteit omhoog te krikken. Een veel praktischer aanpak dus.

NIEUWE BAAS

Op hetzelfde moment dat hierover een memorandum werd gepresenteerd aan het bestuur van het orgaan, werd de verantwoordelijkheid voor de beroepsopleiding en de nascholing overgedragen van O. en W. naar het ministerie van WVC. Dat hield in dat men op dat ogenblik het hakbijltje van O. en W. kwijtraakte en bij WVC kon gaan vragen wat nu eigenlijk precies de bedoeling was. Tot genoegen van drs. Schraag ging WVC gelukkig mee met de nieuwe gedachtengang die hier op neerkomt: Er is een vrije markt, waarin er ontzettend veel aanbod is van nascholing, veel teveel zelfs en heel verschillend in kwaliteit. Vandaar dat het nuttig zou zijn te proberen tot een aantal criteria te komen waaraan men het aanbod van de verschillende vormen van nascholing kan gaan toetsen aan de criteria en een officieel stempel kan geven indien het voldeed.

Naar de aanbieders van nascholing toe heeft dit het voordeel dat zij publiekelijk kunnen aantonen dat zij voldoen aan bepaalde criteria; naar de afnemers toe is het ook prettig om te weten wat goed is en wat minder goed. WVC ging hiermee akkoord en besloot zelfs een subsidie te geven om het allemaal van de grond te tillen. Men is nu zover dat men alle betrokkenen ervan heeft weten te overtuigen dat dit een aanpak is die kans van slagen heeft. Een probleem was daarbij de universiteiten over te halen, die vooraf stelden dat zij verantwoordelijk zouden moeten zijn wanneer er naar kwaliteit moet worden gekeken.

Aan de andere kant zei de beroepsgroep: 'welnee, kwaliteit daar kijken wij zelf wel naar. Daar hebben wij de universiteiten niet voor nodig'. Gelukkig heeft men beide partijen ervan weten te doordringen dat de markt niet alleen uit universiteiten en beroepsgroepen bestaat, maar ook uit diegenen die de hele zaak moeten finan-

☞ Vervolg op Pag. 8

Kritische kanttekeningen bij AVP-nota

Aruba is niet gebaat bij onafhankelijkheid in 1996

- door Johan P. Sjiem Fat -

ORANJESTAD — De AVP-nota 'Doño di nos propio destino' is een nuttige bijdrage aan de discussie over de vraag of Aruba in 1996 onafhankelijk moet worden. De hoofdpunten uit de nota zijn de volgende:

(I) Aruba's politieke en staatkundige toekomst hoort uitsluitend bepaald te worden door het welzijn van Aruba en haar bevolking. Het al of niet kiezen voor onafhankelijkheid in 1996 moet worden bepaald door wat het beste is voor Aruba en niet door andere factoren.

(II) het zelfbeschikkingsrecht is het recht van de Arubaanse bevolking om de eigen politieke en staatkundige toekomst te bepalen. Pas wanneer de overgrote meerderheid van de Arubaanse bevolking zich heeft uitgesproken voor onafhankelijkheid in 1996, en pas wanneer deze keuze is gemaakt in een onpartijdig referendum nadat het volk behoorlijk is ingelicht over de voor- en nadelen van onafhankelijkheid, zou gezegd kunnen worden dat Aruba reeds gebruik heeft gemaakt van het zelfbeschikkingsrecht door te kiezen voor onafhankelijkheid in 1996.

Omdat aan deze voorwaarden nog niet voldaan is, is Aruba vooralsnog niet gebonden aan de in het Statuut neergelegde datum voor onafhankelijkheid. Een factor, die hierbij mede van invloed is, is dat Nederland dwang dan wel onbehoorlijke invloed heeft uitgeoefend op Aruba bij het vaststellen van de onafhankelijkheidsdatum, door de door Nederland gewenste onafhankelijkheid met opzet te koppelen aan de door Aruba begeerde status aparte.

(III) er moet zo snel mogelijk een onpartijdig referendum gehouden worden zodat Aruba's bevolking zich kan uitspreken over de onafhankelijkheidsdatum, na eerst behoorlijk te zijn voorgelicht over de voor- en nadelen.

Deze geluiden zijn op zichzelf niet nieuw. Zowel van politieke zijde als door de pers en andere maatschappelijke groeperingen op Aruba zijn deze zaken al eerder naar voren gebracht. De verdienste van de nota is evenwel dat dit standpunt thans voor het eerst zorgvuldig wordt onderbouwd met op het internationale recht inzake zelfbeschikking gebaseerde argumenten. Dit is een belangrijk punt omdat met serieuze argumenten wordt aangegeven dat, anders dan van regeringszijde wordt gesteld, de juridische gebondenheid van Aruba aan de onafhankelijkheidsdatum helemaal niet vaststaat. De onafhankelijkheidsdatum is kortom helemaal niet zo onafwendbaar als hij wordt voorgesteld.

Garanties vallen onherroepelijk weg

Als alleen de AVP zich in deze zin uitliet zou men wellicht kunnen zeggen dat de uitlatingen een zuiver partij politiek standpunt weergeven en geen objectieve waarde hebben. Ook van gezaghebbende Nederlandse zijde is echter recentelijk gesteld dat het door Nederland op zich wel erkende zelfbeschikkingsrecht van de eilanden, zich niet verdraagt met een in de praktijk tegelijkertijd vanuit Nederland opgelegde invulling van dat zelfbeschikkingsrecht. Gedoeld wordt natuurlijk op het artikel in het NRC/Handelsblad van ex premier mr. B.W. Biesheuvel en mr. J.A.B. Janus. Dat dergelijke gezaghebbende figuren, die voor wat betreft Antilliaanse en Arubaanse aangelegenheden, in de KWG hun sporen hebben verdiend, zich ook in deze zin uitlaten is veelzeggend voor wat betreft de geloofwaardigheid van de AVP-stellingen op dit punt.

Met al zijn verdiensten bevat de nota naar mijn smaak ook een aantal tekortkomingen, te weten de volgende:

(a) De nota vermeldt niet dat de juridische gebondenheid van Aruba aan de onafhankelijkheidsdatum ook bestreden kan worden op grond van de in 1983 op de RTC gemaakte afspraken over de vóór 1996 te houden toetsingsconferentie. RTC conclusie punt no.2 bepaalt immers dat er vóór 1996 een toetsingsconferentie moet komen waarbij de Arubaanse onafhankelijkheidsdatum eventueel nader bezien kan worden in het licht van de staatkundige ontwikkelingen in het Koninkrijk.

Welnu, Aruba zou zich op de toetsingsconferentie, wellicht gesteund door de Nederlandse Antillen, er op kunnen beroepen dat men vooralsnog niet onafhankelijk wenst te worden in 1996 omdat een zodanige onafhankelijkheid in strijd met het algemeen belang wordt geacht. H. Fernandez Mendez heeft in een artikel in het Nederlands Juristenblad (NJB 84,3) reeds hierop gewezen.
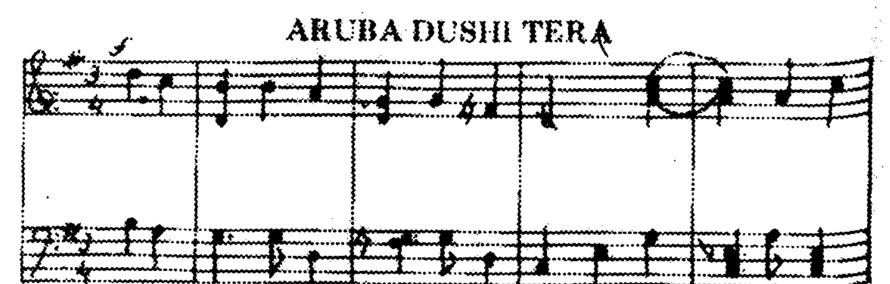
Weliswaar wordt door sommige Arubaanse politici die hebben deelgenomen aan de RTC in 1983 gezegd dat de Nederlandse politici bij de afspraak over de toetsingsconferentie geen uitstel of afstel van de Arubaanse onafhankelijkheidsdatum in gedachten hadden, maar veeleer hoopten ook de Nederlandse Antillen per 1996 de onafhankelijkheid te kunnen induwen. Dit napraten van een Nederlands politiek standpunt maakt op mij echter weinig indruk.

Arubaanse politici moeten zich laten leiden door Arubaanse belangen en moeten niet geleid worden door Nederlandse politieke wensen en belangen. De tekst van het conclusiepunt over de toetsingsconferentie laat voldoende ruimte voor een Arubaanse beleidswijziging en een beroep op dit conclusiepunt kan het Arubaanse standpunt dat Aruba niet gebonden is aan de onafhankelijkheidsdatum alleen maar kracht bijzetten. Bij dit alles is ook van belang dat op de RTC in 1983 als ook daarna, van Arubaanse zijde is gesteld dat de Arubaanse bevolking zich in een referendum moet kunnen uitspreken over de onafhankelijkheidsdatum van 1996. Het Arubaanse standpunt was dus kenbaar voor de Nederlandse politici.

(b) de nota legt verder naar mijn mening te weinig nadruk op de enorme nadelen van een eventuele onafhankelijkheid. Hier en daar wordt er wel gewezen op de interne en externe kwetsbaarheid van onafhan-

☞ Vervolg op Pag. 10

NOS SIMBOLONAN DI UNION Y IDENTIDAD

Materiaal uit diverse landen te zien in I.T.C.

Expositie van leermiddelen om onderwijs te stimuleren

MAGDA RAFAEL: Stimuleren en ideeën geven....

- Door Nel Casimiri -

WILLEMSTAD.-Van 24 tot en met 27 oktober houdt de 'Fundashon Material pa Skol' een expositie van schoolmaterialen in het ITC. Het is een expositie van materiaal uit verschillende landen. Allereerst natuurlijk al het materiaal dat op Curacao en op Bonaire op de scholen, in de eerste plaats op de basisscholen, gebruikt wordt, daarnaast wordt er materiaal tentoongesteld uit Nederland, uit Engeland (via de V.S.), uit de Verenigde Staten (van de International School), uit Colombia, Venezuela en vanuit het Caribisch gebied. Diverse uitgeverijen van educatief materiaal verzorgen stands, net als de lokale boekhandels Samson, Bloempot en Boekhandel Augustinus.

Bijna al het materiaal dat getoond wordt, is materiaal voor de basisschool. Voor het voortgezet onderwijs zijn er catalogi waarin materiaal geregistreerd staat. Deze tentoonstelling is bedoeld voor alle mensen die in het onderwijs werken of met het onderwijs te maken hebben. Daarvan is de belangrijkste groep , naast de leerkrachten, de ouders die kinderen op school hebben. Hun kinderen moeten met die materialen werken en zij kunnen hier zien wat er voor mogelijkheden voor hun kinderen zijn. De organisatoren hopen dat veel ouders deze tentoonstelling zullen bezoeken.

CENTRUM

Na deze drie dagen durende expositie zal het materiaal ondergebracht worden in een Onderwijs medium centrum, waar een soort permanente expositie zal worden gerealiseerd, zodat de scholen van het materiaal gebruik kunnen maken. Indien mogelijk zal er een blaadje verschijnen met een beschrijving van het materiaal. Naar aanleiding van deze expositie hadden wij een gesprek met de directrice (ad interum) van het bureau van de Stichting Fundashon Material pa Skol, mevrouw Magda Rafael, de secretaris van de Stichting, drs. Henri Vijber, en met mevrouw Sigma Wiel van het Protestants Schoolbestuur, die ook lid is van het stichtingsbestuur. Mevrouw Rafael sprak voornamelijk over de expositie, drs. Vijber ging meer in op de toekomstige ontwikkeling van nieuwe leermiddelen, terwijl mevrouw Wiel vooral luisterde. Af en toe vroeg ik specifiek naar haar mening of naar de mening van het protestants schoolbestuur, maar dat vond ze niet nodig.

Wat is de bedoeling van deze expositie?

Magda Rafael: 'Deze expositie is een integraal onderdeel van het beleid van de

Vooral bestemd voor basisscholen

overheid om het onderwijs te vernieuwen. Het is een eerste stap naar de vernieuwing van het product onderwijs en de inhoud van het onderwijs'.

Zijn op de tentoonstelling de leermiddelen alleen te bezichtigen of wordt er ook uitleg bij gegeven?

M.Rafael: 'De eerste dag is de officiële opening met een toespraak van de gedeputeerde van Onderwijs, Dito Mendes de Gouveia, die voorzitter is van de Stichting Fundashon Material pa Skol. Daarna volgt een lezing van Jos H.P.M. Timmerman over de ontwikkeling van leermiddelen in internationaal perspectief. Op woensdag, donderdag en vrijdag worden er diverse workshops gehouden, o.l.v. drs. Arno Reints, Cesar Lacroes, Jos Timmerman, en mevr. Irene van Herksen. Daarnaast verzorgen op donderdag de Lions en het bijbelgenootsachap een presentatie. Ook op donderdag laat mevr. Irene Larmonie de mogelijkheden zien van een poppenkast in het onderwijs, is er een demonstratie van het aanvankelijk leesonderwijs in het Papiamentu van de Skol Erasmo en een demonstratie van computerlessen voor de drie hoogste klassen van het basisonderwijs.

DEMONSTRATIE

Op vrijdag geeft drs. Frank Martinus een demonstratie van computeronderwijs voor het Nederlands als vreemde taal, en is er een herhaling van het Lionsprogramma en het computerprogramma voor de vierde t/m de zesde klas van de basisschool. Ook zal ROSKO n.v. informatie geven over materiaal voor de kleuterscholen'.

Wat denkt u met deze expositie te bereiken?

M.Rafael: 'We willen stimuleren, ideeën geven. Laten zien, dat er ook ander materiaal bestaat. Met die ideeën kunnen de onderwijzers nieuw materiaal voor de eigen school ontwikkelen. We willen het wiel niet opnieuw uitvinden, we gaan uit van bestaande materialen. Maar dat materiaal moet aangepast worden aan onze situatie. Er staat ook materiaal dat heel duur is, maar dat met wat fantasie en eenvoudige middelen goed nagemaakt kan worden. We willen de inspiratie ontwikkelen'.

Er is al lesmateriaal ontwikkeld in de loop der jaren. Wordt dat ook getoond?

M.Rafael: 'Er zijn de methodes die door de fraters ontwikkeld zijn en Sede di Papiamentu staat er met het materiaal dat zij ontwikkeld hebben. Ook is er een stand van Charuba, de Arubaanse uitgeverij. Aruba heeft weliswaar een andere spelling, maar zij hebben belangrijk materiaal gemaakt. Zo tonen zij o.m. een rekenlijn voor het MLK-onderwijs'.

In hoeverre wordt ook de Pedagogische Akademie bij dze expositie betrokken? Zij zijn toch degenen die met het materiaal moeten leren werken.

M.Rafael:'De heer Lacroes die de workshop over het rekenonderwijs geeft, geeft op de A.P. ook onderricht over het rekenonderwijs aan de studenten. Er zal een speciale stand zijn van de A.P. waar ze het materiaal tonen dat zij zelf op school maken. Daarnaast zijn juist deze studenten bij de organisatie van de expositie betrokken. Zij krijgen twee weken vóór de tentoonstelling begint een training en uitleg, waarna zij op de expositie de stands zullen bemannen/bevrouwen en de bezoekers uitleg geven over het materiaal.

ACTIEF

We betrekken ze dus actief in het proces van het opzetten van de expositie en deze tentoonstelling vormt zo een essentieel onderdeel van hun opleiding. Zij zijn er bij betrokken en moeten bij dat lesmateriaal betrokken blijven'. De behoefte aan eigen, aan onze situatie aangepaste onderwijsmethoden heeft zich al sedert de jaren vijftig in toenemende mate laten voelen. Dit leidde tot vele positieve initiatieven van individuen. Ter voorkoming echter van discontinuiteit, van wildgroei en ongewilde precedenten, groeide het besef dat er gewerkt moest worden aan de vormgeving van een duidelijk en consistent beleid t.a.v. de ontwikkeling, produktie en distributie van aan onze eigen situatie aangepaste onderwijsleermiddelen. In de jaren zeventig richtte men daartoe het C.L.O. op (Centrum voor Leermiddelen Ontwikkeling). Maar de C.L.O. is nooit goed van de grond gekomen, zodat uiteindelijk de 'Grote Commissie', waarin land en eiland (Curacao en Bonaire), alle schoolbesturen, vakbonden en vertegenwoordigers van de oudercommissies vertegenwoordigd zijn, het Bestuurscollege adviseerde het C.L.O. op te heffen. Daarop stelde het B.C. een ambtelijke commissie in, die onderzocht hoe het kwam dat het C.L.O. niet functioneerde. Hun conclusie was dat dat vooral kwam door onduidelijkheden t.a.v. de verantwoordelijkheden van het C.L.O. naar alle besturen, instellingen en personen toe, waar ze mee te maken hadden.

Leermateriaal dat te zien zal zijn op de expositie welke volgende week zal worden gehouden.

OPGEHEVEN

In april 1984 werd het C.L.O. opgeheven en de ambtenaren van het eilandgebied Curacao moesten een nieuwe organisatie voorbereiden. Dat leidde tot een 'working paper' in mei 1984, waarna in juni 1987 de Stichting Fundasshon Material pa Skol werd opgericht. De 'Grote Commissie' is het officiële bestuur van de stichting, maar de vertegenwoordigers die er qualitate qua inzitten, hebben geen tijd om het werkelijke werk te verrichten. Bovendien vraagt dat specialisten. Henri Vijber is secretaris van de stichting en Magda Rafael is de directrice a.i. van het bureau van de stichting, dat zich met het eigenlijk werk van de stichting bezighoudt. Het voorlopige bestuur van het bureau van de stichting heeft een rapport samengesteld met de doel- en taakstellingen van de Fundashon, een plan voor de organisatie, en een uitgebreide profielschets voor een eventuele toekomstige directeur. Dat rapport is in januari 1989 verschenen.(deze gegevens zijn uit dat rapport)

H. Vijber:'De eerste prioriteit was het opzetten van het bureau. De tweede prioriteit de kwestie van de leermiddelen. De realiteit is dat alle methodes die op Curacao en Bonaire gebruikt worden zo'n 20 tot 30 jaar oud zijn, sommige rekenmethodes zijn zelfs nog ouder. Dat geeft een verstarring in het onderwijs. Na de oprichting van de Fundashon Material pa Skol is deze expositie de eerste stap naar een vernieuwing'.

DOORBRAAK

M.Rafael: 'We willen de verstarring doorbreken. Er heerst te vaak onbekendheid met andere mogelijkheden. We willen de leerkrachten zich hiervan bewust maken'

Is er genoeg geld voor nieuwe leermiddelen?

M.Rafael: 'We zitten natuurlijk met beperkte financiële middelen. Een school kan misschien maar één keer in de 10 jaar een nieuwe methode aanschaffen. Die moet dus goed zijn. De markt is sterk in beweging. We laten veel zien. Die andere methodes kunnen functioneren als orientatiebron en een leerkracht kan die andere methodes ook als richtlijn gebruiken voor zijn eigen voorbereiding. We hebben behoefte om ons onderwijs aan te passen aan onze eigen behoeften en aan onze eigen beperkingen. Die verschillende methodes geven de medewerkers die ons materiaal verder moeten ontwikkelen ook inspiratie. Deze expositie is een concreet startpunt voor onderwijsvernieuwing.'

Wordt er ook onderzoek gedaan naar de ervaringen van de achterban?

M.Rafael: 'Wij vragen aan een aantal leerkrachten die ervaring hebben naar de satisfactie van bepaalde methodes.'

H.Vijber: 'De nieuwe methodes worden ontwikkeld door een combinatie van theoretici, aangevuld met de praktische ervaring van anderen. Er komt een workshop van Arno Reints van het instituut 'Centrum voor leermiddelenstudie' van de Rijksuniversiteit van Utrecht. Daar zal worden nagegaan wat we hebben en wat we kunnen, zodat we een idee krijgen van welke leermiddelen we moeten ontwikkelen.'

Voor wie is die workshop bestemd?

H.Vijber: 'We hebben daarvoor de mensen gevraagd die zich de laatste 20 a 30 jaar hebben bezig gehouden met de productie van leermiddelen. Ze zijn dus gevraagd op grond van hun kwalificatie in de ontwikkeling van leermiddelen. Deze workshop staat dus niet open voor iedereen'.

Waarom niet?

H.Vijber: „We hebben twee jaar geleden ook een workshop gehad van de heren Schuurman en Kramers van het S.L.O. Daar kwamen mensen op af die nog in een beginsituatie verkeerden, die nog niets wisten van leermiddelenontwikkeling. Nu hebben we gekozen voor een andere doelgroep. We gaan voortbouwen met mensen die er al mee bezig zijn. We moeten zorgen geen lokale ervaring overboord te gooien. Die ervaring moet alleen geoptimaliseerd worden. Daarvoor krijgen we hulp uit Nederland'.

Komen al die nieuwe medewerkers van de Fundashon in full time dienst van de Fundashon?

H.Vijber: 'We zullen maar met enkele vaste krachten werken binnen de Fundashon. We moeten heel veel gebruik maken van parttimers, die 's morgens op school werken en 's middags werken voor de Fundashon'.

Als er een nieuwe methode is ontwikkeld , is het dan ook zeker dat die methode ook op alle scholen wordt gebruikt?

H.Vijber:'Ja, we moeten vooraf die garantie hebben'.

Hoe wordt deze expositie in het ITC geevalueerd?

M.Rafael: 'Er wordt een vragenlijst uitgedeeld aan het eind van de expositie en daar kunnen de leerkrachten hun eigen ideeën op naar voren brengen en ook hun mening over de expositie'.

En hoe worden de toekomstige methodes geevalueerd? Er wordt nogal kritiek geleverd op de evaluatie van de laatste nieuwe methode die is ingevoerd, de methode Papiamentu als vak op de basisschool.

H Vijber: 'We hebben al twee evaluatieonderzoeken naar die methode gedaan. Natuurlijk is evaluatie nodig. Terwijl deze methode geontroduceerd werd, is hij voortdurend geevalueerd. Er zijn ook bijeenkomsten geweest met de leerkrachten die de lessen geven'.

Die klachten zijn dus niet terecht?

H.Vijber: 'Nee, die klachten zijn niet terecht. Natuurlijk kan er altijd meer gedaan worden. Dit is een professionele methode en in samenwerking met derden moeten wij komen tot de definitieve methode'.

En bij de nieuwe methodes die de Fundashon gaat ontwikkelen, is de voertaal daarvan Nederlands of Papiamentu?

H.Vijber: 'Wij hebben onze verantwoording voor het onderwijs in de toekomst en onze verantwoording naar het huidige onderwijs. De kinderen van nu hebben ook recht op goed onderwijs. Als dat zou betekenen dat we het Nederlands moeten bijstellen, moeten we dat doen. Maar de stand van de wetenschap is de laatste dertig jaar vooruitgegaan. Wij moeten er rekening mee houden hoe men tegen het Nederlands aankijkt in onze gemeenschap. Wij zullen samen met het Centrum voor leermiddelenstudie in Utrecht de situatie van het Nederlands evalueren en op grond daarvan besluiten wat we gaan doen.

NEDERLANDS

Het Nederlands zal voorlopig nog een belangrijke rol blijven vervullen in ons onderwijs. Zelfs als we het Papiamentu als instructietaal invoeren, blijft het Nederlands als tweede taal gehandhaafd'.

Hoe denkt het protestants Schoolbestuur over deze kwestie?

S.Wiel: 'Elk schoolbestuur heeft getekend en staat erachter. Wel heeft elk schoolbestuur het recht bepaalde methodes te wijzigen'.

H.Vijber: 'Veel Nederlandse methodes zijn voor ons niet meer te gebruiken. Sinds de invoering van de Wet op het Basisschool, begint in Nederland de basisschool al voor vier-jarigen. De hele situatie in Nederland is zich aan het ontwikkelen en die willen wij niet klakkeloos volgen. Het taalonderwijs bijvoorbeeld begint daar niet in de derde groep (6-jarigen), maar al in de eerste en tweede groep (4 en 5-jarigen). De methodes functioneren daar in andere situaties'.

Wij onderzoeken hoe de nieuwe methodes functioneren en welke methodes wij in productie zullen nemen. We hebben maar weinig financiële middelen. Als we een project starten, leggen we ons voor twee tot drie jaar vast. De Fundashon werkt zo democratisch mogelijk. Elke deelnemer dient één keer per jaar een project in. Op grond daarvan wordt vastgesteld welke worden uitgevoerd'.

En die nieuwe methodes zijn in het Papiamentu?

H.Vijber: 'De nieuwe methodes voor het onderwijs zullen in de moedertaal moeten zijn. Voor de basisschool moet je daar naar toe. De Fundashon Materiaal pa Skol volgt daarmee het beleid van de overheid. De Fundashon heeft een sleutelrol in het proces van vernieuwing van het onderwijs, niet van structuren, niet van nascholing, maar een vernieuwing van de inhoud van ons onderwijs'.

TIJD

Telkens als ik drs. Vijber naar termijnen vroeg, wees hij erop dat de ontwikkeling van nieuwe methodes tijd vergde. Het kost tijd om het werk goed te doen. Het moet wetenschappelijk verantwoord zijn. Natuurlijk is het goed aan de ontwikkeling van onderwijsmethodes veel tijd en aandacht te geven, opdat die methodes optimaal zullen zijn. Maar als we in de jaren vijftig de noodzaak inzien en in de jaren zeventig spijkers met koppen gaan slaan, moeten we ook voor ogen houden dat het over enkele maanden al 1990 is. Ik ben zo bang dat er te veel kinderen tussen de wal en het schip vallen, kinderen die noch profiteren van de goede kanten van de oude methodes, noch de voordelen zullen proeven van de nieuw ontwikkelde methodes.

NIET UITGAAN VAN ONHEIL EN DOEM

Gerechtigheid, vrede en behoud van schepping:

Een opwindend proces ...

'WIJ ZIJN BEGONNEN aan een opwindend proces en wij zijn een nieuwe fase in onze oecumenische tocht ingegaan'. Aldus Emilio Castro, secretaris-generaal van de Wereldraad van Kerken, in zijn brief van 20 februari 1986 waarin hij de kerken en de raden van kerken uitnodigde om gehoor te geven aan de oproep van Vancouver. De assemblee van de Wereldraad van Kerken in Vancouver 1983 had de kerken opgeroepen zich te begeven 'in a conciliar process of mutual commitment (covenant) to justice, peace and integrity of creation'.

De uitnodigingsbrief van Castro kwam terecht zowel op de tafel van de kerken als op die van de Raad van Kerken. De Raad speelde de uitnodiging om deel te nemen aan het 'conciliaire proces' door aan die kerken die geen lid zijn van de Wereldraad. Daaraan werd de vraag toegevoegd of men, indien men deel wilde nemen, de coördinatie aan de Raad wilde toevertrouwen. De lidkerken reageerden positief. Ook de Rooms-Katholieke Kerk was bereid om aan het proces deel te nemen.

Op basis daarvan benoemde de Raad een stuurgroep. Eerste opdracht van deze stuurgroep was het indienen van een voorstel voor een programma. De stuurgroep hield zich in een drietal vergaderingen bezig met een programmaschets. Duidelijk werd dat nog vele zaken inhoudelijk en organisatorisch ingevuld moeten worden. Dat zal in de komende tijd gebeuren. De stuurgroep zal daarbij de hulp inroepen van diegenen die met het proces bezig zijn of er mee bezig willen zijn. Veel zal gedelegeerd moeten worden. De stuurgroep zal voornamelijk dienen te sturen. Er zal meer gebeuren dan gecoördineerd kan worden, laat staan gecontroleerd. Dat hoort bij een proces.

De stuurgroep meent dat het zijn taak is er voor te zorgen dat - hoe het verder ook in wereldverband zal gaan - een proces plaatsvindt waarbij kerken en christenen op een indringende wijze bezig zijn met de hun geboden inzet voor gerechtigheid, vrede en het behoud van met de hun geboden inzet voor gerechtigheid, vrede en het behoud van de schepping. De daartoe uitgezette stippellijnen zullen door vele anderen nader moeten worden ingevuld. Maar de Raad van Kerken zal een richting moeten aangeven.

Er is een aantal zaken die wij helder voor ons moeten zien voordat wij gaan denken aan een 'programma'. De vraag is namelijk, populair gezegd: wie zijn waarmee bezig en waartoe?

1. Subject van het proces zijn allereerst de kerken zelf, van de basis tot aan de top. Zij worden voor de vraag gesteld wat de beloften en geboden van profeten en apostelen ten aanzien van gerechtigheid, vrede en behoud van de schepping voor hen betekenen. Zij worden opgeroepen om antwoorden te vinden op de vraag wat het betekent oog in oog met de uitdagingen en bedreigingen van deze tijd volk van God, lichaam van Christus, tempel van de Geest, te zijn. Daarom kunnen ze de vragen van gerechtigheid, vrede en behoud van de schepping niet delegeren aan enkelingen, groepen, bewegingen, organen, maar zullen ze zich moeten verplichten die aan de orde te stellen binnen hun eigen structuren: van parochies en gemeenten, kerkelijke organen en organisaties, tot en met synodes en bisschoppenconferenties. De kerken zijn het die de wereld om hen heen een verward en verwarrend beeld bieden van wat christen-zijn inhoudt ten aanzien van de grote vragen van het wereldgebeuren. Nu worden ze uitgedaagd eerst orde op zaken te stellen in eigen huis.

Als we in de kerk niet of nauwelijks met elkaar kunnen spreken over deze vragen hebben we anderen weinig of niets te zeggen. Daarom is het goed dat er naast de stuurgroep van de Raad in elke kerk een steungroep is, zodat het proces geen zwevend oecumenisch avontuur wordt, maar een gebeuren binnen de kerken zelf. Ook kerken die geen lid zijn van de Raad kunnen uitgenodigd worden op de een of andere wijze in het proces te participeren.

2. Het gaat daarbij niet om een bezinningsproces alleen, nog minder om een discussieronde, maar om het zoeken naar vormen van 'commitment'. Centrale vraag is hoe wij ons als kerken, als christenen, als mensen, kunnen inzetten voor het overleven van onze gehele wereld. Wie kunnen wij zijn en wat kunnen wij doen? Hoe kunnen wij ons verplichten en verbinden om te doen wat wij kunnen? En daarmee komt het woord 'verbond' binnen ons gezichtsveld.

ACTIEWOORD

3. De actiewoorden van de christelijke gemeenschap zijn leren, vieren, dienen. In die context staan bezinning en discussie over politieke en sociale problemen. Christenen bezien de loop van de maatschappelijke gebeurtenissen in het licht van de gang van het kerkelijk jaar. Christenen lezen de kranten in het licht van het luisteren naar de Schriften. Christenen bedenken wat er nu zou moeten gebeuren in het licht van wat er eenmaal ten behoeve van mensen gebeurd is. Te vaak is toewijding aan gerechtigheid, vrede en behoud van de schepping alléén vertaald in termen van discussie en actie. We zullen moeten zoeken naar een vertaling waarmee we in liturgie en leerhuis, pastoraat en diakonaat, missie en dialoog, uit de voeten kunnen. De vraag wat de politieke en sociale consequenties zijn wat wij belijden en beleven kan daarbij uiteraard niet uit de weg worden gegaan. Integendeel.

4. Het is van grote betekenis dat te onzent de Rooms-Katholieke Kerk zich bereid verklaard heeft mee te doen. Dat geeft begrenzingen aan die wellicht verbredingen zullen blijken te zijn. Mogelijk hebben wij de unieke kans een exempel te bieden van wat een zo nauwe verbintenis tussen de Rooms-Katholieke Kerk en de kerken van de Reformatie kan opleveren. Als de term 'conciliair proces' vanwege zijn ecclesiologische connotaties onbruikbaar blijkt, zullen we open moeten staan voor andere formuleringen. Het gaat om een proces van toenadering en (gezamenlijke) toewijding. Het is de moeite waard om die woorden te vinden die kerken met een sterk verschillend kerkverstaan kunnen verbinden in plaats van uit elkaar drijven. Kerken die gezamenlijk willen spreken zullen eerst aandachtig naar elkaar dienen te luisteren. Dat hoort bij het proces.

De export van chemisch afval naar de Derde Wereld moet aan banden worden gelegd

5. De kerken zullen de dienst niet kunnen en willen ontberen van die groepen en bewegingen die zich sinds jaar en dag op een toegewijde en deskundige wijze hebben bezig gehouden met de vragen van gerechtigheid, vrede en behoud van de schepping. Dat geldt uiteraard van diegenen die de kerken gestimuleerd hebben tot een duidelijke positiebepaling. Dat geldt ook van diegenen die zich verwijderd voelen van de officiële kerkelijke uitspraken. Zij dienen in een vroeg stadium betrokken te worden bij het proces. En wat zij in te brengen hebben is, met alle tegenstellingen en tegenstrijdigheden, onderdeel van dat proces. Opheffing van de polarisatie is geen doel op zichzelf, maar wel een verhoopt gevolg.

NIEUWE WIJZE

6. Er is in de kerken al veel gezegd en gedaan ten aanzien van de vragen betreffende gerechtigheid, vrede en behoud van de schepping. Daar kan bij aangeknoopt worden. Wij beginnen niet in een niemandsland. Niettemin moet er geprobeerd worden op een zo nieuwe wijze te spreken dat we boven oude tegenstellingen uit komen. Dat vraagt om een gedegen geloofwaardige en verstaanbare theologische onderbouwing van wat wij willen zeggen over gerechtigheid, vrede en behoud van de schepping.

7. Gerechtigheid, vrede en behoud van de schepping is een thematiek die vrijwel alles zou kunnen bestrijken. Het zal er dan ook om gaan bewust beperkingen aan te brengen. We zullen bezig moeten zijn met datgene wat het voortbestaan van de aarde bedreigt. Ook zullen we gerechtigheid, vrede en behoud van de schepping niet dienen te behandelen als drie aparte themata. Voortdurend zullen we ze moeten zien in hun samenhang en in hun spanning. Het gaat om de strijd tegen oorlog, honger en armoede, aantasting van de schepping: 'one coherent struggle for life' (Glion). Eén thema. Concrete toespitsingen zijn onmisbaar als het gaat om de vraag waar we ons de komende jaren voor zullen inzetten. Grote algemeenheden werken verlammend. De gedachte dat er bereikbare dingen te doen zijn, ook al kosten ze veel tijd en inspanning, werkt inspirerend.

8. Gerechtigheid, vrede en behoud van de schepping is een mondiale aangelegenheid. En op een oecumenische wijze kerk-zijn betekent het mondiale perspectief voor ogen houden. Wij zullen naar antwoorden zoeken in onze eigen situatie, maar wel binnen dat mondiale perspectief. Van meet af aan zullen we hebben te luisteren naar wat de kerken in andere landen ons te zeggen hebben.

Wij willen niet alleen ons eigen antwoord proberen te geven op de door ons zelf gestelde vragen. Wij willen ook proberen antwoorden te geven op de vragen van anderen en te luisteren naar hun eigen antwoorden.

9. De kerken zijn wel de initiatiefnemers in het proces, maar zij zullen de inzet voor gerechtigheid, vrede en behoud van de schepping niet mogen monopoliseren. Het is een zaak van de hele samenleving. Daarom zal de dialoog gezocht moeten worden met diegenen die op de een of andere wijze politieke en sociale verantwoordelijkheid dragen en met aanhangers van andere religies of levensovertuigingen. We zullen moeten zoeken naar bondgenoten. Maar niet voorbarig. Eerst zullen we, geholpen door de groepen en bewegingen die hun inzichten en ervaringen inbrengen en door onze 'counterparts' in de wereldwijde kerkengemeenschap, zelf moeten uitmaken wat wij hebben in te brengen.

10. De grootste en gevaarlijkste verzoeking zal zijn het proces te stellen onder het voorteken van onheil en doem. Dat zou aansprekend kunnen zijn. Wie is niet bang voor de dood, voor het wereldeinde? Toch zal het er om gaan de toonzetting te transponeren van het mineur van de angst naar het majeur van de hoop. Angst is het oude liedje, hoop is het altijd weer nieuwe gezang. Hoe kritiek de situatie ook is (en dat hoeft waarachtig niet verzwegen te worden), de christelijke gemeenschap intervenieert met het Paasbericht. En dat ontslaat mensen niet van hun zware verantwoordelijkheden, maar helpt hen die nog moediger en doeltreffender uit te oefenen. Het hart van het proces zal de liturgie zijn: viering van het Paasgeheim.

Litanie voor vrede

LATEN WE BIDDEN voor vrede in de hele wereld, het welzijn van de heilige kerken van God en de eenheid van allen, laten we bidden tot de Heer.
Heer, wees ons genadig,
Voor onze overheidsdienaren, voor de overheden en allen die ons beschermen, dat zij zich gesteund weten en gesterkt in elke goede daad, laten wij bidden tot de Heer:
Heer wees ons genadig,
Voor gunstig weer, een overvloed aan fruit van de aarde en voor vreedzame tijden, laat ons bidden tot de Heer,
Heer wees ons genadig,
Voor verlossing van alle kwellingnen, gramschap, gevaar en nood, laat ons bidden tot de Heer,
Heer, wees ons genadig,
Help ons, red ons, wees ons genadig en bescherm ons, o God, door Uw genade.
Heer wees ons genadig,
Uit de Litanie voor vrede volgens de liturgie van Johannes Chrysostomus.

Op de stoep voor onze deur

DE TIJD lijkt wel gekomen voor een plechtige verklaring door alle christenen ten gunste van de vrede, de vrede welke God en Zijn Christus alleen kan geven. Omdat het boven alles inhoudt de ontwapening van de harten en de geesten en de inzet voor meer gerechtigheid.

Politieke overeenkomsten en overleg zijn noodzakelijke middelen om vrede te bereiken. Maar al deze pogingen hebben een ziel nodig. Voor ons is dat de christelijke inspiratie, welke in die ziel kan voorzien door zijn intrinsieke verwijzing naar God, de Schepper, Verlosser en Heiligmaker en naar de waardigheid van iedere man of vrouw,

geschapen als zij zijn naar Zijn beeld en gelijkenis. Als leerlingen van Christus zijn wij ervan overtuigd dat alleen op dit niveau we een werkelijke medicijn zullen vinden voor de nog gapende wonden in Europa, in Oost en West, in Noord en Zuid. Ik denk hier aan de verschillende vormen van discriminatie, van gebrek aan gastvrijheid, van de armoede, welke op de stoep voor onze deuren ligt, aan de aanslagen op het leven, van zijn allereerste tot het allerlaatste ogenblik.

Paus Johannes Paulus II in zijn boodschap voor de Europese kerken - en bisschoppen - conferentie in Basel eerder dit jaar.

Conciliair proces

HET IS DE bedoeling dat in het weekeinde van 22 oktober in de kerken van Curaçao aandacht wordt besteed aan wat officieel heet: het conciliaire proces voor Gerechtigheid, vrede en behoud van de schepping. In heel de wereld moeten de christenen zich bewust worden van het feit dat er een taak ligt weggelegd voor iedereen op dit gebied. Bij een korte overweging zal namelijk blijken dat gerechtigheid, vrede en het behoud van het milieu naast ieders deur ligt en begint.

Ook het onrecht, de onvrede en de vervuiling komt men als mens overal tegen. Daarom ditmaal in Kerk en Wereld aandacht aan dit onderwerp aan de hand van beschikbaar gesteld materiaal. Bij de Raad van Kerken van Curaçao is men gaarne beschikbaar voor meer informatie of voor initiatieven.

De Egyptische Nijl-delta is een van de bedreigde gebieden.

Armoede en honger mogen geen rust geven

RECHT EN VREDE omarmen elkaar. Het woord van de Psalmist lijkt geschreven voor onze dagen. Men hoeft slechts om zich heen te kijken en de onmiskenbare gevolgen te zien van onrecht en geweld. Miljoenen mensen, mannen, vrouwen, kinderen, komen om in armoede, honger en zinloze oorlogen.

Onderdrukking en tyrannie leiden tot een toenemende schaamteloze verkrachting van de meest fundamentele mensenrechten. Hele soorten van planten en dieren gaan onherroepelijk verloren. De groeiende aanslagen op en de destructie van leven waarvan we heden ten dage getuige zijn is een onmiskenbare teken dat het menselijke ras geconfronteerd wordt met een crisis van ontzagelijke omvang. Voor de eerste keer in de geschiedenis heeft de mens de mogelijkheid zichzelf volkomen te verwoesten.

Wat heeft de bijbel de christenen op dit ogenblik te zeggen. Ongetwijfeld roept hij op tot berouw. Berouw is voor elke christelijk getuigenis heden ten dage absoluut vereist. We moeten terugkeren naar de Schepper die liefdevol bezorgd is voor ieder van zijn schepselen. We moeten terug keren tot Jezus Christus, Gods Zoon, de standaard van alle echte menselijkheid. We moeten terugkeren tot de Heilige Geest door wiens levendgevende macht alleen de kracht van de dood kan worden vernietigd.

Laat ons daarom onvoorwaardelijk erkennen dat ieder menselijk wezen, ongeacht zijn ras, nationaliteit en taal, onuitwisbaar getekent is door de goddelijke gelijkenis en daarom op gelijke wijze een lid is van de menselijke familie. Laat ons bidden en werken daarom voor een broederschap waarin, ieder op zijn eigen wijze, mannen en vrouwen hun verantwoordelijkheid aanvaarden in gelijk opzicht. We moeten daarbij voortdurend, elke keer weer opnieuw Christus solidariteit met de onderdrukten, de minderbedeelden, de vervolgden en de gemartelden respecteren. We moeten erkennen dat armoede en honger een schandaal vormen wat ons niet toestaat te rusten.

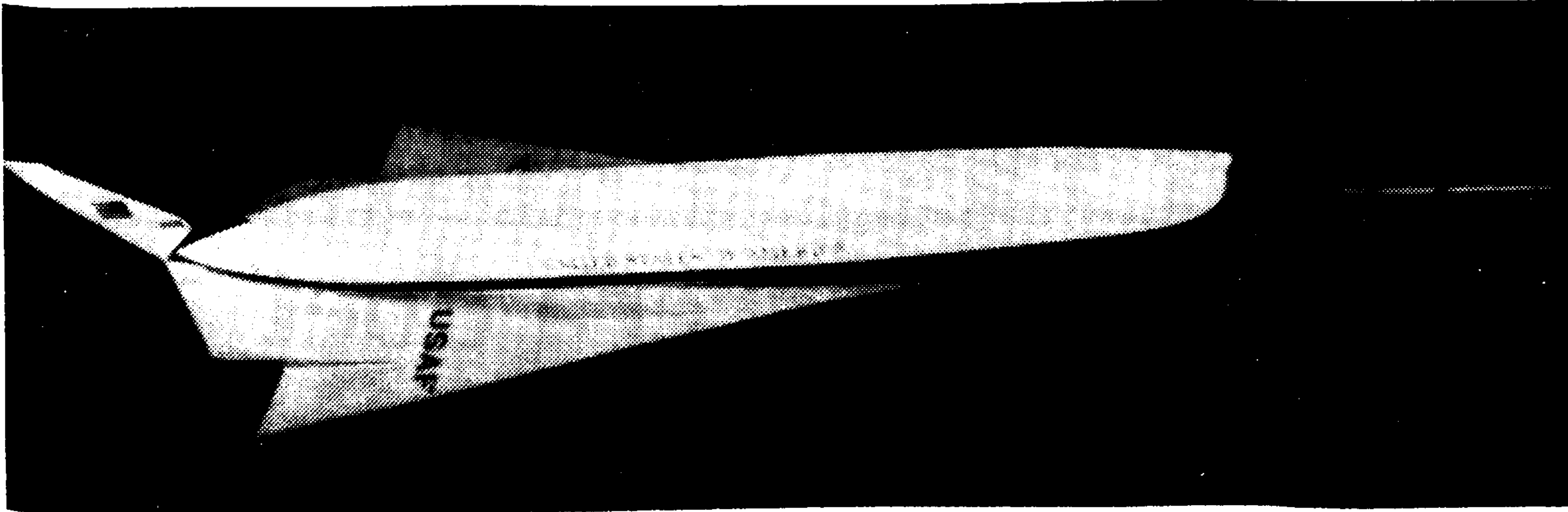
Uit boodschap van de Europese Raad van Kerken en de Europese bisschoppen-conferentie tijdens hun eerste samenkomst in Basel eerder dit jaar. Voor het eerst hebben toen de grote christelijke kerken van Europa elkaar ontmoet: de orthodoxe en RK kerken en de protestantse kerken.

CARL FRIEDRICH VON WIEZSACKER, het idee voor een wereldconferentie van christenen met betrekking tot het milieu is van deze West-duitse wetenschapper afkomstig.

Uitdaging voor moderne technologie

Grens lijkt bereikt voor hoger en sneller vliegen

Prototype van een hypersonisch vliegtuig dat een snelheid van Mach 25 zou moeten kunnen halen. Maar zal het ooit zover komen ?

WILLEMSTAD.- De mensheid heeft altijd naarstig gezocht naar nieuwe grenzen en nieuwe mogelijkheden en naar nieuwe oplossingen voor de problemen die zij op haar weg tegenkomt.En de geschiedenis van de luchtvaart is een duidelijke weergave van deze zeer menselijke trek. Het begon met mensen die wilden gaan vliegen. Toen zij daar eenmaal in geslaagd waren, wilden zij sneller gaan, hoger en verder....Toen kwamen er mensen die de grenzen van de aardse atmosfeer wilden verlaten om de ruimte te verkennen. Hun inspanningen werden bekroond- voorlopig althans- toen in 1969 de eerste man op de maan wandelde. Het begint er echter op te lijken dat, naarmate de grenzen verlegd worden, het steeds moeilijker wordt ze nog verder terug te dringen. O ja, vliegtuigen zullen zeker groter worden, maar of het vliegtuig van de 21ste eeuw werkelijk veel sneller en hoger zal kunnen vliegen valt nog te bezien.

Ontwikkelingen in de toekomst voorspellen is altijd een riskante zaak geweest en blijft dat waarschijnlijk ook. Ervaringen uit het verleden zouden ons moeten leren dat de toekomst er maar zelden zo zal blijken uit te zien als was voorspeld. En een goed voorbeeld daarvan is te vinden in de burgerluchtvaart. Toen commerciële vliegtuigen met straalmotoren hun entree deden in de burgerluchtvaart tegen het eind van de vijftiger jaren, waren de meeste vliegtuigfabrikanten ervan overtuigd dat de eerste generatie, de Boeing 707 en de Douglas DC-8 in 1970 zouden worden door een vliegtuig dat in staat zou zijn om met snelheden van drie tot 3,5 keer sneller dan het geluid door de ruimte te suizen (Mach 3 en Mach 3,5, waarbij Mach de aanduiding is voor een snelheid van 1062 km per uur). In de loop van de jaren tachtig zouden deze supersonische vliegtuigen (SST's) op hun beurt plaats moeten maken voor Hypersonische vliegtuigen (HST's) die snelheden zouden moeten bereiken van Mach 5 tot Mach 10. In 1959 trok Hall Hibaard, toenmalig hoofd van de research afdeling van Lockheed een gedenkwaardige conclusie tijdens een lezing welke werd gehouden ter nagedachtenis van dr.Albert Plesman. Hij was ervan overtuigd dat de luchtvaartmaatschappijen binnen afzienbare tijd zouden kunnen gaan beschikken over vliegtuigen in staat om kruissnelheden van Mach 6 tot 7 te bereiken.

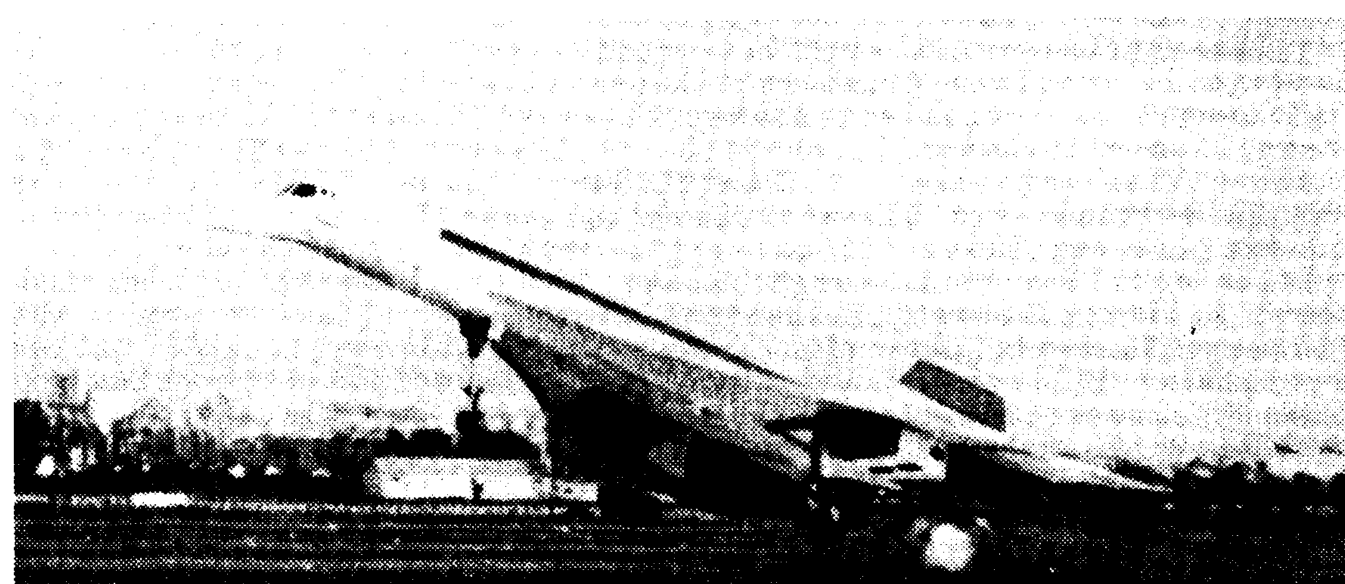
Dit geloof, dat SST's spoedig zouden kunnen worden ingezet op intercontinentale routes, bleef voortduren tot omstreeks 1970. De Boeing-747 b.v. was in eerste instantie bedoeld als een vrachtvliegtuig dat uit de tijd zou raken zodra de SST beschikbaar zou komen. Het Amerikaanse SST-project, dat gepland was om in 1978 een Mach 2,7 vliegtuig op de markt te brengen, werd in maart 1971 afgelast. Het enige supersonische passagiersvliegtuig dat ooit in produktie ging was de Brits-Franse Concorde die een snelheid kan bereiken van Mach 2+ dus iets sneller dan twee keer de snelheid van het geluid, maar de Concorde is in de praktijk zowel commercieel als wat milieu-technische aspecten betreft, geen succes gebleken. Slechts veertien van deze vliegtuigen hebben op lijndiensten gevlogen.

Dit leidt meteen tot de vraag of hypersonische vliegtuigen wel een toekomst hebben. Gedurende de laatste jaren zijn er geregeld verhalen verschenen over plannen voor ultra-moderne luchttransportsystemen, met het Amerikaanse National 20Aerospace Plane (NASP)- project, de Britse HOTOL en de Westduitse Sänger in het middelpunt van de belangstelling. Volgens hun ontwerpers, zouden de 'vliegtuigen' van de volgende generatie in het begin van de volgende eeuw, dus over enkele decennia op de markt komen. Zij zouden in staat zijn om passagiers te vervoeren op een hoogte van 100 kilometer met een snelheid van Mach 20. Het moet echte zeer onwaarschijnlijk worden geacht dat dit soort transport-systemen in de toekomst een belangrijke rol zullen gaan vervullen in de burgerluchtvaart. De afstand tussen de meeste commercieel interessante bestemmingen is relatief te gering voor reizen met hypersonische vliegtuigen om rendabel te kunnen zijn. Indien men rekening houdt met de enorme investeringen die gemoeid zijn met het ontwikkelen en aanschaffen van dit soort 'ruimte-vliegtuigen', komt men tot de conclusie dat -zelfs zonder rekening te houden met de enorme operatie-kosten- elke vooruitzicht van een commercieel verantwoorde exploitatie tot het rijk der fabelen behoort.

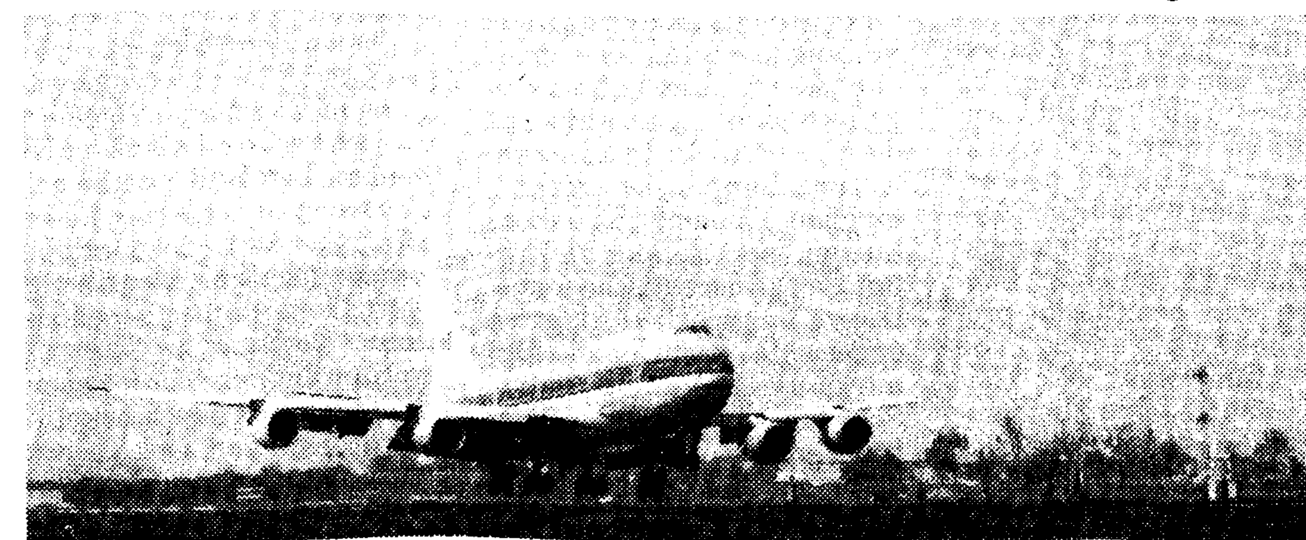
SUPERCONCORDE

Recentelijk zijn echter andere ontwerpen in de belangstelling geraakt. Hoewel wat minder spectaculair, zijn zij realistischer. Deze projecten zijn bekend onder de naam HSCT's (High Speed Commercial Tranport). De minst revolutionnaire ervan en daarom tevens de meest realistische is een geavanceerde SST welke de Concorde zowel in economisch als milieu-technisch opzicht aanzienlijk zal verbeteren. Aerospatiale (een combinatie van vliegtuigbouwers die samenwerken met het Britse Aerospace, de ontwikkelaar van de Concorde), Boeing en McDonnell Douglas, hebben alle drie hun ideeën gepresenteerd t.a.v. het ontwerp van een toekomstig supersonisch commercieel vliegtuig, welke een kruissnelheid tussen Mach 1,8 en Mach 5 zou kunnen bereiken. Als men met deze ontwerpen commerciële successen wil boeken, dan zullen zij aanzienlijk meer passagiers moeten kunnen vervoeren dan de 103 van de Concorde. Aerospatiale denkt daarbij aan 200 stoelen, maar de twee Amerikaanse maatschappijen willen naar 300 stoelen toe. Het vliegbereik van het nieuwe vliegtuig is ook aanzienlijk groter dan dat van de Concorde. En de kosten Passagier-kilometer, zouden slechts ietsje hoger zijn dan die van de Boeing 747. Als de luchtvaartmaatschappijen hun passagiers stoelen zouden kunnen aanbieden in HSCT-vliegtuigen tegen tarieven die concurrerend zijn met die van conventionele vliegtuigen, dan zou de markt groot genoeg kunnen zijn om de hoge research en ontwikkelingskosten te verantwoorden.

Een tweede factor waaraan naast economische aspecten serieus aandacht aan moet worden besteed is het milieu. De HSCT moet om te beginnen veel minder geluidsoverlast gaan bezorgen aan degenen die in de buurt van luchthavens wonen dan met de Concorde het geval is. Een tweede, wellicht belangrijker aspect, is de invloed welke de HSCT zou kunnen hebben op de ozon-laag. Supersonische vliegtuigen vliegen op veel grotere hoogte dan de huidige conventionele vliegtuigen, namelijk 15 tot 18 kilometer inplaats van 10 tot 12 kilometer. Op deze hoogte blijft de HSCT juist onder of precies in de onderste ozonlaag, die zoals bekend fungeert als buffer tegen de schadelijke ultraviolette zonnestralen.Er zou een diepgaande studie moeten worden verricht om na te gaan of de HSCT inderdaad schade zou kunnen aanbrengen aan de ozon-laag en nagaan welke technologische oplossingen er voor dit eventuele probleem gevonden zouden kunnen worden. Dit betekent op zich al een interessante uitdaging aan de wetenschap. Er zal gewerkt moeten worden aan nieuwe concepten bij het ontwerpen van een geschikte motor voor de HSCT's. Als het inderdaad mogelijk blijkt een 'milieuvriendelijke' motor te ontwerpen, komt de introductie van de HSCT een stuk dichterbij. De motor zou dan moeten voldoen aan hoge milieu-gerichte normen voor wat betreft uitlaatgassen en geluid maar toch tegelijkertijd zo economisch mogelijk moeten functioneren om de operatiekosten op een commercieel aanvaardbaar niveau te handhaven. Er is echter meer. Zulke motoren moeten ook bij snelheden beneden die van het geluid economisch moeten zijn, want het lijkt zeer onwaarschijnlijk dat de HSCT toestemming zal krijgen om boven dichtbevolkte gebieden supersonisch te vliegen. De dubbele 'sonic boom' welke op de grond hoorbaar is wanneer een vliegtuig de geluidsbarriere doorbreekt maakt dit noodzakelijk, hetgeen betekent dat het vliegtuig aanzienlijke afstanden zal moeten gaan afleggen met dezelfde snelheid als de thans gangbare vliegtuigen met straalmotoren. Uiteraard zullen de ingenieurs nog een scala van andere problemen moeten oplossen op het gebied van aerodynamica, electronica en de toepassing van nieuwe materialen.

De Frans-Britse Concorde, het enige supersonisch verkeersvliegtuig en bepaald geen commercieel succes.

Een Boeing-747-400 van de KLM. Met dit type vliegtuigen blijft men voorlopig vliegen zolang er geen afdoende oplossing is gevonden voor het gebruik van supersonische passagiersvliegtuigen.

DE HST

Een tweede onwikkeling naast die van de geavanceerde SST is het ontwerp van een Hypesonisch vliegtuig (HST) in staat om met een kruissnelheid van Mach 5 te vliegen. Met name Aerospaciale en McDonnell Douglas zijn bezig met een onderzoek van het HSCT-concept. Zij redeneren dat toepassing van hypersonische snelheden een aanzienlijke tijdsbesparing oplevert op langere routes zoals b.v. bij het oversteken van de Stille Oceaan. Op het eerste gezicht leek het aantrekkelijk het supersonisch stadium over te slaan en meteen over te gaan naar hypersonische ontwerpen. Hoe dan ook is het supersonisch vliegtuig al uitgeprobeerd (Concorde) zonder al te positieve resultaten. Onderzoek leidde echter tot de conclusie dat de kosten van research en ontwikkeling en dus de koopprijzen van hypersonische vliegtuigen aanzienlijk hoger zouden zijn dan die voor supersonische ontwerpen. De technologische problemen waarmee de ontwerpers van hypersonische HSCT-vliegtuigen worden geconfronteerd zijn enorm. Om te beginnen is daar het probleem van het ontwerpen van een motor die in staat is een vliegtuig met een snelheid van Mach 5 voort te stuwen op een hoogte van 30 kilometer en die toch commercieel aantrekkelijk is. Deze 'grens' van Mach 5, dus vijf keer de snelheid van het geluid is niet arbitrair gekozen, maar berust gedeeltelijk op de resultaten van onderzoekingen welke zijn gedaan door Boeing en McDonnell Douglas die uitwezen dat snelheden die de Mach-6 te boven gaan, geen werkelijk voordeel zouden opleveren in termen van het aantal ton-kilometers dat een vliegtuig per jaar zou kunnen vervoeren of reistijd (vliegtijd gecombineerd met 'grondtijd'). Een bijkomende factor is dat de enige praktische brandstof voor snelheden boven Mach-5 vloeibare waterstof is. Andere vormen van brandstof zijn uitgesloten omdat zij teveel warmte ontwikkelen in de motoren bij deze snelheden. De problemen welke het ontwerpen van een distributie en opslagsysteem voor vloeibare waterstof met zich mee zou brengen, zijn bijna onoverkoomlijk, laat staan de kosten daarvan. Daar normale 'fossiele' brandstoffen kunnen worden gebruikt tot Mach-5 werd hier de limiet gesteld voor de HSCT's.

Naast het probleem van brandstof, worden HSCT-vliegtuigen geconfronteerd met een grote weerstand, die wrijving veroorzaakt en hun temperatuur zo zou kunnen doen oplopen dat zij 'te warm zouden worden om aan te pakken', zelfs uren na hun aankomst, hetgeen het lossen van bagage en vracht, technische inspectie en tanken zou vertragen. Het moeten wachten totdat een vliegtuig afkoelt zou uiteraard ongewenste vertragingen opleveren. Tenslotte is het zo dat de milieu-aspecten verbonden aan supersonische HSCT's ook gelden voor de hypersonische vliegtuigen, hoewel deze eerder de bovenste lagen van de ozon-laag zouden kunnen aantasten dan de onderste en de overlast van de 'barriere-knal' minder hoorbaar zou zijn vanwege de grotere hoogte.

Rekening houden met economie en milieu

In october van het vorig jaar heeft het 'Battelle Instute Center for High Speed Commercial Flight' een symposium georganiseerd waaraan werd deelgenomen door vliegtuigfabrikanten, wetenschappers en een aantal vertegenwoordigers van luchtvaartmaatschappijen die een discussie aangingen omtrent de resultaten van het onderzoek en de mogelijkheden voor het gebruik van HSCT's.Eén van hun belangrijkste conclusies was dat het ontwerpen van een hypersonische HSCT met een kruissnelheid van Mach 5 vanwege de hoge kosten momenteel geen haalbare kaart is. De kosten van research en ontwikkeling werden geraamd op minimaal 4500 miljoen dollar. Inplaats daarvan werd besloten om zich te concentreren op de mogelijkheid van een supersonische HSCT met een kruissnelheid van Mach 2 die tussen de jaren 2000 en 2015 in gebruik zou moeten worden genomen.

EVOLUTIE

De kans op een succesvolle commerciële ontwikkeling van de HSCT lijkt vooralsnog niet gunstig. Het ziet er eerder naar uit dat de meeste luchtvaart-maatschappijen meer heil zien in het verder verbeteren van de efficiency gebruik makend van de conventionele technologie. Evolutie i.p.v. revolutie is de orde van de dag, waarbij men zich toespitst op het verlagen van onderhoudskosten, toepassing van nieuwe materialen, zuiniger motoren en modernere electronische toepassingen. Ook wordt gekeken naar de mogelijkheden van grotere vliegtuigen. Voorspellingen omtrent een verdere groei van de populariteit van het luchtvervoer lijkt gerechtvaardigd en de huidige prognoses bepalen de jaarlijkse groei in de komende jaren op 7 procent. Gelet op de daarmee vergezeld gaande toename van het aantal vluchten en de vetragingen op de luchthavens vanwege de te grote drukte, is het duidelijk dat een groeiende vraag naar vliegtuigen met een grotere stoelencapaciteit onvermijdelijk is. De reusachtige technische voortuitgang welke er in de afgelopen zeventig jaar is geboekt heeft de productiekosten zodanig doen dalen dat het reizen per vliegtuig binnen het bereik is gekomen van grote lagen van de bevolking. En de ontwikkeling van de technologie wordt dan ook terecht beschouwd als de belangrijkste factor die de groei van het luchtvervoer heeft bepaald.

Indien echter de operatiekosten van de HSCT's in de toekomst aanmerkelijk hoger blijken te zijn dan die van de huidige 'wide body' straalvliegtuigen, dan zou dit betekenen dat slechts een beperkt publiek ervan gebruik zou kunnen maken.Dit zou op zijn beurt betekenen dat het voor de exploitanten erg moeilijk zou worden om de hoge kosten van research en ontwikkeling goed te maken. De komst van een nieuwe generatie an supersonische vliegtuigen gedurende de eerste decennia van de volgende eeuw, zal daarom in grote mate afhangen van het antwoord van de vliegtuigindustrie op economische en milieu-problemen. Binnen de komende jaren zal duidelijk worden of deze antwoorden positief of negatief zullen uitvallen. En pas nadat men deze hindernissen heeft genomen, zal het duidelijk worden of de grenzen van de burgerluchtvaart opnieuw kunnen worden verlegd in de komende eeuw en of er inderdaad plaats is voor grotere en snellere vliegtuigen en wellicht beiden....

(Dit artikel is afkomstig van de KLM-persdienst i.v.m. de viering van het 70-jarig bestaan van deze maatschappij).

DOMINICO HERRERA achter de piano waar hij zijn hart aan heeft verpand....

Van kleinsaf aan verzot op de piano ...

Dominico Herrera doet Curaçaose muziek herleven

- (Door Nel Casimiri)-

WILLEMSTAD.- Als je 's avonds een avondje uit gaat, kan het zijn, als je geluk hebt, dat de avond extra opgesierd wordt, omdat Dominico Herrera achter de piano zijn Curacaose walsen laat horen, zijn mazurka's, polka's en danza's. Dominico Herrera is een pianist en componist die de traditionele Curacaose muziek tot zijn werkterrein heeft gemaakt. Hij speelt de oude Curacaose muziek, maar maakt ook nieuwe, componeert eigen werk, in de stijl van vroeger jaren. En waar in vroeger jaren die muziek gebruikt werd om te dansen is er in deze tijd niet veel veranderd. De muziek van Dominico Herrera is bij uitstek geschikt om te dansen en velen maken daar gebruik van, op feesten, maar ook bij folkloristische dansgroepen. Zijn langspeelplaten horen bij de best verkochte van Curacao.

Dominico Herrera werd op Bonaire geboren, op 4 maart 1931. Hij komt uit een gezin waar de muziek en de kunst in het algemeen een zeer belangrijke rol speelden. In het grote gezin bespeelde elk kind een instrument, soms zelfs meerdere. Er werd piano gepeeld, viool, mandoline, klassiek gitaar en orgel, en samen maakte men muziek. Dominico speelde het liefst piano, maar ook orgel en in zijn jeugd ook gitaar. Al heel vlug bleek zijn aanleg voor het componeren. Hij vond het leuk om op de piano te tokkelen, hij speelde ermee, danste met zijn vingers over de toetsen en hoewel hij het zich in het begin niet realiseerde, bedacht hij zo nieuwe melodieën. Zijn eerste officiële compositie was de wals 'Elina'. Hij gaf die uit en droeg haar op aan zijn moeder. En daarna ging hij door met het componeren van walsen, mazurka's, polka's, danza's. marsen, enz.

INTERNATIONAAL

Naast de traditionele Curacaose ritmes breidde hij zijn werk uit met internationale ritmes zoals de tango, merengue, calypso, bolero e.d. Toch blijft de hoofdmoot van zijn werk de traditionele Curacaose muziek, dat doet hij het liefst: 'De polka is zo vrolijk' en 'De accenten zijn anders. Je voelt in onze muziek ons vrolijke karakter, het ritme in ons bloed.' Het gezin Herrera verhuisde al vroeg van Bonaire naar Curacao en hier vervolgde hij zijn opleiding. Hier kreeg hij ook muziekles, theorie, harmonisatieleer en compositieleer. Zijn eerste pianolessen kreeg Dominico van zijn zuster Teresita. Later, op Curacao, kreeg hij o.a. les van Shon Coco Palm en sindsdien studeert hij eigenlijk continu.

NOOIT GESTOPT

'Ik ben nooit gestopt met studeren. De piano is een godddelijk iets. Het is een heel wezenlijk instrument. Het brengt je in een andere dimensie. Als je piano speelt, begrijp je de dingen gemakkelijker.' Dominico geeft veel concerten, zowel op Curacao als op Aruba en Bonaire. Soms ook concerten waarvan hij zich niet bewust is. 'Op een dag kreeg ik bloemen van een Belgische mevrouw die hier achter woonde. Zij bedankte me voor mijn muziek die ze altijd kon horen bij haar thuis. Zij stuurde de bloemen toen zij terug ging naar Europa. Ik heb haar nooit ontmoet, maar wel bloemen van haar gekregen....' Praten met Dominico Herrera is praten over zijn concerten over zijn muziek. Ter illustratie haalt hij een stapel plakboeken erbij met recensies en foto's.

De oudste dateren al van bijna veertig jaar terug, toen in Landhuis Habaai waar het gezin Herrera indertijd woonde, een voorstelling werd gegeven over de 'Birgen di Rosario'. Bij die voorstelling, met H.Maagd en biddende kinderen, 'den un ambiente de lo mas catolico, decente y di hendenan nechi', speelde Dominico Herrera de muziek op de piano.

VISITEKAARTJE

Er zijn ook krantenknipels van een lezing over muziek op de UNA maar vooral van zijn optredens. Op vele foto's staat hij met bekende figuren, bekend op Curacao, maar ook met bekende gasten uit het buitenland. De Curacaose muziek van Dominico Herrera wordt gebruikt als visitekaartje van Curacao en het is een mooi visitekaartje. Gasten krijgen iets nieuws en eigens voorgezet. Vanaf ongeveer 1974 speelt Dominico Herrera samen met een combo, onder de naam 'Dominico Herrera su Piano y Ritmo'. Daarmee maakte hij ook zijn langspeelplaten. Bij de eerste plaat bestond het combo uit Rafael Raven, Anthony Raven en Cerilio Frances. Bij de volgende plaat bestond het combo nog steeds uit Rafael en Anthony Raven, vader en zoon, maar nu uitgebreid met Cornelis Molina. Deze drie musici spelen nog steeds samen met Dominico Herrera en er komt binnen kort weer een longplay van hen samen uit, vertelde Herrera.

ANDERE OPZET

Waren de eerste twee platen weergaven van de dansen op de piano van Dominico Herrera met op de achtergrond de kwarta, de bas, de maraca's of de rasp, voor zijn derde grammofoonplaat koos hij een geheel andere opzet. Deze plaat kreeg als titel mee 'Paz y Fraternidad. Dominico Herrera y su Musica'. Hij speelt hierop niet alleen met zijn eigen combo, maar hij krijgt ondersteuning van veel bekende Curacaose musici, n.l. van Carlino Snijders op de trompet, Freddy Tejada op saxofoon en klarinet, Aya Landheer met haar dwarsfluit, Marco Fuentes Ortiz op de accordeon, Benito Dolorita op de viool, John Willekes op zijn saxofoon, Antonio Miguel Thijsen op zijn harp, Etzel Provence met zijn kwarta, Gilberto Janga op zijn gitaar, Ruben Scoop op de bas, Anthony Raven met wiri en maraca's, Richenel Henriques met de percussion en Sidney Profas die de speciale effecten verzorgde.

BOODSCHAP

Daarbij speelden Russel Halmejer en Rudsell en Sherman van Heydoorn op de steelbanddrums. Ook op deze plaat vormt het pianospel van Dominico Herrera de hoofdmoot, maar hij wil dit keer met zijn muziek een boodschap doorgeven, de boodschap van 'vrede, eenheid en broederschap'. Die 'Union' bereikt hij door al deze musici samen op de plaat te brengen en door het lied 'Paz y Fraternidad', een bolero, waarvan de tekst en de boodschap op de achterkant van de platenhoes werden afgedrukt. Het lied wordt gezongen door door Dulce da Silva, Ivonne Giskus, Franklin Felipie, Etzel Provence en Wido Pieters, terwijl Dominico Herrera zelf de solo's voor zijn rekening neemt. Paz, vrede, wil Dominico Herrera houden met alle musici op Curacao. Over andere muziek en andere musici laat Herrera zich daarom niet uit. Hij sympathiseert met iedereen die 'de verantwoordelijkheid en ethiek hoog houdt' bij het maken van muziek, zo verklaart hij.

Zelf is hij bezig met onze eigen ritmes, onze eigen muziek. In zijn composities laat hij zien hoe hij die muziek ziet en hoe hij die muziek interpreteert. Die muziek zet niet alleen aan tot luisteren maar kan ook anderen inspireren. Zo speelde hij in 1975 op een concert op Aruba de wals 'Saludo a Aruba'. Die uitvoering kreeg hierdoor een speciaal tintje, aangezien hij een gedicht ontlokte aan de inspiratie van Siki Beaujon. En dat gedicht werd weer tijdens het programma van Radio Antilliana voorgelezen. Ook zijn wals 'Elina', zijn eerste compositie, inspireerde Cocky van Oost tot een ballet.

KENNISOVERDRACHT

Er zijn niet veel mensen meer die de oude Curacaose muziek kunnen spelen. Dat is de voornaamste reden dat Dominico Herrera les geeft. Hij wil zijn kennis overdragen aan een nieuwe generatie. Daarom geeft hij les aan kinderen en volwassenen, ongeschoolden en academici, aan 'ieder die ernaar verlangt onze muziek te leren spelen'. In een tijd van disco en rock, een tijd waarin de populaire muziek via de radiostations bijna de gehele ether vult, zorgt Dominico Herrera dat de zachte klanken van de wals en de polka, de mazurka en de bolero, de danza en de tumba, de oude Curacaose traditionele dansen uit de sfeer van de eeuwwisseling niet verloren gaan.

DOMINICO HERRERA (rechts) altijd joviaal hier op de foto met de Venezolaanse president dr.Jaime Lusinchi.

Vervolg van Pag. 4

cieren, n.l. de verzekeraars, de ziekenfondsen, de patiënten, de industrieën die medische producten leveren en de overheid.

PLATFORM

Er werd daarom een platform gecreëerd, waarin alle belanghebbenden bij de gezondheidszorg betrokken worden bij het vaststellen van de criteria waaraan de nascholing moet voldoen en hoe men die criteria moet gaan hanteren wanneer zij er eenmaal zijn. Coördinatie en kwaliteitsbewaking hebben nu in de verandering van de marktsituatie de plaats ingenomen van regelgeving en structurering en er wordt hard gewerkt aan een nieuwe opzet die aansluit bij de maatschappelijke ontwikkelingen. WVC heeft het orgaan PAO-Geneeskunde opgedragen om te komen tot een Coördinatiecentrum voor nascholing in de geneeskunde dat als belangrijkste taken zal krijgen de kwaliteitszorg en de accreditering van deze nascholing. Een opdracht die niet in één keer uitvoerbaar bleek. Angst voor bevoogding, het onderschatten van elkaars capaciteiten, arrogantie en gebrek aan kennis van elkaars doelen, hadden tot nu toe het werk van het orgaan PAO-geneeskunde onmogelijk gemaakt.

BEHOEFTE

Maar waarom de behoefte aan nascholing? Drs. Schraag noemt als voornaamste redenen voor een regelmatige nascholing het feit dat kennis en vaardigheden verouderen als gevolg van het voortschrijden van de wetenschap. Tijdens de beroepsuitoefening kunnen zich situaties voordoen waarop men in de opleiding niet of onvoldoende is voorbereid. Kennis en vaardigheden kunnen bovendien wegzakken m.b.t. weinig frequent voorkomende aspecten van het werk en tenslotte bestaat er het gevaar voor te routineus handelen.

'Het niveau van de bekwaamheid van de arts is van invloed op de kwaliteit van de gezondheidszorg. Deze kwaliteit is echter van meer factoren afhankelijk dan van het kennen en kunnen van de individuele arts. De beschikbare faciliteiten de organisatorische condities waaronder zorg moet worden verleend en het gedrag van de patiënt zijn evenzeer bepalend voor de kwaliteit van de zorg', aldus drs. Schraag.

De directeur van het orgaan voor Postacademisch Onderwijs-geneeskunde, ging ook in op de vraag of de nascholing verplicht danwel vrijwillig zou moeten zijn. De concrete maatregelen die volgens hem genomen kunnen worden om nascholing op basis van vrijwilligheid vorm te geven, betreffen vooral het voor potentiële deelnemers zo aantrekkelijk mogelijk maken van nascholingsprogramma's en het wegnemen van praktische problemen die deelneming in de weg staan. Maar ook concrete maatregelen die genomen kunnen worden om nascholing verplicht te stellen zijn ruimschoots voorhanden.

Gedacht kan b.v. worden aan clausules in toelatings-en arbeidscontracten, aan financieringsvoorwaarden, aan het stellen van eisen aan het lidmaatschap van beroepsorganisaties, aan herregistratie enz.

TOETSING

Maar nascholing verplicht stellen betekent volgens drs Schraag automatisch ook toetsing verplicht stellen en zolang dit niet het geval is moet nascholing een vrijwillig aangelegenheid blijven. Gedachten over een verplichting van nascholing en toetsing roepen in het algemeen weinig positieve reacties op. Hoewel volgens drs. Schraag degenen die hun vak al goed bijhouden weinig extra inspanning behoeven te leveren voor het bijwonen van nascholings-activiteiten.Bovendien hebben zij van toetsen niets te vrezen. Hun kennisniveau is en blijft voldoende. Daarentegen worden diegenen die hiervan wel iets te vrezen hebben en die nascholing dus het hardst nodig hebben erbij betrokken en in deze zin zou toetsen een positief effect kunnen hebben.

Op dit moment is er in Nederland, evenals trouwens in de Verenigde Staten, een groot aanbod van nascholingsmogelijkheden georganiseerd door medische faculteiten, wetenschappelijke verenigingen, academische ziekenhuizen, plaatselijke ziekenhuizen, farmaceutische industrieën en speciaal daartoe opgerichte stichtingen. Het aanbod is volgens drs. Schraag van ongelijke kwaliteit en men kan vaak door de bomen het bos niet meer zien. In Nederland bestaat er geen enkele vorm van verplichtstelling en de overheid voert een deregulerend beleid, waarin vrije markt en privatisering belangrijke items zijn.

Drs. Schraag schets hoe naar zijn mening de toekomst er uit zou kunnen gaan zien. In Nederland althans, want met nadruk merkt hij op dat de situatie niet zonder meer omgezet kan worden naar die op de Antillen. Het sociale klimaat is immers niet vergelijkbaar en aan de eigenheid van de Antillen mag geen afbreuk worden gedaan, hoewel hij graag nader van gedachten zou willen wisselen met instanties die met de gezondheidszorg op de Antillen zijn belast, om met name over zaken als kwaliteitskontrole en kwaliteitsbewaking te praten. Ook op farmaceutisch gebied, gezien zijn 'biologische achtergrond'.

'Volgens drs. Schraag is de individuele arts niet voldoende in staat en in de gelegenheid om op eigen kracht de veranderingen in zijn beroep als gevolg van het voortschrijden van de wetenschap te onderkennen. Georganiseerde nascholing is dan ook noodzakelijk. De verantwoordelijkheid voor de kwaliteit van het medisch handelen dient volgens hem primair bij de beroepsgroep, bij de medici dus, te liggen. Verantwoordelijkheid hebben betekent echter ook verantwoordelijkheid afleggen. Aan een onafhankelijke instelling, waarin alle betrokkenen zijn opgenomen, dient getoond te kunnen worden dat deze verantwoordelijkheid ook daadwerkelijk wordt gedragen. Ook voor de wijze waarop en de mate waarin nascholing wordt gevolgd. Eventuele verplicht stellen van nascholing (en toetsing) dient echter primair de verantwoordelijkheid te zijn van de beroepsgroep. Een situatie is echter denkbaar waarbij alle betrokkenen gezamenlijk minimumvoorwaarden opstellen voor het volgen van nascholing en toetsen, omdat over de kwaliteit van de verleende maatschappelijke zorg verantwoording dient te worden afgelegd.

INTERNATIONAAL

Tenslotte wijst drs. Schraag erop dat in 1992, het magische jaar, de grenzen in Europa opengaan en dat men ook in andere landen bezig is om, misschien met andere systemen, een kwaliteitsbewaking te ontwikkelen voor de gezondheidszorg en ook voor de nascholing. Een orgaan als de PAO-G in Nederland kent men nog niet in andere landen, maar drs. Schraag vindt niet dat Nederland in dit opzicht een 'voortrekkersrol' moet gaan vervullen. 'Wij zijn toch al een beetje de Chinezen van Europa en ik denk dat het niet goed zou vallen, maar het is wel zo dat Nederland gemakkelijk aansluiting kan vinden bij soortgelijke initiatieven in het buitenland'.

Volgende maand is er in Palm Springs (California) het derde internationale congres m.b.t. 'continuing education' en daar komen alle collega's uit diverse landen bijeen om hun ervaringen uit te wisselen. Twee jaar geleden is er in Barcelona een soortgelijk congres geweest op Europees niveau. Drs. Schraag hoopt dat binnenkort ook het Caribisch gebied en Latijnsamerika erbij betrokken kunnen worden.

Na 25 jaar nog te weinig faciliteiten

Olympic werkt moeizaam aan bredere atletiekbasis

ANTHONY MINGUEL

WILLEMSTAD — De atletiekclub Olympic vierde op 2 oktober jl. haar vijfde lustrum. Clubadviseur Anthony Minguel, die gedurende 15 van deze 25 jaren als voorzitter aan het hoofd heeft gestaan van Olympic, laten wij ter gelegenheid van dit jubileum aan het woord. Het verhaal van Olympic is het verhaal van de atletieksport op Curaçao: een moeizame ontwikkeling, gebrek aan faciliteiten waarin geen noemenswaardige verbetering is gekomen vergeleken met de situatie van 25 jaar geleden in het Rifstadion, geringe populariteit onder de jongeren die zich meer aangetrokken voelen door andere takken van sport die een grotere belofte van faam en 'glamour' inhouden en een publieke belangstelling die navenant is; van de andere kant wordt het verhaal echter ook gekarakteriseerd door de doorzettings-vermogen van een groep enthousiaste leiders die zich ondanks de in de afgelopen jaren vaak uitzichtloze situatie zich niet uit het veld hebben laten slaan.

Anthony Minguel blijft optimistisch

Doorzettingsvermogen, wilskracht en een optimistische instelling zijn dan ook altijd essentiële kwaliteiten geweest in het profiel van de atletiekleider. Anthony Minguel beantwoordt volledig aan dit profiel, evenals Wendell Prince die zich eveneens bijzonder verdienstelijk heeft gemaakt voor de atletieksport. Zij waren in 1962 de initiatiefnemers tot de oprichting van Olympic. Op een moment dat de atletieksport zich op een dieptepunt bevond, kwamen zij -geïnspireerd door de voorbereidingen voor de Olympische Spelen van 1964 - op het idee een club op te richten welke ook heel toepasselijk de naam Olympic meekreeg.

RIF

'Het gaat eigenlijk verder terug dan dat. Vanaf 1960 trainden wij namelijk regelmatig in het Rifstadion onder leiding van Ben Rebel en Boy Bloem, twee 'all time' cracks van Curaçao. Rebel is in feite tot op heden Antilliaanse recordhouder op de onderdelen kogelstoten en discuswerpen terwijl Bloem zijn 'spikes' had verdiend als sprinter (10-6 sec. op de 100 meter). Langzaam groeide echter bij ons de behoefte om onze krachten te kunnen meten met anderen en dat liefst in clubverband tegen de Marine, Spartacus en Sparta.

Wij sloegen meteen aan het werven van leden, hetgeen erg moeizaam verliep omdat de belangstelling onder de jongeren voor de atletieksport bijzonder gering was. Wij verzorgden zelf de training van de atleten. De daarvoor benodigde kennis haalden wij uit boeken. Het is ons overigens niet slecht afgegaan. Olympic groeide in korte tijd uit tot één van de sterkste clubs'.

Een betere, tchnische basis als atletiektrainer en -leider kregen zij pas veel later. In 1974 volgden zowel Minguel als Prince een trainersopleiding in Mexico. Minguel kreeg in 1975 aan het Springfield College een voortgezette opleiding gevolgd door een stage van zes maanden bij de Kon. Nederlandse Atletiek Unie (KNAU) in zowel technische als administratieve aspecten van de atletieksport.

GROOTSTE CLUB

De bescheiden aanzet die Minguel en Prince reeds vanaf 1960 gaven, groeide uit tot één van de grootste en actiefste clubs. Leden van het eerste uur waren naast de oprichters o.a.: Morris Martina, Erwin Martis, Sydney Pieter, George Floranus, Humphrey Genaro, Welton Esprit, Jozef Nieuw, August Sprock en August Sille. De oprichting van Olympic - de officiële goedkeuring van de statuten kwam in 1964 af -had een zeer welkome heropleving van de atletieksport tot gevolg.

Het gunstige effect is trouwens niet beperkt gebleven tot die beginjaren. Olympic heeft in zijn 25-jarig bestaan een belangrijke bijdrage geleverd aan de ontwikkeling van de atletiek in het algemeen. Niet alleen op de baan maar ook op bestuurlijk niveau door de doorstroming van verschillende bestuurders naar functies op bondsniveau en hoger.

SUCCESSEN

Door wat betreft prestaties op de baan, produceerde de eerste atleten die in de zestiger en zeventiger jaren de Antillen in het buitenland kondnen vertegenwoordigen. Dit waren o.m.: George Floranus (100 en 200 meter), Randy Wiel (all-around atleet), Magda Faneyt (kogel en speer), Sharine Ruimveld (speer en 100m), Rutsel Martina (800 en 1500 meter) en Maurina Maduro (100 en 200 meter en verspringen).

Behalve atleten heeft Olympic echter in de loop der jaren de nodige leiders gevormd en afgeleverd. Verschillende leden van het clubbestuur groeiden door naar functies in de hoogste Curaçaose atletiekorganisatie, de CAB en in het overkoepelend orgaan van de Nederlandse Antillen, de NAAU. Minguel is zelf 15 jaar lang clubvoorzitter geweest waarna hij deze functie inwisselde voor het voorzitterschap van de CAB. Hij is reeds 12 jaar CAB-voorzitter. Samen met twee andere ex-bestuurders van Olympic, Sydney Pieter en Wendell Prince, heeft Minguel tevens zitting in het bestuur van de NAAU.

Verder is hij vice-voorzitter van de Middenamerikaanse en Caribische Atletiekfederatie (CACAC), bestuurslid van de Noord- en Middenamerikaanse en Caribische federatie (NACACAC) speciaal belast met de vertegenwoordiging van het Caribisch gebied en technical official van de internationale federatie (IAAF).

Looptraining op het Rif met o.a. Minguel, Floranus en Van Reve.

TECHNISCHE KANT

Prince, die later uit Olympic trad en Excelsior oprichtte, ging de technische kant op. Hij is bondscoach van de NAAU, lid van de technische commissie van de CACAC en heeft als vice-voorzitter van de federatie van trainers van de CACAC zitting in het NACACAC-bestuur.

Miguel ontving onlangs de hoogste onderscheiding van de IAAF. Tijdens het tweejaarlijkse congres van de IAAF dat begin september in Barcelone (Spanje) werd gehouden, werd hem de felbegeerde 'veteran's pin' uitgereikt. Deze onderscheiding wordt om de twee jaar toegetekend aan één vertegenwoordiger van elk continent als erkenning voor jarenlange inzet ten behoeve van de atletieksport. De onderscheiding werd in 1928 ingesteld. Minguel werd 'pas' de negentiende vertegenwoordiger van het Amerikaanse continent die de pin ontvangt.

UPS AND DOWNS

'Ofschoon de balans na 25 jaren zeer positief is, hebben wij als club onze ups and downs gekend. De ergste crisis voltrok zich in de jaren 1976 tot 1979. Een groep jongere leden wilden op nogal drastische manier veranderingen doorvoeren met als gevolg dat het bestuur dat de club vanaf de oprichting had geleid haar conclusies trok en aftrad. De veranderingen en verbeteringen die door het nieuwe bestuur in het vooruitzicht waren gesteld, bleven echter uit. Het ging zelfs hoe langer hoe slechter met de club tot 1979 toen het oude bestuur terugkeerde.

Van 1969 tot 1974 kenden wij een ware bloeiperiode waarbij het aantal leden, gestimuleerd door o.m. de Koninkrijksspelen uitgroeide tot boven de 100. Dit is ook het all-time record van de club. Momenteel hebben wij 60 leden waarvan 42 actief zijn.

Zo ruw geschat heeft Olympic in 25 jaar tijd ruim 1000 atleten voortgebracht. Het verloop van de atleten heeft echter altijd bijzonder hoog gelegen als gevolg van het vertrek van atleten voor studie of in verband met werk en dat net voor de culminatie van hun carrière'.

BREDE BASIS

Een probleem die Minguel ook als CAB-voorzitter en als medewerker van het eilandelijke sprtbureau (Sedreko) steeds bezig heeft gehouden. De vraag is eigenlijk hoe een zo breed mogelijke basis te creëeren om in de toekomst ook een bredere top te garanderen. Om dit te bereiken heeft hij een ambitieus plan opgesteld welk hij via de Sedreko en mogelijk met hulp uit het ontwikkelingsfonds van de IAAF wil verwezenlijken.

Zijn plan is er op gericht een zo groot mogelijke groep kinderen op zo jong mogelijke leeftijd in aanraking te laten komen met de atletieksport. Hij denkt met 500 kinderen te kunnen starten in drie leeftijdsgroepen van 3-4 jaar, 5-6 jaar en 7-8 jaar waarna de kinderen vanaf 9-jarige leeftijd als lid kunnen worden ingeschreven bij een bestaande club.

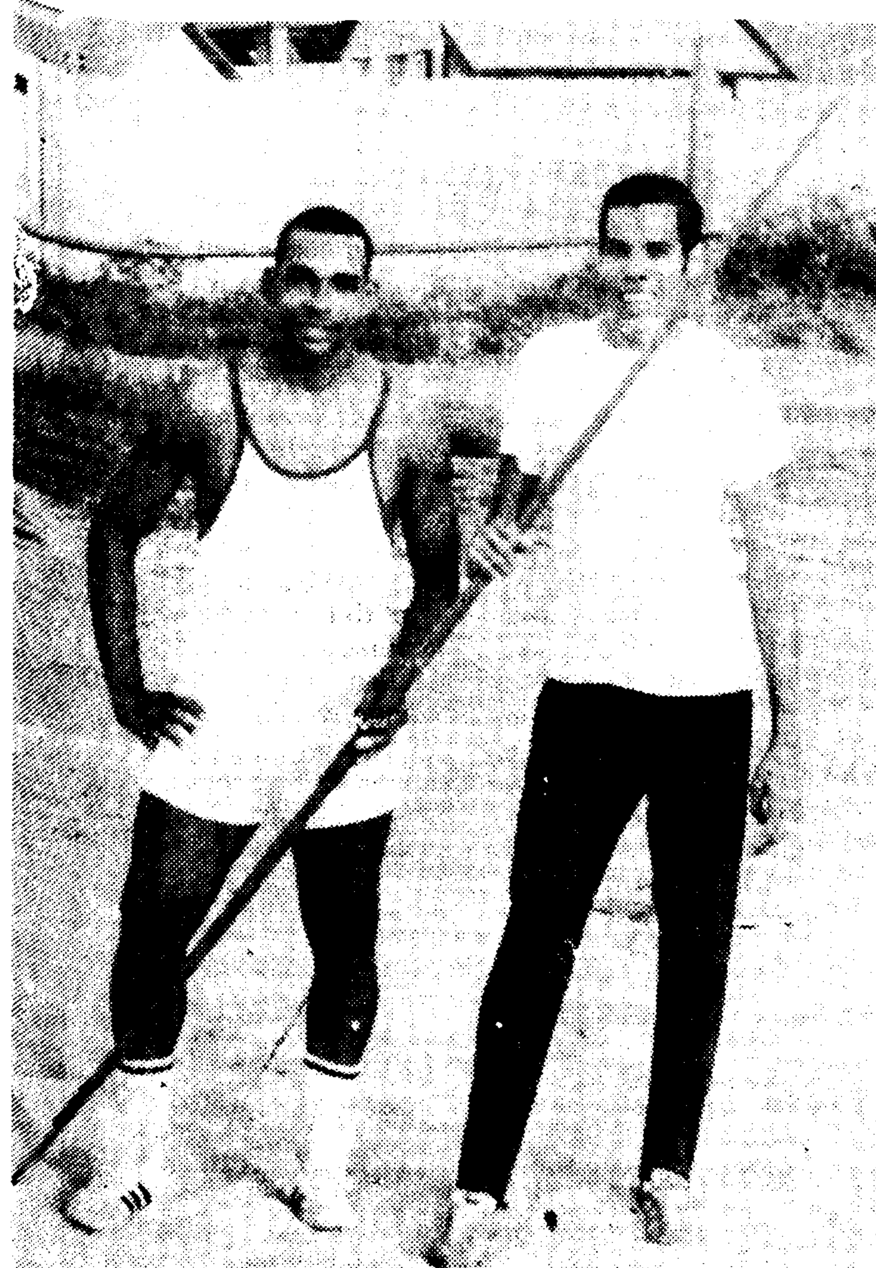
Er worden tweemaal per week gedurende één uur sport- en spel bijeenkomsten georganiseerd voor de kinderen. De ouders, maar al te vaak de ontbrekende schakel in de vorming van de jeugd in de sport, worden in het door Minguel voorgestelde plan er ook actief bij betrokken. Het is dus niet de bedoeling dat de kinderen, zoals nu altijd gebeurt, gedropt en later opgehaald worden. Gedurende de tijd dat zij op de kinderen moeten wachten worden zij opgeleid tot sportleider, jurylid enz. De leiding en de training van de kinderen, die spelenderwijs moet geschieden, zal in handen zijn van de iets oudere atleten die niet meer aan de prestatiegerichte westrijdsport deelnemen.

Met het hierboven geschetste plan denkt Minguel het belangrijkste probleem van de atletieksport, namelijk de aantrekking en vorming van atleten vanaf hun jeugdjaren, te doorbreken. Alleen door het scheppen van een brede basis kan volgens Minguel een bredere top van 60 tot 80 verkregen worden waaruit misschien drie tot vier topatleten tevoorschijn kunnen komen. Door een groter aantal atleten, een grotere bekendheid van de mensen met de sport en de prestaties van de topatleten moet volgens hem, evenals in andere landen in de regio, een publiek van 3 tot 4000 personen voor atletiekwedstrijden haalbaar zijn.

Een andere conditie waaraan echter nog voldaan moet worden is de verbetering van de faciliteiten, met name de aanleg van een synthetische baan in het stadion van Suffisant dat momenteel gebruikt wordt door de Atletiekbond en de Orfic. Het beste produkt op de markt is Mondo Rubber van een Italiaanse maatschappij. De kosten van aanleg worden geraamd op f.800.000,-. Het plan voorziet in de aanleg van een ruime 8-baans track en o.m. ook faciliteiten voor steeple-chase. 'Of wij daar aan toe zullen komen is in ieder geval op de korte termijn onwaarschijnlijk. Dit plan blijft echter wat ons betreft op tafel en wij zullen in ieder geval proberen de verschillende instanties te benaderen voor een bespreking van de mogelijkheden ter verkrijging van de benodigde middelen'.

Een groepsfoto van de atletiekclub Olympic met o.a. geheel links Wendell Prince en Tonchi Minguel en verder o.a. de gebroeders Etien, Siegfried en Edsel Merced, George Floranus, Randy Wiel ,Richinel Loop enz.

De twee oprichters van Olimpic Anthony Minguel (links) en Wende'l Prince in het Rifstadion.

Studeren in de Verenigde Staten

Voor "elck wat wils" in South Carolina

DE UNIVERSITY OF CAROLINA behoort met haar 187-jarig bestaan tot één van de oudste onderwijsinstituten van de Verenigde Staten. Evenals de meeste andere universiteiten probeert zij 'elck wat wils' te bieden, door, naast een groot aantal studierichtingen, ook, en vooral veel ruimte aan te bieden voor sport en andere zaken, zoals 'football and beer' (Selective Guide to Colleges - Edward B. Fiske 3rd ed.) Het is mogelijk een 'Scholarship' te verwerven voor een aantal sporten. Voor mannelijke studenten bestaat die mogelijkheid bij football, basketball, golf, tennis, zwemmen en voetballen. Dames kunnen proberen een scholarship te verkrijgen bij basketbal, golf, tennis, softball, zwemmen en volleybal.

De ouderdom van deze universiteit weerspiegelt zich in het grote aantal historische gebouwen dat over een oppervlakte van 242 acres is verspreid. Een deel van deze gebouwen doet dienst als college- en leszaal, terwijl een ander gedeelte huisvesting biedt aan studentnen die op de campus wonen.

De campus ligt in het centrum van Columbia, de federale hoofdstad met een inwoneraantal van 400.000 mensen. Alle gebouwen liggen op loopafstand van elkaar. Op de campus wonen 6600 studenten verspreid over 25 studentenhuizen. Ieder studentenhuis heeft de beschikking over wasfaciliteiten, televisiekamers, studiezalen en eetzalen. De tweepersoonskamers zijn ingericht met bedden, bureau en stoelen. Sommige studentenhuizen hebben een eigen keuken, andere niet.

Eénderde deel van de kamers is bestemd voor (echt)paren, éénderde is voor vrouwelijke en éénderde deel is bestemd voor mannelijke studenten.

Mannelijke en vrouwelijke studenten wonen vaak in hetzelfde gebouw, maar op verschillende verdiepingen. Bij aanmelding voor een kamer opde campus geldt: 'Wie het eerst komt, heteerst maalt'.

Het 'Office of Off-Campus' kan bemiddelen bij het verkrijgen van woonruimte buiten de campus. De universiteit heeft de beschikking over 12 eetgelegenheden. Er zijn vier grote restaurants en een mini-market. Met gecomputeriseerde betalingskaarten kan men op de campus de maaltijden betalen. Van eerstejaars studenten wordt verwacht dat zij op de campus eten.

STUDIERICHTINGEN

De universiteit biedt de mogelijkheid tot het behalen van de bachelors en mastergraad in een groot aantal vakken. Volgens Barron's, één van de meest gezaghebbende uitgevers van Naslagliteratuur over het Amerikaanse onderwijssysteem en om die reden dikwijls geraadpleegd, scoren Computerscience en biologie redelijk.

Bij Liberal Arts scoort de Engelse taal erg hoog. Dat geldt ook voor de opleiding tot journalist. Andere studiemogelijkheden zijn sociale wetenschappen wis-en natuurkunde, vreemde talen en humanities. Hieronder vallen cursussen Afro- Amerikaanse, kunst, geschiedenis, filosofie en religie. De University of South Carolina komt niet voor op de lijst van 125 beste Amerikaanse Universiteiten (Zie U.S. News & World Report, oktober 1988).

TOELATING

Studenten wordt aangeraden zich 9 tot 12 maanden van te voren aan te melden. Het aantal aanmeldingen voor het eerste studiejaar overtreft jaarlijks het aantal beschikbare plaatsen. Van de in 1988 aangemelde 5538 eerstejaars studenten werden er 2602 aangenomen.

Het aantal dropouts gedurende het eerste studiejaar bedroeg in 1988 19.5%. Tot de toelatingsprocedure behoort het afleggen van een aantal tests. Voor de SAT-Scholastic Aptitude Test-moet men minimaal 460 voor het verbale en 510 voor het wiskundige gedeelte scoren.

Voor de TOEFL-test eist men een score van 550 of hoger. Verder dienen studenten die zich aanmelden de resultaten van hun middelbare schoolopleiding op te sturen. Alleen studenten met het 'A-level' maken kans om toegelaten te worden. Tenslotte moeten studenten een verklaring kunnen overleggen waaruit blijkt dat zij in staat zijn te voldoen aan de financiële verplichtingen die studeren in de Verenigde Staten met zich meebrengt.

Aangenomen mag worden dat de universiteit genoegen zal nemen met een verklaring van de leningsverstrekkende instantie, i.c. het Bestuurscollege van het Eilandgebied.

Bij aankomst in de Verenigde Staten probeert de universiteit nieuwkomers af te halen van het vliegveld. Men kan echter niet garanderen dat dat ook inderdaad lukt. Mocht je een taxi moeten nemen, reken dan op een bedrag van $10-$15.00 voor een enkele rit richting universiteit.

KLIMAAT

Afgezien van enkele koude periodes die in januari en februari kunnen plaatsvinden is het klimaat gematigd. In de zomermaanden is het echter tamelijk heet en het regent er vaak. Dat betekent dat je bij de keuze van je kleding op een paar zaken moeten letten. Voor de winterperiode heb je warme, dikke kleding nodig. Voor de zomerperiode dunne, koele kleding. Daarnaast is een regenjas onontbeerlijk.

Voor buitenlandse studenten bestaat de mogelijkheid gebruik te maken van de hulp van the Columbia Council for Internationals (CCFI), een nationaal erkende vrijwilligersorganisatie.

Dagelijks is er een vrijwilliger van het CCFI op het kantoor aanwezig. Het CCFI kan ook bemiddelen bij het zoeken van een gastgezin. Gastgezinnen willen graag buitenlandse studenten opvangen en helpen, maar verlenen geen huisvesting.

Wil je echter meer te weten komen over zeden en gewoonten van de plaatselijke bevolking dan is een gastgezin een ideale manier om daar achter te komen.

Als het CCFI ruim van te voren op de hoogte wordt gesteld van de exacte aankomsttijd, de maatschappij waar je mee vliegt, enz. wordt je zeker van het vliegveld gehaald.

Er wordt aangeraden gebruik te maken van International Travelers Checks. Bij aankomst moet je dan tenminste $4500.00 bij je hebben om de eerste kosten van verzekering, tuition, boeken etc, te betalen. Het gebruik van buitenlandse cheques wordt ten strengste afgeraden omdat verzilvering ervan soms wel drie weken op zich laat wachten. Een bedrag van $300.00 moet je bij je hebben om kleine uitgaven zoals taxikosten, telefoonkosten, eenvoudige maaltijden en misschien een eenvoudige overnachting in een hotel te kunnen bekostigen.

Medische verzorging in de Verenigde Staten is extreem duur en je zult zelf voor een adekwate verzekering moeten zorgen. De universiteit kan je helpen een verzekering af te sluiten tegen de kosten van ongevallen, medische en ziekenhuiskosten. Mocht je al verzekerd zijn, stuur je polis op aan de universiteit die dan zal bekijken of je voldoende verzekerd bent.

Voor plus minus $300.00 per jaar kun je je al laten verzekeren. Bedenk wel dat deze dekking niet volledig is. Alvorens een verzekering af te sluiten moet je een gezondheidsbewijs overleggen. Zorg dus dat je dat bij je hebt.

De kosten voor buitenlandse studenten bedragen voor:
Tuition & fees $4,848
Room & Board $2,603
Boekengeld, enz. $384
Totaal $7,835

Naast de bovengenoemde uitgaven blijven nog over persoonlijke uitgaven voor kleding, uitgaan, roken, e.d.

Het ligt in de bedoeling dat Curaçaose studenten die opteren voor een studie in de Verenigde Staten, binnen niet al te lange tijd een keuze zullen moeten doen uit een zestal Amerikaanse universiteiten.

Degenen die reeds aan een Amerikaanse universiteit studeren, zullen, zodra deze maatregel ingaat, zich moeten laten overschrijven naar een van de zes, door de Curaçaose Overheid geselecteerde universiteiten.

De 6 universiteiten waar het om gaat zijn: Rice University in Texas, University of Florida in Florida, University of South Carolina, Columbia, University of North Carolina at Chapel Hill.

Vervolg van Pag. 4

Aruba niet gebaat ...

kelijke ministaten en wordt geconstateerd dat de status aparte goed functioneert, zodat de noodzaak van onafhankelijkheid twijfelachtig is. Het zwaartepunt van de nota ligt echter bij de stelling dat de bevolking vrijelijk moet kunnen beslissen over een eventuele onafhankelijkheid in 1996.

Dit is inderdaad een zaak van fundamenteel belang en een principiële kwestie. Het valt dan ook toe te juichen dat tenminste één politieke partij deze principiële zaak aan de orde heeft gesteld. Voor een nota, die echter tegelijkertijd de stelling poneert dat het van groot belang is dat de bevolking behoorlijk wordt ingelicht over de voor- en nadelen van onafhankelijkheid, vind ik dit standpunt veel te neutraal. Ikzelf zou een radicalere en uitvoeriger beargumenteerde stellingname tegen onafhankelijkheid in 1996 meer hebben gewaardeerd omdat Aruba er absoluut niet op vooruitgaat met een eventuele onafhankelijkheid. Het gematigder standpunt van de nota is politiek wellicht verklaarbaar vanuit de wens om voorstanders van de onafhankelijkheid niet al te zeer voor het hoofd te stoten, doch doet naar mijn mening afbreuk aan de overtuigingskracht van de nota. De keuze voor onafhankelijkheid in 1996 is en blijft onverstandig ook al zou de Arubaanse bevolking zich in grote meerderheid voor een onafhankelijkheid uitspreken en ook al wordt deze onafhankelijkheid door een veto van de bevolking geligitimeerd.

NIET OVERTUIGEND

Van de voorstanders van een Arubaanse onafhankelijkheid in 1996 heb ik, om de balans van de discussie op te maken, nog steeds geen overtuigende argumenten gehoord. Dat de onafhankelijkheid in 1996 juridisch vast ligt en onafwendbaar zou zijn is gelet op de afspraken over de vóór 1996 te houden toetsingsconferentie en gelet op het internationale recht inzake zelfbeschikking eenvoudigweg onjuist.

Dat een onafhankelijkheid in de vorm van een mancomunidad sui generis met Nederland nèt zulke goede waarborgen biedt voor de bescherming van de Arubaanse democratie en individuele rechten en vrijheden als het statuut thans doet, is ook een misvatting. Art 43 van het statuut biedt thans de garantie dat het Koninkrijk behoorlijk bestuur en bescherming van individuele rechten en vrijheden waarborgt omdat deze zaken zo belangrijk zijn geacht dat zij tot Koninkrijksaangelegenheden zijn gemaakt. Met andere woorden de Arubaanse burger heeft deze garanties omdat Aruba deel uitmaakt van het Nederlands Koninkrijk en omdat op het grondgebied van het Koninkrijk behoorlijk bestuur en bescherming van individuele rechten en vrijheden gegarandeerd worden. De Arubaanse burger kan op deze garanties aanspraak maken onafhankelijk van de lokale politieke en bestuurlijke ontwikkelingen op Aruba.

Als Aruba onafhankelijk wordt en dus niet langer deel uitmaakt van het Nederlands Koninkrijk valt deze garantie onherroepelijk weg. Wat er voor in de plaats komt bij een eventuele onafhankelijkheid zijn garanties die gebaseerd zullen zijn op een vrijwillig samenwerkingsverband tussen twee onafhankelijke staten. Deze garanties staan of vallen met de wens en bereidheid van beide landen om deze samenwerking te continueren en zijn dus veel minder absoluut dan de garanties die de Arubaanse bevolking thans heeft.

NADEEL

Het verlies van het Nederlandse paspoort is zo duidelijk een nadeel dat ik daar weinig woorden aan vuil zal maken. Ik volsta met te zeggen dat de bewering van regeringszijde dat voor elk probleem een oplossing bestaat, zo ook voor het paspoortprobleem, mij te vaag en onzeker is om mij gerust te stellen.

Dat Aruba als onderdeel van het Koninkrijk tegenover buitenlandse investeerders en buitenlandse financiële instellingen veel meer vertrouwen wekt dan Aruba als onafhankelijk land is ook evident. Het getuigt niet van gebrek aan eigenwaarde als Aruba dit inziet en ernaar handelt. Integendeel, het getuigt van realiteitszin omdat dit de perceptie van de buitenlandse investeerders en buitenlandse financiële instellingen zal zijn ongeacht of deze perceptie gerechtvaardigd is. Sommige van de commercieel en financieel meest succesvolle ministaten ter wereld, zoals b.v. Hong Kong en de Cayman Islands zijn mede dankzij het feit dat zij deel uitmaken van het Britse Koninkrijk en dus absolute garantie bieden voor wat betreft hun politieke stabiliteit, in staat geweest te functioneren als een magneet voor buitenlandse investeringen.

Het toekomstige verlies van de status van 'British Territory' in het geval van Hong Kong heeft dan ook alombekende negatieve gevolgen gehad op de economie aldaar. Als Aruba de pretentie heeft om zich behalve op toeristisch terrein ook als financieel centrum en industrieel gebied te willen ontwikkelen kan voortduring van het Koninkrijksverband hier alleen maar toe bijdragen.

Dat Aruba een grotere autonomie zou hebben als onafhankelijk land is iets wat mij ook al niet overtuigt. De Status Aparte biedt in de praktijk zowel t.o.v. de Antillen als t.o.v. Nederland alle gewenste ruimte voor een eigen Arubaans beleid. Dat er in de praktijk nooit een in Aruba zelf ontstane drang naar nog grotere autonomie is geweest bewijst wel dat de status aparte in dit opzicht naar tevredenheid functioneert. Ware het anders dan zou er echt wel een politieke issue zijn ontstaan hierover. Op het gebied van buitenlandse betrekkingen kan Aruba als onderdeel van het Koninkrijk bovendien zoals de AVP nota terecht aangeeft vrijelijk gebruik maken van het hele Nederlandse diplomatieke en consulaire apparaat. Een onafhankelijk Aruba zal dit niet zondermeer kunnen doen.

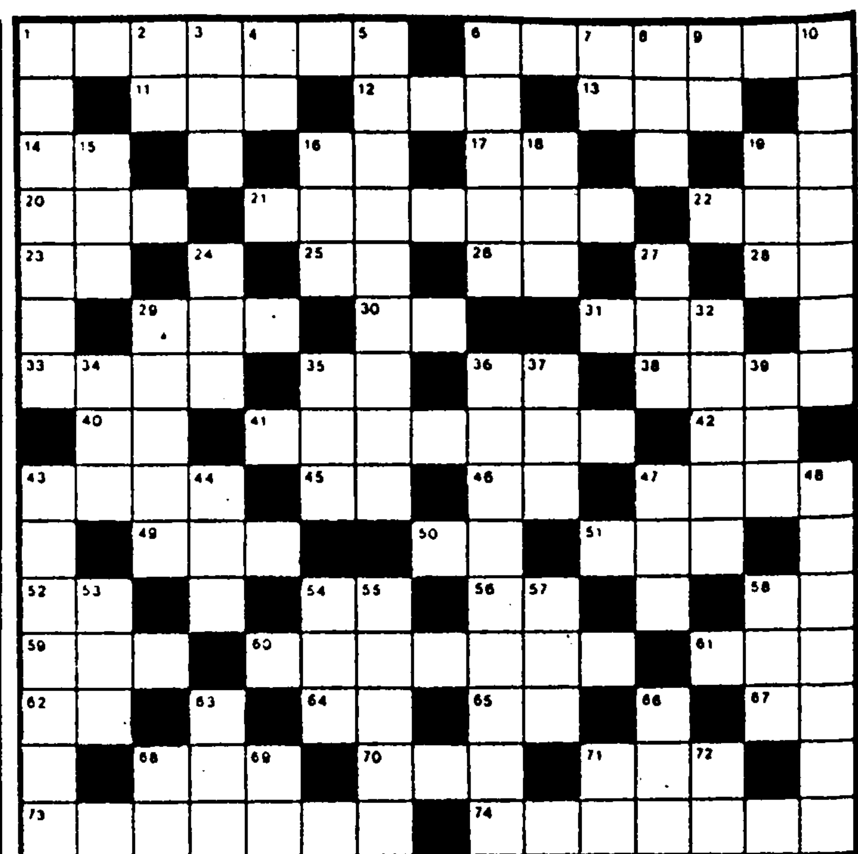
TROTS

Tenslotte wordt door voorstanders van de onafhankelijkheid gezegd dat iedere rechtgeaarde Arubaan trots zou moeten zijn op het feit dat zijn land onafhankelijk wordt. Deze stelling zou ik als volgt willen beantwoorden. Dat een Arubaan trots zou moeten zijn wanneer hem tegen zijn wil door Nederland een onafhankelijkheid wordt opgedrongen waar hij niet om gevraagd heeft en waardoor hij bovendien in tal van opzichten aanwijsbaar achteruitgaat lijkt mij ongepast.

Het lijkt mij veeleer een reden om je te schamen als je als Arubaan zomaar accepteert dat de Arubaanse politieke toekomst in de grond van de zaak bepaald wordt door de Nederlandse wens om zich te ontdoen van wat de Nederlandse schrijver W.F. Hermans zo treffend 'de laatste resten tropisch Nederland' heeft genoemd en een slaafse navolging van deze Nederlandse wens door onze eigen bestuurders.

Het is te hopen dat de Arubaanse bevolking spoedig de gelegenheid zal krijgen om zich uit te spreken over de onafhankelijkheidskwestie en dat de bevolking daarbij een verstandige keuze zal weten te maken.

Kruiswoordpuzzel

HORIZONTAAL: 1. Provincie; 6. Genotsartikel; 11. Voegwoord; 12. Europeaan; 13. Havenstad; 14. Deel van een mast; 16. Rund; 17. Is overleden (latijn); 19. Lidwoord; 20. Ondiepte; 21. Beroep; 22. Traag; 23. Voegwoord; 25. Bazige vrouw; 26. Gewicht; 28. Zijne Hoogheid; 29. Kledingstuk; 30. Titel; 31. Deel van het hoofd; 33. Warboel; 35. Persoonlijk voornaamwoord; 36. Muzieknoot; 38. Het binnenste; 40. De dato; 41. Schaftlokaal; 42. Lidwoord; 43. Strook; 45. Militaire titel; 46. Muzieknoot; 47. Tijdperk; 49. Bijwoord; 50. Voorzetsel; 51. Land in Europa; 52. Muzieknoot; 54. Bescherming Burgerbevolking; 56. Bijwoord; 58. Bijwoord; 59. Lynx; 60. Vlug lopen; 64. Vliegtuig; 62. Meisjesnaam; 64. Persoonlijk voornaamwoord; 65. Getij; 67. Bevel; 68. Bestek; 70. Germaanse godin; 71. Kledingstuk; 73. Onderdeel van een diner; 74. Apparaat.

VERTIKAAL: 1. Klok; 2. Radium; 3. Getal; 4. Met de zijnen (Latijn); 5. Wettelijke beschikking; 6. Weersgesteldheid; 7. Gewicht; 8. Houding; 9. Ambtshalve; 10. Entree; 15. Voorzetsel; 16. Bijwoord; 18. Jong dier; 19. Tooi; 24. Voegwoord; 27. Schijn; 29. Tegenwoordig; 32. Schepenbouwer; 34. Plaats in Gelderland; 35. Inwendig orgaan; 36. Hemelgewelf; 37. Plaats in Overrijsel; 39. Mannelijk dier; 43. Land in Europa; 44. Surinaams gerecht; 47. Plaats in Gelderland; 48. Nonsens; 53. Elektrisch geladen deeltje; 54. Belasting; 55. Scherts; 57. Maaginhoud; 58. Euromarkt; 63. Telwoord; 66. Verbinding; 68. Schip; 69. Selenium; 71. Persoonlijk voornaamwoord; 72. Heilige.

OPLOSSING VORIGE KEER

HORIZONTAAL: 1. Kade; 3. Komedie; 9. Kist; 12. Rose; 13. Oder; 15. Emotie; 17. Ede; 18. Morene; 20. Muf; 21. TL; 22. Lb.; 24. Lea; 25. Nek; 26. Po; 27. Of; 29. Kat; 31. Ban; 32. Piek; 34. Stad; 36. Lus; 38. Ra; 39. Nap; 40. Aga; 42. Sen; 44. La; 45. Aden; 47. Savanne; 50. Uden; 52. Li; 53. Co.; 54. Leep; 57. Spanten; 60. Oker; 62. E.G.; 63. Iet; 65. Aai; 66. Elf; 68. Mi; 69. Nek; 71. Naar; 73. Epos; 75. Ria; 76. Lob; 78. Da; 79. In; 80. Aar; 82. Mee; 84. Po; 86. Al; 87. Drs.; 89. Gemoed; 91. Vod; 92. Vatten; 93. Dupe; 95. Enig; 97. Larf; 98. Werelds; 99. Kruk.

VERTIKAAL: 1. Keer; 2. Dromen; 3. Koe; 4. Ds.; 5. Meel; 6. Doel; 7. Id.; 8. Eem; 10. Ideaal; 11. Toer; 12. Rif; 14. Rol; 16. Tuk; 19. Rek; 21. Toe; 23. Bof; 25. Naad; 26. Pips; 28. Fase; 30. Tule; 31. Brallen; 32. Pa; 33. Kaviaar; 34. Sanctie; 35. De; 37. Sangria; 39. N.N.; 41. Ga; 43. Nu; 46. Ene; 48. Alp; 49. Noe; 51. Dik; 55. Egel; 56. Pi; 57. Stad; 58. Na; 59. Neon; 60. Of; 61. Emir; 64. En; 67. LS; 70. Kommer; 72. Aap; 74. Pil; 75. Raster; 77. Beo; 80. Art; 81. Egel; 83. Eed; 85. Over; 86. Adel; 87. Dag; 88. Enak; 90. Duw; 92. Vis; 94. Pe; 96. ND.

Uit het grote aantal inzendingen van deze Amigoe-kruiswoordpuzzel van verleden week is uiteindelijk als gelukkige winnaar van de weekprijs van 25 gulden getrokken:

Clara de Waal
Venezuelastraat 5
Aruba

De winnaar kan zijn prijs na identificatie afhalen op het kantoor van de Amigoe. (tot drie uur)
Oplossingen moeten ingediend zijn op Curaçao vóór donderdagmorgen tien uur en op Aruba vóór woensdagmiddag vijf uur en duidelijk en op enveloppe vermelden:
KRUISWOORDPUZZEL

Curaçao: POB 577, Aruba: Nassaustraat 110 en Bonaire: Kaya Governador Debrot 154 t.n.v. Hubert Linkels.